

## Täysistunto

**Tiistai 28.4.2026 klo 14.00—20.29**

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 20.29.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—17.06) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (17.06—20.29).

Viron presidentti Alar Karis seurueineen oli seuraamassa täysistuntoa.

### 1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

### 2. Ilmoituksia

#### 2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 26, 27/2026 vp.

### 3. Saara-Sofia Sirénin vapautuspyyntö suuren valiokunnan, ympäristövaliokunnan ja Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenyydestä sekä Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 17/2026 vp

*Ainoa käsittely*

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Pohjoismaiden neuvoston ja Euroopan neuvoston Suomen valtuuskuntien täydennysvaalit toimitetaan keskiviikkona 29.4.2026 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 29.4.2026 kello 11. Lisäksi ympäristövaliokunnan täydennysvaali toimitetaan tiistaina 5.5.2026 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan 5.5.2026 kello 11. Suuren valiokunnan täydennysvaali toimitetaan myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana.

---

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Arvoisat kansanedustajat! Ilmoitan, että Viron presidentti Alar Karis valtuuskuntineen on saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

puolesta toivotan arvoisat vieraat lämpimästi tervetulleiksi eduskuntaan.  
[Suosionosoituksia]

### 4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 56/2026 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä tässä ajassa käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Ikonen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

**14.03 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (esittelypuheenvuoro):** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annettua lakia ja siihen liittyen saaristolakia. Rahoituslain keskeiset muutokset koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon tarvemallin päivitystä ja kustannuskasvun hillintää hallitusohjelman mukaisesti. Lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta.

Tarvemallilla kuvataan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarvetta ja siitä aiheutuvaa kustannusta eri alueilla. Malli perustuu THL:n tutkimukseen, ja se on lain mukaan päivitettävä vähintään neljän vuoden välein. Päivitys ehdotetaan tehtäväksi niin kutsutulla minimimallilla. THL:n elokuun 2025 tutkimuksessa ehdotettuja merkittäviä tarvetekijöiden ja tietopointojen laajennuksia ei vielä otettaisi huomioon vuonna 2027. Tietopohjan luotettavuuteen liittyy edelleen epävarmuutta, ja alueet tarvitsevat aikaa saattaa tietopohjaa kuntoon. Maltillinen päivitys on saanut valmistelun kuluessa alueiden laajan tuen, ja tässä noudatamme heidän toivettaan. Minimipäivityksessä päivitetään tarvemallin taustalla olevia tietoja kustannuksista ja palveluiden käytöstä sekä tehdään nykyisiin tarvetekijöihin ja tietopointoihin teknisluonteisia täsmennyksiä ja korjauksia. Tavoitteena on parantaa rahoituksen kohdistumista eri alueilla palvelutarpeesta aiheutuvia kustannuksia vastaavasti.

Samalla rajataan osittain yksityisen terveydenhuollon diagnoositietojen huomioon ottamista rahoituksessa. Ne otetaan jatkossakin huomioon hyvinvointialueiden rahoittamien ostopalveluitten ja palvelusetelien osalta siltä osin kuin ne sisältyvät Kelan lääkekorvaus- ja sairauspäivärahatietoihin sekä silloin, kun yksityisen hoidon jatkohoito toteutuu hyvinvointialueen palveluissa. Yksityisen diagnoosit huomioitaisiin jatkossakin niiltä osin kuin ne vaikuttavat hyvinvointialueiden kustannuksiin.

Rahoituksen tietopohjan laadun turvaamiseksi esityksessä ehdotetaan, että THL ja valtiovarainministeriö voisivat jatkossa korjata rahoituksen perusteena olevissa rekisteritiedoissa olevia selviä virheitä. Tällä varmistetaan hyvinvointialueiden

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

yhdenvertaista kohtelua sekä rahoituksen oikeellisuutta ja rahoitusmallin uskottavuutta. Korjausmahdollisuuden puute on osoittautunut keskeiseksi epäkohdaksi voimassa olevassa laissa, ja nyt se korjataan.

Tärkeä kokonaisuus ovat hallituksen kustannuskasvun hillinnän tavoitteita toteuttavat ehdotukset. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen arvioidusta kasvusta otettaisiin vuodesta 2027 alkaen huomioon nykyisen 80 prosentin sijaan 60 prosenttia ja määräaikainen 0,2 prosenttiyksikön korotus poistettaisiin vuodesta 28 alkaen. Säästöt kohdennettaisiin alueille sotien määrätymistekijöiden mukaisesti.

Esityksessä ehdotetaan myös uutta niin kutsuttua perälautamallia rahoituksen vähimmäistason turvaamiseksi. Tasauksella turvattaisiin vuosittain rahoituksen vähimmäistaso niille alueille, joilla rahoitus muuten rahoitusmallin eri tekijöistä johtuen vähenisi. Nykyisen lain mukaisesti vuonna 27 jälkikäteistarkistus pienenee, eikä rahoitus enää kasva aivan kaikilla alueilla. Yksittäisten alueiden rahoitusta heikentävät myös heikko väestökehitys ja määrätymistekijöissä eli tarvekertoimissa tapahtuneet muutokset, ja tähän tällä perälaudalla toisimme helpotusta. Tasauksella varmistetaan, että näilläkin alueilla olisi jatkossakin mahdollisuudet järjestää asukkailleen lakisääteiset palvelut. Rahoitus tasattaisiin edellisen vuoden tasolle, ja vaadittava määrä kerättäisiin ”euroa per asukas”, yhtä suurena niiltä alueilta, joilla rahoitus kasvaa keskimääräistä enemmän. Tasausmalli on luonteeltaan väliaikainen, rahoitusta vakauttava ratkaisu. Siitä on tarkoitus luopua rahoitusmallin jatkokehittämisen myötä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi siirtymätasauksia koskevia muutoksia. Soteuudistuksen väliarvioinnin mukaan pysyviä siirtymätasauksia ei ole pidetty perusteltuina, mutta siirtymätasauslisät muodostavat edelleen niin merkittävän osuuden joidenkin alueiden rahoituksesta, ettei niistä voida nopealla aikataululla kokonaan luopua. Tästä syystä siirtymätasauksen porrastusta kasvatettaisiin siten, että koko maan tasolla pysyväksi jäävien siirtymätasauksen määrä vähenisi neljäsosalla vuoden 2030 loppuun mennessä. Valtion taloudellisenä säästötoimenpiteenä siirtymätasauksista valtion rahoittamaa osuutta pienennettäisiin. Säästö kohdennettaisiin kaikille hyvinvointialueille asukasta kohden yhtä suurena lukuun ottamatta niitä siirtymätasauslisää saavia alueita, joilla tasaus on laskennallisen rahoituksen kehityksen huomioon ottaen tarpeen riittävän rahoituksen turvaamiseksi.

Sen lisäksi otetaan huomioon tulossa oleva saaristolain uudistus. Saaristoisuuden perusteella määrättyvä soterahoitus kohdennettaisiin jatkossa saaristoisille hyvinvointialueille rahoituslaissa säädettävän saaristoisuuskertoimen perusteella.

Arvoisa puhemies! Rahoituslakiesityksellä jatkamme hyvinvointialueiden rahoitusmallin hallitusohjelman mukaista maltillista uudistamista. Vähennämme alueiden eriytymistä ja hillitsemme kustannusten kasvua. Kustannuskasvua hillitsevien toimenpiteiden osuus hyvinvointialueiden koko maan rahoituksesta olisi arviolta noin miinus 0,2 prosenttia vuonna 27, noin miinus 0,8 prosenttia vuonna 28 ja noin miinus 1,3 prosenttia vuonna 29. Yhteissumma olisi noin 390 miljoonaa euroa vuoden 29 rahoituksen tasolla. Suurimmat negatiiviset vaikutukset kohdistuvat niille alueille, joilla on taloudellista kantokykyä sopeutua muutokseen ilman, että palvelut vaarantuvat. Tässä yhteydessä on hyvä huomata myöskin se, että samaan aikaan monesti näillä alueilla se rahoituksen kasvu jatkuu merkittävästi vahvempana, eli tätä leikkautumista ei pidä katsoa erillään siitä, että tiettyjen alueitten rahoitus kasvaa hyvin voimakkaasti ja toisilla paljon maltillisemmin. Tällä hieman tasataan sitä.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi on syytä nähdä tämä esitys oikeassa mittakaavassa. Säästötoimista huolimatta hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa ensi vuonna koko maassa usealla sadalla miljoonalla eurolla, eikä yhdenkään alueen rahoitus pienene. Emme siis leikkaa rahoituksen tasoa, vaan hillitsemme sen kasvua. Esityksen mukaisessa vaikutusarvioinnissa rahoituksen kasvua taitetaan 8,4 prosentista vuosina 26— 29 seitsemään prosenttiin koko maan tasolla. Alueet ovat nyt osoittaneet myöskin kykyään tässä kustannusten hillinnässä, kun me katsomme sitä, millä vauhdilla menot kasvoivat tämän hallituskauden alkaessa ja kuinka alueet ovat saaneet uudistustyötä tehtyä niin, että kasvu on tällä hetkellä merkittävästi aiempaa kestävämmällä tasolla. Tämä on välttämätöntä jatkossakin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon menot ovat Suomen julkisen talouden suurin yksittäinen menoerä ja samalla sen nopeimmin kasvava. Jos annamme kustannuskehityksen jatkaa täysin hillitsemättä, emme kykene turvaamaan myöhemmille sukupolville palvelulupausta vaan palveluvelan. — Kiitoksia. [Välihuutoja vasemmalta]

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Kiitokset ministerille esittelystä. — Näyttää siltä, että on syytä käydä debatti tässä vaiheessa, elikkä pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Kiuru.

14.10 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei voi kuin ihmetellä. Tämä totuus näyttää niin erilaiselta ministeriaitiosta kuin täältä muualta katsottuna. Täällä ministeri totesi, että te ette leikkaa hyvinvointialueilta, vaikka te leikkaatte tässä esityksessä 388 miljoonaa. Vaikka se verhottaisiin minkälaiseen jargoniin ja umpilatinaan, niin totuus vaan on se, että leikkaus on leikkaus. Jokaisen hyvinvointialueen, joka tämän hallituksen esityksen sivun 59 taulukossa on mainittu, viimeinen sarake päättyy miinusmerkkiin. Ei tätä muuksi voi muuttaa.

Siis te päädyitte siihen, että 1,1 miljardia euroa hallitusohjelmassa leikataan hyvinvointialueilta, ja kun se ei muuten tule, niin viimeisessä erässä kolmatta kertaa korjaatte rahoituslakia. Ei sieltä, mistä sitä on pyydetty, mutta leikkaamalla korjaatte nyt tätä rahoituslakia lisää 388 miljoonaa. Mihin, ministeri, perustuu sellainen ajatus, että te tässä tietoisesti teette päätöksen, että sotepalvelutarpeen kasvusta otettaisiin huomioon jatkossa 80 prosentin sijasta [Puhemies koputtaa] vain 60 prosenttia? Miten se on mahdollista?

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Aika. — Edustaja Sarkomaa.

14.12 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisen hallituksen soterahoitusmallin ongelmat näkyvät nyt rujosti, [Välihuutoja vasemmalta] ja koko uudistushan oli epäreilu suurille kaupungeille. Kiitän hallitusta siitä, että sopeutustoimien ohessa ovat hyvinvointialueet saaneet yli neljä miljardia euroa rahaa. Se on hyvä asia. Myöskin tätä rahoitusmallia on pyritty korjaamaan.

Huolta kannan siitä, että tämä käsittelyssä oleva esitys, joka hillitsee rahoituksen kasvua, kustannusten kasvua, ei ole aivan tasapainoinen. Hieman pelkään, luoko tämä esitys vääriä kannusteita alueille, ja toivonkin, että ministeri vastaisi näihin ja myös siihen, miten tulevassa valtionosuusuudistuksessa voitaisiin turvata kasvavien kaupunkien

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

investointikyky, koska sen investointikyvynhän edellisen hallituksen soteuudistus romutti, kun kuntaverot vietiin. Se on iso ongelma erityisesti pääkaupunkiseudulle ja Helsingille. Pyydänkin vastausta: mitä ajatuksia ministerillä on siitä, että voitaisiin valtionosuusuudistuksessa tämä asia korjata?

Tänään alkaa soten parlamentaarinen työryhmä. Ajattelen niin, että siinä meidän täytyy yhdessä [Puhemies koputtaa] löytää kestävä ratkaisu, korjata [Puhemies: Aika!] tuo Marinin hallituksen tekemä epäkelpo soterahoitusmalli. [Puhemies: Aika!] Tiedän, että ministeri tätä johtaa ja yhdessä siinä onnistumme.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Sillanpää.

14.13 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Marinin hallituksen tekemä soteuudistus oli käytännössä susi jo syntyessään. Tässä on nyt useampi vuosi seurattu kaikkia niitä ongelmia, mitä se toi mukanaan. Toki siellä uudistuksessa on myös hyviä asioita, mutta varsinkin tämä rahoituslaki on osoittautunut ongelmalliseksi. [Suna Kymäläisen välihuuto] Sitä ollaan tämän hallituksen toimesta korjattu nyt jo useampaan otteeseen ja tullaan korjaamaan edelleen.

Tämä, kuinka suuria ongelmia on ja kuinka eriarvoisessa asemassa eri hyvinvointialueilla asukkaat ovat, käy yhä enemmän ilmi näitten vuosien nyt kuluessa. Meidän täytyy kyetä turvaamaan, että ihmiset pääsevät yhdenvertaisesti palveluihin jokaisella alueella — sama sitten, asuvatko maalla vai kaupungissa.

Tämä esitys on nyt mielestäni ihan hyvä uudistus taas oikeaan suuntaan. [Välihuutoja vasemmalta — Krista Kiuru: Pelkkiä leikkauksia!] Varmasti korjattavaa riittää edelleen tulevaisuudessa, niin että saamme kaikki oikein. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Lindén.

14.14 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kävin tuossa ennen yhtätoista pyytämässä ennakkoon sen puheenvuoron, mutta käytän sen sitten myöhemmin, kun siirrytään niihin pidempiin puheenvuoroihin. Tässä nyt debattipuheenvuorona haluan todeta, että tässähän vähennetään rahoitusta 388 miljoonalla eurolla vuodesta 26 vuoteen 29 siitä tasosta, jonka se nyt voimassa oleva, kieltämättä edellisen hallituksen aikana säädetty, laki muuten olisi hyvinvointialueille taannut. Eniten vähennetään Helsingiltä, 93 miljoonaa, toiseksi eniten Länsi-Uudeltamaalta, 66 miljoonaa, Varsinais-Suomelta 46 miljoonaa ja Pohjois-Pohjanmaalta 37 miljoonaa. Kolme aluetta saa myös lisärahoitusta: Etelä-Karjala peräti 1 miljoonan, Lappi 2 miljoonaa ja Keski-Pohjanmaa 3 miljoonaa. Eli kyllähän tämä nyt on aivan selvästi rahoituksen nykyisen tason leikkauslaki. Tämä on aivan kiistatonta, ja tähän tulee näkymään siinä, miten palvelut pystytään tyydyttämään, ja johtamaan myös henkilöstön irtisanomisiin.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Lohi.

14.15 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä silloin tehdään, jos puuttuu näkemys siitä, miten sosiaali- ja terveyspalveluja tulisi lähteä uudistamaan, tai jos puuttuu näkemys siitä, miten kyetään johtamaan sitä muutosta, että palveluiden sisältöjä lähdetään uudistamaan, tai jos ei kyetä johtamaan valtakunnan tasolla sitä, että

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

utta teknologiaa, tekoälyä otetaan voimakkaasti käyttöön ja parannetaan tuottavuutta? Mitä silloin tehdään? Silloin tehdään järjestelmään kaavamaisia leikkauksia ja nostetaan asiakasmaksuja. Niin tekee tämä hallitus.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Forsgrén.

14.16 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisten luottamus terveyspalveluihin on romahtanut, siis romahtanut, ja se on tapahtunut tämän hallituskauden aikana. Tällä hetkellä vain puolet kansalaisista, meistä suomalaisista, uskoo, että pääsee terveyspalveluitten piiriin riittävän ajoissa, ja tämän pitäisi olla erittäin huolestuttava uutinen hallitukselle. Vielä 2020 osuus oli 76 prosenttia, eli tämä pudotus on ollut todella merkittävä.

No, mitä hallitus tekee? Hallitus leikkaa hyvinvointialueilta lisää rahoitusta. Te olette leikanneet viimeisen kolmen vuoden aikana merkittävästi alueitten mahdollisuudesta täyttää lakisääteisiä palveluita.

Se, mistä olen erittäin huolissani, on se, että hyvinvointialueet alkavat olla keskenään hyvin erilaisessa asemassa. Meillä alkaa olla alueita, missä on aito huoli, täytyvätkö nämä lakisääteiset tehtävät ja ihmisten yhdenvertaisuus saada oikea-aikaisesti palveluita.

Haluaisinkin kysyä istuvilta ministereiltä siellä, miltä tuntuu se, että kansalaisten luottamus terveyspalveluihin on romahtanut teidän hallituskauteenne aikana näin merkittävästi.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Pekonen.

14.17 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan kyllä tämä hallituksen esitys jatkaa sitä samaa linjaa, mitä tämä hallitus on harjoittanut koko vaalikauden ajan. Ja, arvoisa ministeri, kyllä te leikkaatte sieltä hyvinvointialueilta, vaikka te ihan muuta sieltä nyt väitätte, ja samalla te siirrätte sitä vastuuta päätöksistä sinne hyvinvointialueille, valtuutetuille.

Otetaan esimerkkinä nämä soteasiakasmaksut. Nyt te leikkaatte alueilta 90 miljoonaa euroa, ja se on se summa, jolla te pakotatte sotealueet korottamaan näitä asiakasmaksuja. Toki siellä alueilla valtuutetut voivat päättää olla korottamatta maksuja, mutta te leikkaatte joka tapauksessa tämän summan sieltä hyvinvointialueilta.

Puhemies! Tälläkin hetkellä yli puolen miljoonan suomalaisen sotemaksut ovat ulosotossa, ja tämä herättää minulle kaksi kysymystä: 1) Eikö tämä nyt jo kerro siitä, että maksut ovat sosiaali- ja terveyspalveluissa tälläkin hetkellä aivan liian korkeita? 2) Miten nämä alueet selviävät taloudellisesti, kun te leikkaatte hyvinvointialueilta rahaa [Puhemies koputtaa] mutta alueet eivät tosiasiallisesti saa sitä rahaa [Puhemies: Aika!] näillä sotemaksujen korotuksilla, kun ne ovat ulosotossa ihmisillä?

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Ingo.

14.19 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Målet med propositionen är att ge välfärdsområdena tillräckligt med resurser att klara sina lagstadgade uppgifter och trygga invånarnas rättigheter och vård också i ett ekonomiskt svårt läge. För SFP har det varit oerhört viktigt att få bort kompositionselement som fanns med under

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

remissrundan. Att flytta finansieringen från den invånarbaserade modellen till en behovsprövad modell hade medfört orättvisa konsekvenser mot vissa områden. Med den här tillfälliga utjämningslösningen kan vi i stället stabilisera modellen samtidigt som vi samlar informationsgrund som vi behöver.

Keskeistä jatkossa on, että diagnoosipohjainen rahoitus vastaa todellista palvelutarvetta. Tarvemallin päivittäminen ja yksityisessä terveydenhuollossa kirjattujen diagnoosien rajaaminen ovat välttämättömiä täsmennyksiä rahoituksen oikeudenmukaisen ja toimivan kohdentumisen varmistamiseksi, mutta työ ei pääty tähän. Odotan valiokuntakäsittelyä, jotta voimme varmistaa muutoksen johtavan kestävään hyvinvointialueiden rahoitukseen.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Laiho.

14.20 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Marinin hallituksen sotemalli on rakenteiltaan ollut jo epäonnistunut, ja siltä pohjalta on myös tehty tämä nykyinen rahoitusmalli, jonka peruseriaatteita ei pystytä nyt tässä vaiheessa lähteä merkittävästi muuttamaan. Mutta tänään on onneksi alkamassa tämä parlamentaarinen työryhmä, [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] ja toivottavasti siellä löydämme yhteisiä näkemyksiä tuleviin. Nykyinen malli: siellä on paljon alueita, hallintoa on paljon, ja samaan aikaan Suomessa tapahtuu väestön keskittymistä kasvualueille, ja kaikkien palvelut pitää pystyä turvaamaan.

Kysyisin tässä yhteydessä nimenomaan, että mitkä ovat ne kannustavuuselementit, mitä nyt tässä sotien rahoitusmalli kolmosessa on, että alueet edelleenkin haluavat tehdä niitä sopeutuksia ja pyrkiä saavuttamaan mahdollisimman hyvän tuloksen, ja toisaalta, että miten yliopistosairaaloiden tilanne on tässä huomioitu. Meillä on esimerkiksi HUSilla valtakunnallisia vastuita, [Puhemies koputtaa] joita rahoitus ei tunnista.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Merinen.

14.21 **Ville Merinen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos ministeri Rydmanille. Olit eilen virkeänä illalla. Oli räväkkä A-studio.

Sitten itse ministerille hyvinvointialueista. Olisin kysynyt näistä Etelä-Suomen leikkauksista. Itse olen Tampereelta Helsinkiin muuttanut tässä edustajakauden aikana, ja aikamoisia lisäleikkauksia tuli Helsinkiin, HUSin alueelle, ja Pirhaan, Varhaan. Nämä ovat myös semmoisia alueita, LUVN erityisesti, jotka ovat tehneet aika valtavia yt-neuvotteluita ja hirveästi yrittäneet kiertää sitä rahoitusta kiinni ja ovat myös onnistuneet siinä. Nyt näyttää siltä, että just näille alueille annetaan aivan massiiviset lisäleikkaukset ja laskut. Minä en millään yhdistä tässä sitä psykologiaa taustalla, miten tämä kannustaa itse asiassa alueita toimimaan jatkossa tavoitteellisesti rahoituksen kanssa. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Kallio.

14.22 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä joillakin on katse kovasti siellä Marinin hallituksen peräpeilissä, mutta jos katsotaan nyt kuitenkin tuulilasista sinne tulevaa. Otan tämän saaristolain muutoksen tähän keskusteluun. Itse tulen Etelä-Savon hyvinvointialueelta Eloisalta, joka on siinä Saimaan sylissä. Tämä

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

muutoshan vähentää 700 000 eurolla meillä rahoitusta, vaikka ollaan sisämaan suurin saaristoalue, ja tästäkin huolimatta, vaikka olemme suurin saaristoalue, niin juuri ja juuri täytämme nämä uudet määritelmät. Saaristoisuuden osalta asian voikin tiivistää tähän siteeraukseen Puumalan kunnanjohtajalta: ”Saaristoisuuden ja saaristoisten hyvinvointialueiden osalta lakimuutos on syytä tehdä vasta siinä vaiheessa, kun hyvinvointialueiden kaikki olosuhdetekijät päivitetään ja samassa vaiheessa voidaan realistisesti katsoa, miten etenkin kausiasuminen tulee hyvinvointialueiden rahoituksessa huomioida.” — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hyrkkö.

14.23 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ollut koko ajan selvää, että rahoitusmallia täytyy uudistaa. Näin iso uudistus ei mene kerralla maaliin, ja siitä ei ole erimielisyyttä tässä salissa, mutta näiden teidän päätöstenne ydin ei nyt ole uudistaminen vaan suomalaisten sosiaali- ja terveystalouksista leikkaaminen. Tämä yhdistettynä asiakasmaksujen korottamiseen ja ennaltaehkäisevää työtä tekevien sotejärjestöjen leikkauksiin on täysin katastrofaalinen linja.

Uudenmaan kansanedustajana täytyy vain ihmetellä uudistusta, tai leikkausta, jossa nimenomaan Helsinkiä ja Länsi-Uuttamaata kuritetaan tällä tavalla. Länsi-Uudellamaalla olemme toimineet tismalleen valtion toivomalla tavalla, sopeuttaneet talouttamme. Kokoomus on siellä johtava puolue, ja edustaja Laiho toimii aluehallituksen puheenjohtajana. Täällä hän puolustele tätä leikkausesitystä, se on minusta käsittämätöntä. [Välihuutoja] Meillä väestö kasvaa Uudellamaalla nopeimmin, väestö ikääntyy erittäin nopeasti, lasten määrä kasvaa, palvelutarve kasvaa. Miten ihmeessä on mahdollista, että te tuotte esityksen, jolla länsisuomalaisien ja helsinkiläisten palveluita pitää entisestään heikentää, esityksen, joka vaarantaa myös HUSin rahoituksen, ja koko tämän rahoitusmallin uskottavuus murenee sen myötä? Onko tällainen esitys kokoomukselle ja RKP:lle todella ok? [Veronika Honkasalo: Näyttää olevan!]

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Koskela, Minja.

14.24 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri sanoo, että sotesta ei leikata, ja silti tälläkin esityksellä hallitus leikkaa lähes 400 miljoonaa euroa hyvinvointialueiden rahoituksesta. Tämä vastaa noin 1,3:a prosenttia kaikesta hyvinvointialueille menevästä rahoituksesta. Kyse ei ole mistään teknisestä hienosäädöstä vaan todellisesta ja pysyvästä rahoitusleikkauksesta. Leikkaukset, tämä ja aiemmat, tulevat näkymään irtisanomisina, palveluiden heikentymisenä ja hyvin mahdollisesti hoitojonojen pidentymisenä. Ennen kaikkea nämä tulevat näkymään järjestelmän rapautumisena, kun luottamus palveluiden saatavuuteen ja niiden laatuun heikkenee entisestään — sitähän te olette heikentäneet jo. Tämä suunta ei näytä hyvältä, ja juuri saimme kuulla, että tämänkin rahoitusleikkauksen lisäksi hallitus on päättänyt asiakasmaksujen korottamisesta sosiaali- ja terveystalouksissa aina suun terveydestä ja leikkaushoidosta vainajien säilyttämiseen asti. Mutta juu, ei leikata.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Väyrynen.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

14.26 **Ville Väyrynen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Aina kun tuolla poliittisen kuplan ulkopuolella keskustelen ihmisten kanssa ja muistaessani sanon, että vuonna 24 laitettiin 24 miljardia hyvinvointialueille, niin kysyn, että arvatkaa, paljon laitetaan tällä hetkellä. Yleisin veikkaus on siellä 20:n, 21:n, 22 miljardin seudulla, kun se totuudella on se 27 miljardia. Se asia, mikä minua harmittaa, on se, mikä viesti me annetaan tästä talosta. Se rahoitus sinänsä nousee seitsemän ja risat prosenttia vuoteen 29 asti, mutta se ei ole se juju. Juju on se, että meillä on tehty soteuudistus, niin kuin pitikin tehdä. Sen ajatus oli, että me katkaisemme hallitsemattomasti kasvavaa kulukehitystä. Sitä on lähdetty tekemään.

Isoin ongelma tällä hetkellä on varmasti, niin kuin tästäkin keskustelusta havaitsee, tämä rahoituksen tasapaino. Meillä on alueita, jotka kokevat, että heitä kohdellaan väärin, ja alueita, jotka kokevat, että rahoitus ei heitä suosi. Jos esimerkiksi Helsinki on hirveissä ongelmissa, niin yksi vaihtoehto on laittaa 28 euroa terveyskeskusmaksuihin, niin kuin monet muut alueet tekevät. Tämän rahoitusjärjestelmän sisällä on semmoisia asioita, mitkä vaativat tasapainoa, mutta se viesti, mikä me annetaan tästä talosta, menee vähän vikaan. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Kymäläinen.

14.27 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että ei ole ihme, että tulee tällaisia lakiesityksiä tänne saliin, kun kuuntelee täällä hallituspuolueiden puheenvuoroja. Täälläkin on pidetty nyt useampi puheenvuoro ministeristä lähtien siitä, että niin kuin tässä olisi nyt tämmöinen hieno korjaussarja, kun todellisuudessa tässä leikataan melkein 400 miljoonaa.

Täytyy kysyä nyt heti ministeri Ikoselta. Te totesitte, että tällä esityksellä on laaja tuki alueilta, mutta tilannekuva itselläni on aivan erilainen. Ainoastaan kolmella alueella hieman tulee rahoitukseen edistystä tästä, ja kaikilta muilta alueilta leikataan. Tämä esitys ei kaikkien hyvinvointialueiden rahoituksen osalta kasva vähintään hyvinvointialueindeksin verrankaan.

Sitten vielä, ministeri Rydman, eilen televisiossa te kerroitte, että näitä rahoituksia, asiakasmaksuja, ei tarvitse nostaa tappiin. Mutta kyllä, esimerkiksi Etelä-Karjalan hyvinvointialueen rahoituksen osalta lisärahoitusneuvotteluissa nimenomaan ministeriöstä on edellytetty, että kaikkien asiakasmaksujem täytyy olla tapissa.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Aika. — Edustaja Kosonen.

14.28 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Salissa on kuultu hallituksen ja opposition puolesta tästä keskustelua, mutta kannattaa katsoa noiden hallituspuolueiden edustajien näkemykset myös tuolta somen puolelta ja muista medioista, kuinka siellä vastustetaan tätä muutosta, joka on siis leikkaus, lähes 400 miljoonaa taas rahoituksesta pois. Tämä nyt viimeistään varmaan kertoo kaikille, että hallitus leikkaa sosiaali- ja terveyspalveluista, ja samalla hoitajia joudutaan irtisanomaan, lääkäreitä irtisanomaan ja palvelut heikkenevät.

Tässä on samassa saaristoisuuden muutos, se, kuinka se vaikuttaa tähän rahoitukseen. Kuten edustaja Kallio tuossa jo totesi, Saimaan alue ja koko Järvi-Suomen suurin hyvinvointialue, joka Järvi-Suomessa sijaitsee, Eloisa, tulee menettämään tässä, vaikka

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

meillä on kaikista hyvinvointialueista kaikkein eniten kausiasutusta, vapaa-ajan asuntoja, jotka kuitenkin menevät [Puhemies koputtaa] sitten hyvinvointialueiden piikkiin, varsinkin ensihoidon ja tuon sairaanhoidon osalta.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Alametsä.

14.29 **Alviina Alametsä vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähes 400 miljoonaa leikataan lisää terveydestä ja hyvinvoinnista, niistä kaikkein tärkeimmistä asioista. Jo nyt meillä ei riitä osastopaikkoja mielenterveyden hoitoon. Jo nyt avun saaminen kestää aivan liian kauan. Hoitajat, lääkärit, muu henkilökunta ja ennen kaikkea potilaat ovat ahdingossa, todella vaikeassa tilanteessa. Nyt nämä lisäleikkaukset kohdistuvat etenkin tällaisille alueille, joilla on paljon potilaita eli paljon ihmisiä, jotka tarvitsevat apua, ja heidät ollaan nyt jättämässä vielä vaikeampaan tilanteeseen, kun tulee henkilökunnan irtisanomisia, kun tulee heikennyksiä, kun tulee näitä asiakasmaksuja. Tällä esityksellä ei korjata mitään, vaan leikkauksilla rikotaan vain lisää. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Honkasalo.

14.30 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos minä olisin helsinkiläinen kokoomuksen edustaja, niin kyllä hävettäisi olla täällä salissa, kuinka huonosti se oman alueen edunvalvonta on mennyt. Siis 90 miljoonan euron leikkaus pelkästään Helsingille, ja Helsinki on hoitanut asiat juuri niin kuin on pyydetty ja vielä keskimääräistä halvemmalla, ja silti näin jättimäinen leikkaus samaan aikaan, kun tällä hetkellä palveluntarve Helsingissä kasvaa 30 prosenttia mielenterveyspalveluissa ja asunnottomuuspalveluissa. Nämä kaikki ovat seurausta nimenomaan hallituksen leikkauksista.

Lääkäriliitto antoi kannanoton näistä sotejärjestöjen leikkauksista, jossa todettiin lopussa, että Orpon hallituksen leikkausten seurauksena hoitoa saa Suomessa vähemmän ja se maksaa enemmän. Nyt edustaja Väyrynen on salista poistunut, mutta ei asiakasmaksujen korottaminen ole todellakaan mikään ratkaisu siihen, että leikataan palveluista.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Zyskowicz.

14.32 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Honkasaloa mukaillen, jos minä olisin viime vaalikauden hallituspuolueen kansanedustaja, kyllä minua hävettäisi nyt haukkua tätä nykyistä hallitusta, joka yrittää vähän korjata edellisen hallituksen [Välihuutoja vasemmalta] tekemää soten rahoitusmallia, joka rahoitusmalli on aivan surkea epäonnistuminen. Kuten täällä yli kaikkien puoluerajojen on todettu, esimerkiksi yhdenvertaisuutta ajatellen, viime kauden säätämä rahoitusmalli on surkea epäonnistuminen.

Sitten tästä leikkaamisesta. Minusta ei kannata kinata, kun luulen, että faktat ovat suunnilleen samat. Eli miljardeja tänä vuonna laitetaan enemmän hyvinvointialueille kuin laitettiin vuonna 23. Eikö niin? Miljardeja laitetaan enemmän, mutta samalla on tietysti totta se, että hallitus leikkaa kustannusten kasvusta. Se on totta. Mutta niinpä Marininkin hallituksessa soten yksi keskeinen tavoite oli hillitä kustannusten kasvua.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Heinäluoma.

14.33 **Eveliina Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se keskeisin ristiriita edellisen hallituksen ja tämän hallituksen välillä on tämä: Tämä hallitus ajaa tietoisilla päätöksillä julkista terveydenhuoltoa vakavaan kriisiin leikkaamalla toistuvasti julkisen terveydenhuollon rahoitusta ja samaan aikaan — siis samaan aikaan — ohjaa yksityiseen terveydenhuoltoon hallituskauden aikana jopa 500 miljoonaa euroa lisää rahaa. Siis tällä nyt käsittelyssä olevalla lakiesityksellä hallitus leikkaa lähes 400 miljoonaa, ja samaan aikaan hallitus antaa yksityiselle terveydenhuollolle 500 miljoonaa euroa. Tämä on se aivan käsittämätön arvovalinta, jota emme voi SDP:ssä hyväksyä. Ja nyt samaan aikaan, vaikka Helsingin kaupunki on noudattanut tätä nykyistä sotelainsäädäntöä ja sopeuttanut toimintaa vaaditusti, helsinkiläisiltä leikataan eniten rahaa. [Puhemies koputtaa] Ihan syystäkin kokoomuslaiset kansanedustajat ovat ennen täällä kritisoineet tätä, mutta nyt eivät.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Aika. — Edustaja Elo.

14.34 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys sisältää tosiaan kokonaisuutena satojen miljoonien säästöt hyvinvointialueiden rahoitukseen lähivuosina, ja tämä tarkoittaa jälleen leikkaamista sotepalveluista.

Keskeinen ongelma on, että tämä esitys ei kohtele alueita tasapuolisesti. Kasvatavat alueet, kuten Länsi-Uusimaa, joutuvat tilanteeseen, jossa väestö kasvaa, sen myötä palvelutarve kasvaa mutta rahoitus ei seuraa mukana, vaan sitä leikataan. Tämä on kohtuuton tilanne alueille. Tässä, kuten on tullut esiin, rangaistaan nyt tosiaan nimenomaan niitä alueita, jotka ovat toimineet valtion toivomalla tavalla ja sopeuttaneet talouttaan. Se on kohtuutonta, ja se murentaa koko tämän mallin uskottavuutta.

Jatkuvan leikkaamisen sijaan se, mitä nyt pitäisi tehdä, olisi antaa hyvinvointialueille aikaa kehittää toimintaansa rauhassa ja tehdä niitä investointeja, joilla parannetaan toiminnan kustannusvaikuttavuutta, ja sitä kautta päästään sitten kestävästi sitä toimintaa tehostamaan. Tämä, miten hallitus nyt toimii ja leikkaa, ei ole millään muotoa kestävää ja aiheuttaa sen, että palvelut kärsivät.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Vuornos.

14.35 **Henrik Vuornos kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä laki on säästölaki, sehän on päivän selvä asia. [Vasemmalta: No niin, rehellistä puhetta!] Samaan aikaan hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa lähivuosina, eli hillitsemme sitä lähivuosien menojen kasvua. Tässä salissa kaikki puolueet vasemmistoliittoa lukuun ottamatta ovat sitoutuneet velkajarruun, ja kaikki tiedämme, että lähes kolmannes valtion budjetista menee hyvinvointialueiden rahoitukseen. Ja tänä vuonna otamme velkaa 13 miljardia. On päivän selvää, että tämän velkajarrunkin myötä joudumme jatkossakin tekemään merkittäviä säästöjä hyvinvointialueiden rahoitukseen. Pidän sitä ihan kohtuullisena, että myös hyvinvointialueilta voidaan tehdä säästöjä.

Nämä kannustinvaikutukset sen sijaan on itseäni mietityttävä leikkaus, joka näyttäisi kohdistuvan sellaisille alueille, jotka ovat tehneet eniten säästöjä omassa toiminnassaan. Pohdituttamaan jää se, miten jälkikäteistarkastuksen kanssa käy, eli ovatko nämä alueet,

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

jotka ovat tehneet säästöjä, motivoituneita niitä jatkamaan, [Puhemies koputtaa] vai palautuvatko nämä menot jälkikäteistarkastuksen kautta valtion budjettiin?

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Ojala-Niemelä.

14.37 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä oli vuosisadan hallinnollinen suuri uudistus, ja loppukaneettina tähän rahoituslakiin tuli kirjaus, että lain toimivuutta on seurattava. No, mitä on tehty? Kolme vuotta on kulunut, ja nyt meillä on tämmöinen esitys, joka ei korjaa tätä tilannetta juurikaan vaan vie päinvastaiseen suuntaan. Itse olen siinä onnellisessa asemassa, että tulen yhdeltä kolmesta alueesta, jotka ovat tässä saajina, plus kaksi miljoonaa euroa, mutta kun alijäämä on 180 miljoonaa euroa, niin voin sanoa, arvon ministeri, että se ei paljon lämmitä. Me ollaan jouduttu arviointimenettelyyn, ja kyllä siinä asemassa päättäjät on pantu saneeraajan rooliin. Joudutaan leikkaamaan erikoissairaanhoidosta, perusterveydenhuollosta, vuodeosastoista, jopa päivystyksistä. Samaan aikaan teille on löytynyt, kun ei ole löytynyt hyvinvointialueille lisärahoitusta, Kela-korvauksiin kyllä yli 500 miljoonaa euroa. Sillä rahalla olisi pantu tässä maassa perusterveydenhuolto koko maassa kuntoon. Tämä on se arvovalinta. Ja asiakasmaksuja nostatte samaan aikaan, kun meillä on puoli miljoonaa ihmistä, [Puhemies koputtaa] joilla ovat asiakasmaksut jo tällä hetkellä sosiaali- ja terveydenhuollossa ulosotossa.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hänninen.

14.38 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisat opposition jäsenet! Te teitte tällaisen uudistuksen, jossa palvelut heikkenivät, jonot pitenivät ja kulut kasvoivat rajusti. [Suna Kymäläinen: Te lisäätte niitä!] Te teitte sen uudistuksen. Sanotte, että 23-vuoden alusta on lähtenyt menemään vähän huonosti tämän hallituskauden aikana, kun 23-vuoden alusta laitettiin tämä laki voimaan. En tiedä, onko etsittävä muita syyllisiä kuin meitä, mutta me otetaan kyllä vastuu tästä asiasta. Oli neljä vuotta sitten nähtävissä, että tällä rahoitussuunnitelmalla, tällä järjestämissuunnitelmalla ja tällä alueiden määrällä tämä asia ei tule missään tapauksessa onnistumaan. Se oli täysin selkeää. Mutta otetaan vastaan nyt se palaute, mikä tulee, ja tehdään kaikki, mitä tässä voidaan, ja voin sanoa, että vain rahaa lisää kaatamalla tuohon arkkuun se ei kyllä onnistu ollenkaan. Te puhutte vain siitä leikkaamisesta. Neljä miljardia tälläkin kaudella tulee rahaa lisää tähän koneeseen. — Mutta otetaan vastuu. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Suhonen.

14.39 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys leikkaa hyvinvointialueiden rahoitusta lähes 400 miljoonalla eurolla vuoteen 2029 mennessä. Tämä tarkoittaa sitä, että hallitus tietoisesti alimitoittaa rahoituksen suhteessa kasvavaan hoidon tarpeeseen. Seuraukset ovat jo nähtävissä. Hyvinvointialueita ohjataan jatkuvaan säästökierteeseen, jossa talous ohittaa ihmisten hoidon ja yt-neuvottelut, henkilöstön uupuminen ja palveluiden karsiminen ovat arkea. Samaan aikaan puhutaan yhdenvertaisista palveluista, vaikka todellisuus menee päinvastaiseen suuntaan. Oma

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

esimerkkinsä on myös se, että Varkaudesta ja Iisalmesta on hallituksen päätöksellä ajettu ympärivuorokautiset päivystykset alas.

Arvoisat ministerit, miksi te ette anna hyvinvointialueille tosiasiallista mahdollisuutta toteuttaa kattavasti sosiaali- ja terveystalvueluita? Hyvinvointialueiden rahoitusta ja tulevaisuuden muutostarpeita ollaan pohtimassa parhaillaan myös parlamentaarisesti. On hämmentävää, että samalla kun pohditaan tulevaa yhdessä puolueiden kesken, hallitus tekee kuitenkin jatkuvasti omia muutoksia ja heikennyksiä alueiden rahoitukseen.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Kilpi.

14.40 **Marko Kilpi kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on saanut perinnöksi täysin valuvikaisen soteuudistuksen rahoitusmalleineen päivineen, ja sitä on kovasti yritetty korjata. Siinä kyllä hommaa riittää. Kovasti vain voimia ministerille ja hallitukselle siinä työssä.

Yksi monista valuvioista on pelastuksen jättäminen hyvinvointialueiden panttivangiksi. Se on aiheuttanut monenlaisia haasteita ja ongelmia muun muassa resursointiin liittyen. Hallituksen tahtohan on, hallitusohjelman mukaisestikin, lisätä pelastajien määrää, ja Pelastusopisto tuottaa uusia pelastajia aivan hallitusohjelman mukaisesti, mutta hyvinvointialueet eivät rekrytoi uusia pelastajia.

Kysyisinkin ministeriltä: kuinka voisimme paremmin pitää huolta siitä, että hyvinvointialueet noudattaisivat hallitusohjelmaa ja pelastajat saataisiin vahvistamaan sisäistä turvallisuutta? [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Oppositiolle kyllä sanoisin, että soteuudistuksen johtajatuksena on edelleenkin kustannusten kasvun hillitseminen. Älkää unohtako tätä. Jos tässä taloustilanteessa sitä ei tehdä, [Puhemies koputtaa] niin sotekulujen kasvusta tulee se kivi, joka vie tämän maan pohjaan lopullisesti.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Täällä on vielä paljon pyydettyjä puheenvuoroja, mutta valitettavasti meillä alkaa aika loppua, joten myönnän tähän loppuun vielä vastauspuheenvuorot valiokunnan puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle ja sen jälkeen ministerille. — Edustaja Laiho.

14.42 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on tullut paljon kysymyksiä ministereille. Itse kysyisin vielä ministeri Rydmanilta siitä, että kun hyvinvointialueet määrittelevät hoitoa ja myöskin niitten kustannuksille tulee joku hintalappu, niin on tärkeätä, että me saadaan niitä kustannustietoja alueilta ja eri palveluista. Onko etenemässä se, että saataisiin avoimesti dataa paremmin käyttöön, jotta pystyttäisiin vertailemaan alueiden palvelumalleja, ja jos sieltä olisi opittavaa toisilta, niin millä tavalla niitä voisi hyödyntää?

Toinen asia: Meillä on hallitusohjelmassa kirjauksia vaikuttavuuden parantamisesta, ja se vaikuttavuus nimenomaan parantaisi palvelujen laatua, yhdenvertaisuutta ja saatavuutta ympäri Suomen. Miten tämä vaikuttamistyö etenee? Se liittyy soterahoitukseen siinä mielessä, että jotta rahoitus riittää, niin meidän pitää keskittyä vaikuttaviin palveluihin.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Kiuru.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

14.43 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on tosi paljon käyty keskustelua vain siitä, onko tämä nykyinen rahoitusmalli hyvä vai huono. Hallitus ei lainkaan huomaa — erityisesti hallituspuoluee — että teillä olisi ollut kolme vuotta aikaa tehdä vaikka minkälainen rahoitusmalli. Nimittäin edeltäväkin hallitus teki alle kolmessa vuodessa kaiken, koko soten, kuntoon [Ben Zyskowiczin välihuuto] sellaiseen muotoon kuin se on. Ja nyt se sote, minkä te olette saaneet... [Ben Zyskowiczin välihuuto] — Nyt puhun minä, edustaja Zyskowicz. — Asia on niin, että täällä te kansanedustajat hallituspuolueista kuvittelette, että te ette ole tehneet muuta kuin parannuksia tähän rahoituslakiin. Te ette ole tehneet tähän mennessä kuin heikennyksiä. Ja jos te voitte puhua siitä, että rahoitusmalli on huono, [Sari Sarkomaan välihuuto] niin nyt pitää laittaa pöytään ne muutokset. Kolmas kerta toden sanoo. Rahoituslakia muutetaan kolmatta kertaa, ja se on jälleen puhdas säästö. Älkää puhuko puheita, joilla ei todellisuuspohjaa ole. [Ben Zyskowicz: Edustaja Kiuru, teittekö hyvän rahoitusmallin?] — On se ainakin parempi kuin tämä.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Ministeri Ikonen, olkaa hyvä. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] — Nyt kuunnellaan ministerin puheenvuoroa, malttakaa.

14.44 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia tästä rikkaasta keskustelusta. Ajattelen, että meidän tavoitteemme täällä yhteisesti on se, että me turvaamme palvelut, ja tämä rahoitusmallinkin uudistaminen on yksi palanen siinä, millä me turvaamme niitä pitkällä aikavälillä.

Edelleen kun tässä puhutaan siitä, mistä tässä laissa on kyse, niin on tosi tärkeätä nähdä, että koko maan rahoitus kasvaa myöskin tulevina vuosina, yhdenkään alueen rahoitusta ei päästetä tässä kääntymään negatiiviseksi. Miten kävisi ilman näitä muutoksia, mitä tässä teemme? Ensi vuonna rahoitus kasvaa satoja miljoonia euroja. [Ben Zyskowicz: Ehkä 700 miljoonaa!] Tämä ei siis ole nykyisen rahoitustason leikkaus, vaan jatkossakin rahoitus kasvaa, jos me katsomme väliä 26—29, seitsemän prosenttia. Eli rahoitus kasvaa jatkossakin. [Krista Kiuru: Kyllä nyt on niin uskomatonta juttua!]

Tämä hillintä on kuitenkin välttämätöntä siinä mielessä, että meidän pitää kiinnittää huomiota tähän julkisen talouden tilanteeseen ja siihen, että me saamme tämän rahoitusten kasvun kestäväälle tasolle, jotta saamme myöskin tulevaisuuden palvelut turvattua. Miten tämä on mahdollista? Se tarkoittaa sitä, että on haettava uudenlaisia ratkaisuja turvata näitä samoja palveluita, uudenlaisia tapoja tehdä, ja kykynsä hakea niitä alueet ovat jo osoittaneet näissä.

Kun täällä kysyttiin tästä, ovatko alueet tukeneet tätä, niin kyllä täällä oli se minimimalli, mihin viittasin. Syksyllä THL esitti tässä tilanteessa, kun diagnoositietoihin on liittynyt vielä epävarmuuksia, että noin reilua 120:tä diagnoosiluokkaa olisi kasvatettu lähemmäs 200:aa. Tässä alueitten toive oli, että ei tuoda lisää epävarmuutta sinne vaan pidättäydytään minimitason muutoksissa, jotta ei heiluteta enempää rahoitusmallin pohjaa. Tässä tapasin itsekin koko hyvinvointialueitten porukan syksyllä, ja tämä oli heidän toiveensa. [Krista Kiuru: Se on vain yksi osa tästä uudistuksesta!] — Kyllä, se oli tässä näin yksi osa, jossa on otettu sitä huomioon. Täällä on monia elementtejä.

Sitten kysyttiin näistä kannustinelementeistä. Aiemmissa vaiheissa tähän rahoitusmalliin on tuotu jo omavastuu, joka kannustaa kustannusten hillintään. On kasvatettu HYTE-kerrointa, joka kannustaa terveyden edistämiseen. Nyt tässä mallissa

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

esimerkiksi pidetään kiinni tästä jälkikäteistarkistuksesta, mistä esimerkiksi edustaja Vuornos kysyi, ja se on yksi todella tärkeä elementti ymmärtää tällaisena kannustimena. Eli kun jälkikäteistarkistus tehdään niin, että sillä kompensoidaan alijäämiä kahden vuoden viiveellä koko maan tasolla, niin alueet eivät saa sitä jälkikäteistarkistusta sen vertaa kuin heillä itsellään on sitä alijäämää, vaan he saavat sen koko maan tuloksen perusteella. Silloin esimerkiksi tässä, jos katsomme vaikkapa Helsinkiä, Länsi-Uuttamaata, jotka ovat tehneet jo ylijäämäisen tuloksen tai ovat saaneet jo kerrytettyä ylijäämää, käytännössä pääsemme hyötymään tästä, ja tämä on merkittävä kannustintekijä siellä.

Uudenmaan ja Helsingin osalta voisin muutenkin vastata tässä, vaikka siellä näille vahvoille alueille on tullut tässä hiukan isommat leikkaukset, että on tärkeätä nähdä, että samaan aikaan Uudenmaan rahoitus kasvaa muuta maata merkittävästi vahvemmin. Jos katsomme vaikka Vantaata—Keravaa, niin se rahoitus kasvaa lähempänä 15:tä prosenttia siinä, missä toiset ovat lähellä nollassa tässä kasvussa. Eli tämä eriytyminen tapahtuu maan eri osissa eri tavoin, ja tällä koetamme hillitä sitä niin, että se ei lähde ihan karkaamaan, mutta joka tapauksessa tämä kehitys tulee jatkumaan ja viemään alueita jonkin verran eri suuntiin.

Helsingin osalta on hyvä huomata myöskin se, että tosiaan, niin kuin sanoin, siellä ei ole tehty alijäämää missään vaiheessa. Siellä on kertynyt ylijäämää, ja siitä huolimatta se saa joka vuosi jälkikäteistarkistusta, eli se on tämä merkittävä kannustintekijä, josta tässä pidetään kiinni.

Siirtymätasasta ei poistettu. Erholan selvityksessä esitettiin siirtymätasauksen poistoa. Se olisi joillekin alueille ollut kohtuuton ja esimerkiksi Helsingiltä vienyt pari—kolmekymmentä miljoonaa, muistaakseni enemmän. Tässä pidättäytyttiin siinä, että pysyvästä siirtymätasauksesta viedään 25 prosenttia, ja sillä saadaan tasapainoa vähän enemmän. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Leikkauksesta huolimatta esimerkiksi Helsingin rahoitus kasvaa edelleen kolmanneksi eniten, ja lausuntokierroksen jälkeen lisäksi poistettiin täältä vielä tämmöinen niin sanottu kompensatio, joka olisi pienentänyt asukaskohtaista osuutta ja kasvattanut tarveperustaa. Tämä toi jonkin verran helpotusta muun muassa Helsingille, Länsi-Uudellemaalle, täällä mainituille alueille. Tämän tilalle tuli tämä kirurgisempi perälauta, jolla estämme sen, että esimerkiksi Satakunta, Kymenlaakso tai Etelä-Karjala kääntyisi rahoituksessa miinuksien negatiiviselle puolelle. Eli tämä on elementti, joka tähän haluttiin tuoda lisää. [Krista Kiurun välihuuto]

Nyt vielä haluan sanoa tästä kokonaisuudesta, että rahoitusmallille on haluttu antaa — jo hallitusohjelmassa todettiin tämä — työrauha ensimmäiseksi kolmeksi vuodeksi. Tähän ei tehty isoja muutoksia ensimmäisten vuosien aikana, jotta näimme, miten tämä malli toimii. Nyt me näemme, mitä siinä on näitä epäkohtia. Esimerkiksi diagnoosimallin osalta voi sanoa, että tämä otettiin keskeneräisenä käyttöön. Siellä on vakavia ongelmia näissä diagnoosikirjauksissa edelleen. Me teimme sen selvityksen nyt talvella, ja tässä mallissa, esimerkiksi tässä laissa, tuodaan nyt korjausmahdollisuus, mikä laista on puuttunut. Eli ei olla päästy korjaamaan niitä mahdollisia ongelmakohtia siellä.

Tässä hillitään tosiaan eriytymistä, päivitetään diagnoosimallia, mutta kyllä ajattelen, että tämä kolmen vuoden kokemus tästä rahoitusmallista on tuonut myöskin sen käsityksen, että me tulemme tarvitsemaan kokonaisuudistuksen. Mutta se on vuosien työ. Me käynnistämme nyt tämän kokonaisuudistuksen taustaselvityksen, joka tulee palvelemaan tätä parlamentaarista työtä, mutta koska me joudumme vielä muutaman

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

vuoden pärjäämään tällä nykyisellä rahoitusmallilla, niin tähän on tärkeää tehdä nyt nämä uudistukset. Mutta lähdetään käymään yhdessä, ja toivon yhteistä rohkeutta tämän rahoitusmallin rohkealle uudistamiselle parlamentaarisisessa työryhmässä. Sitä totisesti tarvitsemme. — Kiitoksia, arvoisa puhemies. [Välihuutoja]

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Kiitokset ministerille. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.50.

---

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.53.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Siellä on ensimmäisenä edustaja Lindén. Olkaapa hyvä.

18.53 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä soterahoituslaki on varmasti yksi niitä kaikkein eniten käsiteltyjä lakeja täällä eduskunnassa, ja me olemme nyt saaneet pala kerrallaan erilaisia muutosehdotuksia tähän lakiin. Tietysti sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö perustelevat sitä, että ne tulevat tällä tavalla yksittäisinä ilman uutta kokonaisarviota, milloin kiireellä ja milloin muilla tekijöillä, mutta nyt meillä on tällainen eräs kooste näistä muutoksista. Tärkeintä tässä tietenkin on nähdä kokonaisuus. Täällä on hyvin paljon monimutkaisia yksityiskohtia, ja vaikka meillä ei ole tapana kesken olevaa valiokuntakäsittelyä millään lailla referoida enkä itsekään aio niin tehdä, niin sen verran voitte varmasti ymmärtää, että kyllä tämä lakiesitys koetaan aika monimutkaisena. Itse käytin nyt varsin paljon aikaa käydäkseni tätä läpi ja olin myös sen lausuntokierroksella olleen luonnoksen huolella käynyt läpi, koska tässähän on kysymys, niin kuin usein täällä on sanottu, siitä kaikkein suurimmasta momentista meidän valtion budjetissa eli hyvinvointialueiden rahoituksesta.

Se tärkein asia on tietenkin nyt tässä lakiesityksen painetussa versiossa sivulla 59, jolla on taulukko, joka päättyy siihen, että vuonna 29 verrattuna nykyiseen voimassa olevaan lainsäädäntöön annettaisiin hyvinvointialueille tässä taulukossa ja tässä lakiesityksessä olevin perustein 388 miljoonaa euroa vähemmän rahaa. Minusta on turha nyt kiistellä siitä, onko tämä leikkaus vai mikä, koska kaikkihan me tiedämme, että muista tekijöistä johtuen — vaikkapa kustannustason muutoksesta johtuen tai sitten tehtävien lisääntymisestä johtuen tai jälkirahoituksesta johtuen — tämä rahoitus muuttuu myös. Eli tämä on leikkaus siihen tasoon, joka muuten toteutuisi, mutta sitten on muita tekijöitä, jotka taas muilta osin nostavat tätä rahoitusta, ennen kaikkea tietenkin tuo kustannustason muutos eli hyvinvointi-indeksi.

Tässä on yhdeksän eri kohtaa, joilla on vaikutusta hyvinvointialueiden rahoitukseen, ja niistä kolme on merkittävämpiä kuin muut. Nimittäin ne muut eivät vaikuta kokonaisuuteen, mutta niillä on yksittäisiin alueisiin merkittäviä vaikutuksia. Valtiontalouden kannalta ne ovat sitten kustannusneutraaleja. Se tarkoittaa siis sitä, että

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

saman verran kuin joidenkin alueiden rahoitus vähenee, niin sitten muiden alueiden rahoitus kasvaa. Keskityn sen takia nyt ihan lyhyesti näihin tärkeimpiin:

Eli tuosta 388:sta valtaosa eli 268 miljoonaa muodostuu tuon palvelutarveindeksin muuttamisen seurauksena. Mikä on tämä palvelutarveindeksi? Käytetään myös tämmöistä lyhennettä kuin ”some”, joka taas on lyhenne sanasta ”sosiaalimenot”. Eli kun tämä rahoituslaki säädettiin, niin tiedossa oli silloin huolella tehty THL-johtoinen tutkimus, joka osoitti, että keskimäärin noin yhdellä prosentilla ikärakenteen muutoksesta johtuen sosiaali- ja terveydenhuollon menot kasvavat vuosittain. Niinpä tuohon lakiin säädettiin sitten sellainen yhden prosentin lisäys vuosille 23 ja 24 ja sitten asetettiin kieltämättä sellainen tehostamistavoite, että se 1 prosentti putoaa 0,8:aan vuodesta 25 alkaen. Tämä on ilmaistu usein myös toisin, eli pudotettiin 20 prosentilla sitä palvelutarvetekijää, eli siitä annetaan vain 80 prosenttia. Tässä helposti voivat mennä nämä prosentit sekaisin, koska 80 prosenttia yhdestä prosenttiyksiköstä on tietenkin se 0,8 prosenttiyksikköä. No, nyt tähän tehdään vuodesta 27 alkaen sellainen muutos, että se pudotetaan sitten sinne 0,6 prosenttiyksikköön.

Samalla tehdään toinen muutos, se tulee voimaan vuodesta 28 alkaen. Eli määräaikaiseksi suunniteltu eli seitsemäksi ensimmäiseksi vuodeksi suunniteltu uuden järjestelmän eräänlainen muutostuki, jonka suuruus oli 0,2 prosenttiyksikköä, lakkaisi jo vuoden 28 alusta alkaen, kun se nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaan olisi vielä ollut vuosina 28 ja 29 käytössä. Kun tämä muutos tehdään, niin siinä leikkautuu sitten hyvinvointialueiden rahoituksesta tasaisesti sama prosentuaalinen osuus eri hyvinvointialueilta, ja sen yhteisvaikutus on 268 miljoonaa.

Sitten tämä 120 miljoonaa tulee täältä siirtymätasauksesta kahdella tavalla. Ensinnäkin sen porrastusta muutetaan, ja sitten sinne tehdään semmoinen tasajakoinen säästö. Tämä jälkimmäinen on merkittävämpi. Sen osuus on 91 miljoonaa, ja tällä porrastuksella on sitten kokonaisvaikutus 29 miljoonaa.

Näistä muodostuu sitten tämä 388 miljoonaa. Sitten en käy niitä tarkemmin läpi.

Täällä on näitä muita asioita, joilla on sitten vaikutuksia eri hyvinvointialueiden keskinäiseen rahoitussuhteeseen. En tässä nyt sen voimakkaammalla äänensävyllä tätä asiaa käsittele, mutta totean, että tässä nyt sitten lähes 400 miljoonalla eurolla on tarkoitus vähentää hyvinvointialueiden rahoitusta, ja kun tiedetään, millainen tilanne siellä on — irtisanomisia yhteenlaskettuna enemmän kuin oli sosiaali- ja terveysalalta peräti 90-luvun alun lamassa, palvelupisteiden jatkuvia sulkuja ja monia ongelmia — niin tämä tulee sitten lisäksi nykyisten muiden leikkausten tai säästöjen seurauksena näiltä osin selvästi heikentämään hyvinvointialueiden mahdollisuuksia tuottaa väestölle niitä palveluita, joita alueella tarvitaan. En sano tällä sitä, etteikö tuottavuutta pidä tehdä. Ehdottomasti pitää tehdä tuottavuutta, ja siitä tänään aamulla oli erittäin hyvä Sitran raportti, jonka olen ollut vastaanottamassa siellä tilaisuudessa, missä se esiteltiin, mutta ei myöskään pidä mennä tällä tavalla leikkaamaan tätä rahoitusta. — Kiitoksia.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

19.01 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Oleellista on ymmärtää, että mikään todellinen tekijä ei selitä hyvinvointialueiden valtavia rahoituksen lisäysten eroja. Toiset alueet voivat pitää jopa palvelut maksuttomina, kun muualla palvelumaksut pakotetaan korottamaan maksimitasolle, tai — niin kuin täällä on käytetty tätä termiä —

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

tappiin, ja samalla leikkaamaan rajusti palveluista, kuten edustaja Lindénkin kuvasi äsken. Silti hallituksen taholta kuullaan toistuvasti syytteitä hyvinvointialueiden suuntaan, vaikka syy löytyy hallituksen piiristä. Varsinkin itäisen Suomen hyvinvointialueiden rahoitus, erityisesti Kaakkois-Suomen maakuntien, Etelä-Karjalan, Etelä-Savon ja Kymenlaakson, hyvinvointialueiden rahoitus, jää merkittävästi jälkeen muusta maasta. Vaikka hallitus on ainakin tekevinään oikeansuuntaisia korjauksia rahoitusmalliin, niin vauhti on aivan liian hidaskäyttö eikä todellista tahtoa näytä oikein olevan. Tällä rahoitusmallin näennäisellä korjaamisella hyvinvointialueilla on edessä jatkuva sopeutusten ja yt-neuvotteluiden kierre. Onkin erikoista, miten onnetonta alueen hallituspuolueiden edustajien edunvalvonta tässä asiassa on ollut ja varsinkin itäisessä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Täällä päivällä kuultiin ajoittain jopa surullisia puheenvuoroja, joissa elettiin vahvasti menneessä. Täällä on oppinut kuulemaan usein tätä menneessä elämistä, ja siinä tulee aina mieleen se, että kun aikoinaan tuli avioero, niin olen miettinyt, että jos minä menisin viikonlopuksi kotiin ja koko viikonlopun puhuisin siellä minun ex-vaimostani, niin mitenkä lämmin ja pörröinen tunnelma siellä mahtaisi olla. Täällä on kyllä vähän samanlainen olo, eli ei ehkä ihan niin rakentavaa eikä eteenpäin katsovaa. Tunnen nykyisen puolisoni sen verran hyvin, että ehkä en ota tätä riskiä.

Rahoitusmalliuudistus pitää tehdä nopeasti, ja ennen sen valmistumista ei hyvinvointialueiden eroja tule enää kasvattaa. Yksi keino on taata kaikille sama rahoituksen kasvu, jossa väestönmuutos otetaan huomioon, jolloin epäreiluuden kierre saadaan katkaistua. Nyt suunnitellut pienet muutokset johtavat siihen, että osa hyvinvointialueista joutuu vaatimaan riittävää rahoitusta oikeusteitse. Perusteena tälle on se, että perustuslain mukaan sotepalvelut on turvattava kaikille. Hallituksen esitys kohdistaa kuitenkin palvelutarpeen kasvuun liittyvistä säästötoimista suurimmat leikkaukset Etelä-Savoon, Pohjois-Karjalaan, Kainuuseen ja Lappiin. Pienemmät vaikutukset kohdistuvat Länsi-Uudellemaalle, Keski-Uudellemaalle, Vantaalle—Keravalle ja Helsinkiin. Rahoitusmallin epäoikeudenmukainen korjaus jättää seuraavalle hallitukselle synkän perinnön monen muun hallinnonalan päätöksen lisäksi.

Arvoisa puhemies! Kuten täällä tänään on todettu myös hallituspuolueiden edustajien taholta, kyseessä on säästölaki — vajaa 400 miljoonaa euroa. Esityksessä myös myönnetään, että hyvinvointialueiden rahoitus kiristyy ja hyvinvointialueilla tasapainoilu perusoikeuksien toteutumisen ja riittävän rahoituksen välillä jatkuu. Esityksen vaikutusarvioiden mukaan rahoitus vähenee koko maan tasolla, mutta vaikutukset vaihtelevat huomattavasti alueiden välillä. Hallitushan tuotti uudet laskelmat lausuntokierroksen päättymisen aattona, mikä on poikanut kanteluita oikeuskanslerille liian lyhyestä lausuntoajasta. Myös tämä on asia, jota ei voi millään muotoa pitää hyvänä hallintona. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Merinen.

19.05 **Ville Merinen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Itse olen Pirkanmaalta tullut kansanedustajaksi ja muuttanut Helsinkiin tässä matkan varrella — minä huomaan muutenkin, että tätä lakia moni katsoo sen oman alueen kannalta, ja se on tietysti täysin ymmärrettävää, kun me ollaan alueidemme edustajia — mutta kyllä tämä täällä Uudellamaalla hurjalta näyttää. Minä käytän esimerkkinä vaikka LUVNia ja HUSia, joissa on tehty aivan siis massiivisia irtisanomia, on sanottu satoja ihmisiä irti vuosina 24—25,

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

yritykset sopeuttaa taloutta. Esimerkkinä vaikka tuo HUS, mikä on täällä se iso yhteistekijä. Se sai sitten lopulta talouden tuossa viime vuoden lopulla järjestettyä silleen, että se ei ole enää miinuksella, ja sitten heti tulee, ei nyt suoraan sinne, mutta tälle alueelle valtavia leikkauksia. Jotenkin se psykologinen puoli siinä on hurja. Minä huomaan, että ihmiset ovat ruvenneet nyt tällä alueella miettimään, kannattaako sitä taloutta niin väkisin laittaa kuntoon ja kannattaako tehdä uudelleen tämmöisiä isoja toimenpiteitä, vaikka sille onkin tarvetta. Tietenkin tämä ihan älyttömältä tuntuu.

Muutenkin tuntuu, että tämä rahoituslain tämmöinen yksittäisten vuosien säätäminen ei ole pitkässä juoksussa mitenkään toimivaa. Onneksi nyt on alkanut se uusi parlamentaarinen työryhmä, mikä tätä sitten miettii pidemmälle. Tosi tärkeä porukka. Tänään ilmeisesti aloititte sen homman, keitä täällä nyt onkaan sieltä.

Olisin tässä samalla halunnut puhua myös terveydenhuollon asiakasmaksuista 2023—2027. Minä otin tähän taulukon, missä ovat nämä maksut ja niitten nousut tässä viimeisen neljän vuoden aikana. Terveyskeskuksen käyntimaksu vuonna 23 on ollut 20 euroa 90 senttiä, tänä vuonna 30 euroa 20 senttiä ja ensi vuonna nousee 36 euroon 24 senttiin. Eli 73,4 prosenttia nousua neljässä vuodessa. Sairaalan poliklinikkamaksu vuonna 23 on ollut 41,80, tänä vuonna 71,30 ja ensi vuonna nousee 78 euroon 40 senttiin. Nousu on prosentteissa 87,6 prosenttia neljässä vuodessa. Sitten päiväkirurgia: vuonna 23 päiväkirurgian maksu on ollut 136 euroa 90 senttiä, tänä vuonna 233,8 ja ensi vuonna 257 euroa 20 senttiä, ja tämä nousu on 87,9 prosenttia neljässä vuodessa. Jotenkin ihan älytöntä, että meidän julkinen terveydenhuolto nostaa tämmöistä vauhtia näitä maksuja. Normaali ihmiselle nämä nousut ovat ihan älyttömiä. Ja järjettömin puoli tässä on vielä se, että meillä on tällä hetkellä 500 000 ihmistä, joiden asiakasmaksut ovat ulosotossa, puoli miljoonaa, 10 prosenttia suomalaisista. Ja ei kun vain maksut nousevat.

Tässä on jotenkin ihan älytön epäkohta, ja on hirveän vaikea ymmärtää tätä jatkuvaa asiakasmaksujen nostoa. Siis jotenkin se vie koko sen julkisen terveydenhuollon idean, minkä pitäisi olla vähän sama kuin koululla, peruskoululla, että kuka tahansa voi opiskella koulussa tai yliopistossa. Terveydenhuollossa julkisen idea on, että kuka tahansa saa apua, ei vain se, kellä on varaa maksaa 257 euroa päiväkirurgian maksua. Tämän epäkohdan halusin nostaa esille.

Sitten vielä yksi asia, mistä minä halusin sanoa. Minä kuulin vähän semmoista huhua, että kun tämän asian, tämän hyvinvointialueiden rahoituslain, pitäisi tulla StVn käsittelyyn, niin täällä kuulin semmoisen käytävähuhun, että tämä menisikin HaViin. Kyllähän nyt rehellisesti sanottuna tämä on enemmän StVn asia kuin HaVin asia. Siellä on meillä semmoiset sotegurut niin kuin Lindén, Laiho, Kiuru ja muut kumppanit, että kyllä he varmaan tietävät näistä enemmän kuin HaVin porukat. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, poissa. Edustaja Kokko.

19.09 **Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! Varmasti jokainen ymmärtää, että jos yli 300 sotejärjestäjästä siirrytään 20 järjestäjän malliin, niin sillä täytyy olla vaikutuksia palveluverkkoon, tapoihin tuottaa niitä palveluita, miten hyödynnetään järjestöjä tai yrityksiä palveluiden tuottamisessa. Siinä suhteessa on ymmärrettävää, että hyvinvointialueet, jotka nyt tekevät merkittäviä muutoksia, että annetut rahat ja henkilöstö saadaan riittämään sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen laadukkaaksi

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

järjestämiseksi, tarvitsisivat nyt ennen kaikkea sitä työrauhaa. Ja kyllä tämä budjettiveivaaminen on varmasti yksi sellainen asia, joka ei siellä hyvinvointialueilla sympatiaa herätä.

Jos katsoo muun muassa Pirkanmaata, jossa on heti alkuvaiheessa tehty vastuullisia mutta kovia päätöksiä liittyen muun muassa palveluverkkoon, aukioloaikoihin, palvelutasopäätöksiin, niin he ovat saaneet annetut rahat riittämään, mutta nyt heitä odottaa 36 miljoonan euron leikkaus. Samaten Pohjois-Pohjanmaalla 37 miljoonaa euroa. Kyllä voidaan kysyä sen kannustavuuden perään, jos ne hyvinvointialueet, jotka ovat saaneet talouttaan tasapainoon, menneet niiden ohjeistuksien mukaisesti, joutuvat nyt tässä tilanteessa kärsimään. Oma hyvinvointialueeni Keski-Suomi on viimein saamassa päätään vesirajan yläpuolelle, ja nyt sitten sieltäkin ollaan leikkaamassa rahoitusta muutamilla miljoonilla. Ehkä tässä mielessä toivoisi hallitukselta nyt tällaisen muutaman sadan miljoonan euron leikkauksen sijaan sitä työrauhan antamista hyvinvointialueille.

On varmasti ihan perusteltua kritisoida edellisen hallituksen soteuudistusta — siinä on minunkin mielestäni monia vikoja — mutta sehän ei tätä keskustelua vie eteenpäin tai edesauta ratkaisemaan asiaa, että täältä oikealta sekä vasemmalta joko kehutaan tai moititaan sitä edellisen hallituksen soteuudistusta. Hyvä on myös muistaa, että se oli 20 vuoden aikana ensimmäinen uudistus, joka läpäisi perustuslain seulan ja todettiin sellaiseksi uudistukseksi, joka voidaan toimeenpanna. Nyt on tietysti hyvä, että sitä nykyistä lainsäädäntöä kehitetään ja viedään eteenpäin. Sama tietysti koskee tätä rahoituslakia, joka ottaisi tulevaisuudessa entistä paremmin huomioon sairastavuuden mutta myös säilyttäisi sen kannustavuuden, että hyvinvointialueilla olisi kannustinta panostaa niihin ennalta ehkäiseviin palveluihin, että ne kalliimmat hoidot pystyttäisiin sitten tulevaisuudessa välttämään.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

**19.12 Mari Holopainen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä debatissa moni toi esiin, tässä on kyseessä leikkaus sotemenoista. Tärkeä keskustelu ja eduskunnalle erittäin iso päätös, jonka hallitus nyt esittää ja todennäköisesti vie läpi hallituspuolueiden voimin. Sen sijaan hallitus on osoittanut soterahoitusta toissijaisiin kohteisiin myöskin sotesektorilla.

Ministeri Ikonen sanoi, että nyt leikkauksia osoitetaan sellaisille alueille, joilla on taloudellista kantokykyä, mutta tämä meidän sotemallihan perustuu siihen, että tämä rahoitus on valtion rahoitusta eikä se ole alueiden rahoitusta, koska alueilla ei ole sitä veronkanto-oikeutta — toisin kuin monet asiantuntijat ovat ehdottaneet. Myöskin vihreät ovat esittäneet viime kaudella, kun tätä sotemallia rakennettiin, että alueilla olisi verotusoikeus. Tämä tietysti loisi sellaisia kannustimia, joita moni täällä peräänkuuluttaa. Alueiden kannattaisi silloin hoitaa asiat mahdollisimman tehokkaasti, kuten varmasti alueet nytkin yrittävät, mutta kyllähän tämä rahoitusmalli vie kannustimia, jos tosiaankin — kuten moni täällä on hyvin sanonut — asiat on hoidettu niin kuin edellytetään, on säästetty ja tehostettu, ja sitten sitä rahoitusta viedään niiltä alueilta vielä enemmän.

Kyllä minä kannan suurta huolta siitä, että kun tässä tehdään Helsingille erittäin isot leikkaukset — joita myöskin moni Helsingin hallituspuolueiden kansanedustaja on ainakin ennen eduskuntakäsittelyä vastustanut — ja sitten samalla myös Uudellemaalle, niin meillä on pian todennäköisesti käsissä aikamoinen kriisi myös HUSin rahoituksen osalta,

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

josta on jo leikattu hyvin merkittävästi rahaa, kun nämä alueet ovat ne, jotka sitä HUSia pääosin rahoittavat. Meidän yliopistollisessa sairaalassa tehdään todella tärkeää tutkimusta ihan kaikkien suomalaisten kannalta, myös muiden alueiden kannalta, mutta aika vähän sitä merkitystä täällä huomioidaan tässä keskustelussa. Nythän me tiedetään jo, että Suomessa eräiden syöpähoitojen tulokset ovat jääneet pahasti jälkeen esimerkiksi muista Pohjoismaista. Eli ollaanko me pian siinä tilanteessa näiden leikkausten myötä, että meillä on yhä heikommat tulokset vakavien sairauksien hoitamisessa joiltain osin nähtävissä. Kyllähän se todennäköisesti siihen voi johtaa, jos näin isoja irtisanomisia, leikkauksia, joudutaan tekemään.

Sitten samaan aikaan hallituksella riittää rahoitusta tämmöiseen yli 65-vuotiaiden fysioterapiakokeiluun. Tämä on varmasti ihan hyvä asia, mutta jos näitä asioita pitää tiukassa budjettitilanteessa pistää tärkeysjärjestykseen, niin kyllä tämä hallituksen valinta on aivan käsittämätön. Sanotaan, ettei ole rahoitusta, mutta sitten on täysin sattumanvaraisiin kokeiluihin kuitenkin aika paljon riittänyt rahoitusta. Pidän tätä linjaa kyllä kestävämmänä.

Siitä minä olen samaa mieltä, että tätä rahoitusmallia pitää kehittää. Sen varmasti lähes kaikki ovat täällä allekirjoittaneet. Ja sitten uskon, että eri alueilla on eri näkemyksiä siitä, mihin suuntaan pitää kehittää, koska tämä on tällaista nollasummapeliä ainakin siihen asti, kun jonkinlainen verotusoikeus mahdollisesti joskus saadaan aikaiseksi. Mutta parlamentaarinen kehittäminen on erittäin vaikeaa, koska siellä on jokaisella alueella sitten omat puolustajansa. Ehkä sellaisia asioita, mitä voidaan kuitenkin yhteisesti todeta, on, että tämä diagnoosipohjainen malli on erittäin hankala toteuttaa. Siinä on monia puutteita tullut esiin. Tiedetään, miten niitä diagnooseja kirjataan eri tavoin eri alueilla ja tästä tulee erilaisia tuloksia sitten tälle rahoitusmallille. On myös tätä ylidiagnosointia ja niiden kirjauksia tapahtunut. Tästä olemme myöskin julkisuudessa saaneet lukea.

Eli nämä insenttiivit ovat ihan väärät monilta osin, kun pitäisi kannustaa siihen, että hyvinvointia lisätään ja terveyttä edistetään eikä maksimoida sitä sairastavuutta, mistä nyt sitten hyvin paljon tässä rahoitusmallissa maksetaan. Eli kyllä tämä tarvitsisi aivan erilaisen mallin, ja siinä mallissa sitten on varmasti tilaa niin järjestöille kuin yksityisille yrityksille, joiden osalta myöskin tämä soterahoituksen leikkaaminen on nyt tilanteessa, jossa sitten niin työterveydessäkin kuin muualla supistetaan niitä palveluita. Mutta kokonaisremontinhan tämä tarvitsisi ja vahvan panostuksen sinne julkiseen terveydenhuoltoon, että ihmiset pääsevät nopeasti hoitoon silloin, kun tarvitsevat sitä. Hallitus vie kyllä tätä koko terveydenhuoltojärjestelmää ihan toiseen suuntaan. Tässä tosiaan näitä väestömäärältään suuria, kasvavia alueita ihan kohtuuttomasti rangaistaan, niin kuin täällä on tuotu esiin, kun että asiat on hoidettu hyvin, ja sitten tuodaan leikkauksia siihen perään.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Strandman poissa, edustaja Koskela poissa. — Edustaja Suhonen paikalla, olkaapa hyvä.

19.18 **Timo Suhonen sd:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kun tänään olemme puhuneet tästä asiasta, mikä liittyy tietysti hyvinvointialueitten rahoituksen toteutumiseen, niin itseäni kummastuttaa debattipuheenvuorossakin esille tuotu asia siltä osin, että kun hyvinvointialueet ovat kuitenkin velvollisia tuottamaan niitä sosiaali- ja terveystaloudellisia ja sitten tässä salissakin muun muassa päätetään siihen liittyvistä rahoituksista, niin se on

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

vähän ristiriitaista siltä osin, miten ja sitten saadaan sillä rahoituksella hyvinvointialueilla asioita toteutumaan, kuten kuuluisi.

Arvoisa rouva puhemies! Lainaen nytten tekstiä, joka tuli arvostamaltani hyvinvointialueen päättäjältä Varkaudesta: ”Useiden hyvinvointialueiden taloutta rasittavat merkittävästi myös ennen uudistusta kertyneet alijäämät. Kun nämä yhdistetään nykyisiin ja tuleviin leikkauksiin, kokonaisuus on muodostunut kohtuuttomaksi. Taloudellinen paine on ohjannut toimintaa jatkuvaan säästötilaan sen sijaan, että katseen pitäisi olla palvelujen kehittämisessä ja ihmisten hyvinvoinnin edistämässä. Talous on toiminnan ykkösohjuri, mikä ei ole ollut uudistuksen tavoite. Jatkuvat yt-ruletit pyörivät ja aiheuttavat jatkuvaa epävarmuutta ja myös imagohaittaa sotealoille. Epävarmuus ja niukoilla resursseilla työskentely myös uuvuttaa ja sairastuttaa, minkä seurauksia sataa laariin myös taloudellisina menetyksinä muun muassa sairauslomien osalta. Ja sitten taas säästetään, ja kierre on siinäkin siis valmis. Myös tavoite, että palvelut ovat yhdenvertaiset, laadukkaat ja helposti saatavilla, karkaa koko ajan kauemmaksi, esimerkkinä Varkauden ja Iisalmen ympärivuorokautisen päivystyksen lakkautumiset. Palveluita keskitetään sitä kovemmallalla kädellä, mitä nopeampia ja kovempia säästöjä tarvitaan, eikä vaikuttavuuden arviointia ehditä tehdä. Loppukustannukset ovat kuitenkin usein loppujen lopuksi kalliimmat kuin lähtötilanne oli. Tältä on helppo ummistaa silmät, kun vain nopeita euroja lasketaan ja jos ei katsota asiakkaan ja potilaan näkökulmasta, saatikka mitä tapahtuu heille, kenellä ei ole enää varaa eikä mahdollisuutta liikkua hoidon ja palveluiden ääreen. Keskitäminen heijastuu myös kuntien talouteen elinvoimaisuuden kautta. Jos ei ole palveluita, ei ole kohta asukkaitakaan.”

Arvoisa rouva puhemies! On siis hyvä huomioida se, että kun päätetään rahoituksesta hyvinvointialueitten osalta, niin sitten hyvinvointialueilla taas päättäjät joutuvat tilanteeseen, jossa tulee tapahtumaan asioita, joita ei pitäisi sitten tapahtua. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

**19.21 Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttaminen on varmasti semmoinen lakiesitys, joka puhuttaa täällä meillä todella paljon. Siinä mielessä on hyvä käydä tätä lakiesitystä läpi vähän niin kuin taustojenkin kautta.

Ensinnäkin täällä on aika paljon puhuttu siitä, että vuosina 23—26 neljä miljardia euroa on laitettu hyvinvointialueille lisää rahoitusta, ja ajattelin ensin käydä läpi sen, mistä tämä rahoitus käytännössä on tullut. Tästä paljon parjatusta rahoituslaistahan ne perusteet siellä tulevat käytännössä, ja sitten sitä rahoitusta ovat pienentäneet tai suurentaneet tehtävämuutokset ja näin poispäin käytännössä.

Kun katsotaan vuoden 2022 lähtötilannetta, missä kuntien pohjalta katsottiin rahoituksen taso, niin se oli silloin noin 21,8 miljardia, melkein 21,9 miljardia siirtyviä kustannuksia katsottiin.

Vuonna 23 miljardimäärä, mitä rahoitukseen käytettiin, oli 23,2 miljardia euroa, eli nousua oli melkein 1 300 miljoonaa euroa. Kysymys oli siitä, että rahoituksen tason pohjana olivat ne vuoden 22 kustannukset, joita korotettiin — tässä nyt ollaan palvelutarveindeksiä katsomassa — palvelutarpeen kasvun, hintojen muutoksen ja uusien tehtävien perusteella. Siitä tuli tuo vajaa 1 300 miljoonaa siitä neljästä miljardista.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Sitten kun mentiin vuoteen 24, niin hyvinvointialueindeksi oli 2,53 prosenttia, ja se toi 593 miljoonaa rahaa lisää, ja sitten palvelutarpeen kasvu oli 283 miljoonaa. Nämä tuottivat sinne sen 900 miljoonaa, vähän ylitse, käytännössä.

Sitten kun mentiin vuoteen 25, niin silloin tuli isompi muutos, ja käytännössä palvelutarpeen kasvu tuotti 241 miljoonaa euroa ja sitten indeksi, joka oli kolme prosenttia, tuotti 733 miljoonaa euroa. Sitten kun katsottiin tämä jälkikäteistarkastus, joka tarkoitti, että vuoden 23 puolen tasoa nostettiin sillä 1,4 miljardilla, niin lopullinen summa, joka laitettiin vuonna 25 hyvinvointialueiden rahoitukseen, oli vajaa 2,2 miljardia euroa.

Nyt kun siirryttiin tähän vuoteen 26, niin taas katsottiin tämä palvelutarve, tuo 251 miljoonaa, ja hyvinvointialueindeksi, joka oli nytten 3,25, toi 864 miljoonaa, ja käytännössä rahoituksen osalta siihen tuli 938 miljoonaa euroa. Eli käytännössä tämä paljon parjattu laki on tuonut nämä neljä miljardia euroa tähän hyvinvointialueitten rahoitukseen, ja sitä summaa ovat muuttaneet sitten ne tietyt tehtävämuutokset ja tietyt rajoitteet.

Nyt me keskustelemme taas tästä, miten tästä mennään eteenpäin, ja tämä palvelutarveindeksi on täällä isossa roolissa. Nyt sen osalta edelleen haetaan, kun se on ollut 0,8 nyt viimeisenä vuonna, se palvelutarve, joka tulee THL:n arvioitten pohjalta, ja on varmasti tästä eteenkinpäin noin prosentti, kun tämä ikärakenne tässä muuttuu ja muuta. Se palvelutarve on varmaan suuruusluokaltaan se prosentti. Nyt sitä leikataan niin, että sitä palvelutarvetta ei enää korvata kuin tämä 0,6, eli pitää tehdä tehostamistoimia, että tätä pystytään tekemään, tai sitten joitain muita toimia, joilla tähän vastataan. Eli kyllä tässä tämä nykylainsäädäntö on täällä pohjalla, ja varsin vähän on tullut tähän rakenteeseen muutoksia, kun katsotaan, mitä tässä palvelutarpeen ja tämän indeksin osalta on.

Eli voisi ajatella, arvoisa rouva puhemies, että meidän pitäisi miettiä, miten tätä rahoitusmallia jatkossa kehitetään, mikä on tämä tarveperustaisuus, minkälaista kannustavuutta se palvelutuotannossa antaa kustannuskontrolliin, ja ennakoivuus ja läpinäkyvyys. Tällaiset asiat siellä on varmasti yhtenä isona roolina, sitten yhdenvertaisuus- ja objektiivisuuskysymykset. Eli kyllä meillä kehittämistä on, mutta tämä nykyinen rahoituslaki, niin paljon kuin sitä on parjattu, on kuitenkin toiminut tässä kohtuullisen hyvin, ja onneksi on toiminut, koska olisin ollut aika huolissani, jos ei tällaista rakennetta täällä taustalla olisi ollut. Mikä rahoitus tälle hyvinvointialueelle olisikaan annettu, jos tätä ei olisi ollut tässä pohjalla? — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa.

19.27 **Hanna Laine-Nousimaa sd:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksen keskeinen tavoite on turvata palvelut ja samalla hillitä kustannusten kasvua. Kokonaisuutta tarkasteltaessa syvemmin syntyy kuitenkin toinen kuva: kyseessä on ennen kaikkea leikkauslaki. Palvelutarpeen kasvusta aiotaan jatkossa huomioida vain 60 prosenttia. Samalla poistetaan aiempi korotus, joka on tunnistanut soteuudistuksen todelliset muutoskustannukset. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että rahoitus ei enää seuraa ihmisten todellista palvelutarvetta. Väestö ikääntyy, hoivan tarve kasvaa, mutta rahoitus jää jälkeen.

Arvoisa rouva puhemies! Eriyisen ongelmallista tässä esityksessä on sen sisään rakennettu epäoikeudenmukaisuus. Esitys kohdistaa säästöjä kaikkiin hyvinvointialueisiin samalla logiikalla riippumatta siitä, miten alue on onnistunut järjestämään palvelunsa.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että myös ne alueet, jotka ovat tehneet leikkauspäätöksiä, tehostaneet toimintaansa ja pitäneet taloutensa kunnossa, joutuvat maksajiksi. Tämä on väärä viesti. Se syö kannustimia, se rankaisee onnistumisesta.

Uusi rahoitusmekanismi vie rahoitusta myös alueilta, joilla rahoitus olisi kasvamassa. Rahoituksen kasvuun on perusteltu syy: tarve kasvaa esimerkiksi väestön ikääntymisen, sairastavuuden tai pitkien etäisyyksien vuoksi. Tämäkään ei ole perusteltua ja oikeudenmukaista.

Arvoisa puhemies! Samaan aikaan tiedämme, että monilla alueilla kamppaillaan jo nyt peruspalveluiden turvaamisen kanssa. Hoitojonot ja kasvavat palvelutarpeet eivät katoa säästämällä paperilla. On hyvä, että rahoitusmallia kehitetään ja että päätöksiä pyritään tekemään tutkimukseen perustuen. Mutta tämän esityksen ongelma on selvä: se lähtee säästöt edellä, ei ihmisten palvelutarpeet edellä. Hyvinvointialueiden rahoituksen pitää olla oikeudenmukaista, ennakoitavaa ja ennen kaikkea riittävää. Nyt se ei sitä ole. Lähtötilannekaan eri hyvinvointialueilla ei ole ollut tasapuolinen eikä oikeudenmukainen. Sitä kohti meidän pitää kuitenkin päästä tulevaisuudessa.

Jos haluamme aidosti kannustaa tehokkuuteen ja hyviin käytäntöihin, meidän ei pidä leikata niiltä, jotka ovat onnistuneet, vaan levittää heidän toimintamallejaan myös muille alueille. Toimintojen tehokkuuden lisääminen voi vaatia ensin lisää rahaa. Uusien toimintatapojen käynnistyttyä säästöä alkaa syntymään. Kehittämiselle pitää antaa mahdollisuus ja alueille siihen työrauha. Hätiköiden saatetaan tehdä kokonaisuutta vahingoittavia päätöksiä, joita on vaikea myöhemmin korjata. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lohi poissa, edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, tervetuloa.

**19.30 Anna-Kristiina Mikkonen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön äskettäin julkaiseman selvityksen mukaan hyvinvointialueiden kehitys on jo nyt eriytynyt, ja tällä lakiehdotuksen mukaisella mallilla se tulee johtamaan myös palvelujen eriytymiseen. Osa alueista saa kehitettyä palvelujaan ja pidettyä niitä jopa maksuttomina, osa joutuu palvelujen leikkauksien kierteeseen ja joutuu pitämään palvelumaksut lain sallimissa maksimeissa. Koko hallituksen esityksen vaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen on noin 388 miljoonaa euroa vähentävä vuoden 2029 tasossa. Kolmella alueella rahoitus lisääntyy, muualla vähenee. Hyvinvointialueille vyörytetään uusia leikkauksia ja aiheutetaan epävarmuutta tulevasta.

Tämä hallituksen esitys on jälleen yksi esityksistä, joka leikkaa hyvinvointialueiden rahoituksen kasvua ja siirtää rahoitusta pois alueilta, joilla palvelujen tarve on suuri. Rahoitusta jaetaan pelkästään väestömäärän perusteella noin 13 prosentin osuudella, minkä verran esimerkiksi Etelä-Savo menettää rahoitustaan väestötappion mukana. Ikääntyvältä alueelta lähtijät ovat usein nuoria tai työikäisiä, jotka käyttävät muuttovoittoalueella enemmän työterveyden tai YTHS:n palveluja kuin hyvinvointialueen palveluita. Väestötappioalueelle jäävät paljon palveluja käyttävät ja iäkkäät, joiden palvelutarve on voimakkaassa kasvussa. Jatkuva sopeutusten kierre johtaa palvelujen heikentymiseen.

Arvoisa puhemies! Meillä Etelä-Savossa kausiasutuksen määrä on hyvinvointialueista suurin, noin 35 prosenttia suhteessa hyvinvointialueen väestöön. Jo nykyisellään hyvinvointialueemme joutuu kattamaan pelastustoimen rahoitusta muusta

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

rahoitusosuudestaan usealla miljoonalla eurolla. Koska alue on laaja, suurelta osin pääkaupunkiseudulta tuleva kausiasutus tuo palvelujen kysyntään suuren kausivaihtelun ja kiinteistöjen määrä kasvaa. Hyvinvointialueen palvelutuotannolle muodostuu saaristoisuudesta ja vesistöisyydestä pysyvä lisäkustannus, joka tulee kompensoida rahoituksessa. Tällä esityksellä Etelä-Savon hyvinvointialueen saaristoisuuden perusteella saama rahoitus vähenee 700 000 eurolla. Esityksessä olisi varmistettava aluekohtainen rahoituksen riittävyys, kompensatiomekanismien riittävyys, ennakoitavuus sekä tietopohjan laatu — sekä korjausmenettelyjen läpinäkyvyys ja oikeusturva että kausiasutuksen parempi huomiointi esimerkiksi luomalla kausiasutuksen kiinteistöille pelastustoimea koskeva valmiusmaksu. Saaristoisuuden ja saaristoisten hyvinvointialueiden osalta lakimuutos olisi syytä tehdä vasta siinä vaiheessa, kun hyvinvointialueiden kaikki olosuhdetekijät päivitetään ja samassa vaiheessa voidaan reaalisesti katsoa, miten etenkin kausiasuminen tulee hyvinvointialueen rahoituksessa huomioida. Myös kausiasutuksen osittainen muuttuminen ympärivuotiseksi ja pitkien etäisyyksien vaikutus on huomioitava.

Lopuksi täytyy todeta, että hyvinvointialueiden rahoitusta ja tulevaisuuden muutostarpeita ollaan parhaillaan pohtimassa parlamentaarisesti. On hämmäntävää, että samalla kun pohditaan tulevaa yhdessä puolueiden kesken, hallitus tekee kuitenkin jatkuvasti omia muutoksia ja heikennyksiä alueiden rahoitukseen. Hyvinvointialueet tarvitsevat työrauhaa ja aikaa palvelujen kehittämiseen.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

19.34 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys hyvinvointialueiden rahoituslain muuttamisesta. Kyse on merkittävästä uudistuksesta. Soterahoitus kasvaa koko maan tasolla seitsemän prosenttia vuosina 2026—29, ja yhdelläkään alueella rahoitus ei vähene — siis rahoitus ei vähene. Hallitus turvaa palvelut ympäri Suomen mutta samalla hillitsee kustannusten kasvua. Aivan niin kuin soteuudistuksen alkuperäinen tarkoitus olikin.

Arvoisa puhemies! On kuitenkin syytä pysähtyä Keski-Suomen tilanteen äärelle. Kustannusten kasvu on ollut maan nopeinta vuodesta 20 lähtien. Asukaskohtainen alijäämä on lähes 1 200 euroa, eniten koko maassa. Tämän esityksen muutosten myötä Keski-Suomen rahoituksen kasvu jää 5,5 prosenttiin, koko maan seitsemän prosentin keskiarvon alle. Alueille kohdistuva rahoituksen kasvun taantuminen on kuitenkin pienimmästä päästä. Tuore Keski-Suomen aluejohtaja Piia Vuorela on kuitenkin haastattelujen mukaan luottavainen Keski-Suomen tulevaisuuden suhteen. Alueella on osaavia ammattilaisia, ja alue on toimintakykyinen. Vaikeita päätöksiä on pystytty tekemään. Tätä taustaa vasten on tärkeää, että rahoituslaki käsitellään täällä eduskunnassa huolellisesti ja oikeassa valiokunnassa, sellaisessa valiokunnassa, jossa opposition kansanedustajat ovat osoittaneet kykenevänsä normaaliin yhteistyöhön ja rakentavaan haastamiseen.

Arvoisa puhemies! Haluan muistuttaa tämän salin jäseniä hallintovaliokunnan toimialasta. Hallintovaliokunnalle kuuluvat muun muassa alueiden yleinen lainsäädäntö, rahoitusjärjestelmän yleinen lainsäädäntö sekä pelastustoimen rahoitus. Nyt käsiteltävä rahoituslaki kuuluu juuri tähän toimialaan. Virkapohjakin on tätä esittänyt. Opposition

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

pyrkimys ohjata asia sosiaali- ja terveysvaliokuntaan johtaisi onnistuessaan lähinnä hämminkiin ja viivytystaisteluun. Se ollaan tällä kaudella monta kertaa nähty.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset ansaitsevat parempaa, onhan kyse niistä kaikista tärkeimmistä palveluista ja niiden rahoituksesta.

Arvoisa puhemies! Teen lopuksi esityksen: esitän, että tämä hallituksen esitys lähetetään hallintovaliokuntaan mietinnön laatimista varten.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

19.37 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Edellisen, vasemmistohallituksen tekemä hyvinvointialueiden rahoitusmalli on osoittautunut epäonnistuneeksi. Se on liian monimutkainen ja liian huonosti kustannusten kasvua hillitsevä. Siksi nykyhallitus on tehnyt ja tekee malliin välttämättömiä korjauksia.

Käsittelyssä olevan esityksen ydin on se, että hyvinvointialueiden rahoitusta kehitetään hallitusti ja ennakoivasti. Palvelut on turvattava. Palvelut on turvattava, mutta samalla on uskallettava sanoa ääneen, että menojen kasvu ei voi jatkua nykyisellään. Oppositio puhuu mielellään leikkauksista, mutta aito tosiasia on se, että hyvinvointialueiden rahoitus on kasvanut — on kasvanut — tällä hallituskaudella miljardiluokassa ja kasvaa tulevinakin vuosina. Ajatelkaa sitä.

Aiemmin tehdyissä toimitissa ja tässä hallituksen esityksessä kyse on ennen kaikkea kustannusten kasvun hillinnästä. Hyvinvointialueiden rahoitus on melkein kolmannes koko valtion budjetista. Alueilla on itsellään suuri vastuu siitä, miten tämä valtava rahamäärä käytetään parhaiten kansalaisia palvelevalla tavalla. Perussuomalaisten mielestä rahoitusmallin tulee perustua todelliseen palvelutarpeeseen. Siksi tarvetekijöiden päivittäminen THL:n tutkimuksen pohjalta on perusteltua. Samalla on oikein, että yksityisen terveydenhuollon diagnoosien vaikutusta rajataan ja tietopohjan virheitä voidaan korjata. Rahoituksen pitää tietenkin perustua mahdollisimman oikeaan ja luotettavaan tietoon.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että hyvinvointialueiden rahoitusta koskevat esitykset kuuluvat mietinnölle hallintovaliokuntaan. Kannatankin edustaja Wallinheimon tekemää esitystä hallituksen esityksen lähettämisestä mietinnölle hallintovaliokuntaan. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

19.40 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Olihan tuo nyt todellinen epäluottamuksen osoitus sosiaali- ja terveysvaliokunnalle, jossa — niin kuin muissakin valiokunnissa — hallituspuolueilla on enemmistö, ja se kannatuspuheenvuoro tuli äsken vielä sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäseneltä itseltään.

Kuitenkin on niin, että tällä kertaa tässä rahoituslain muutoksessa on kysymys hyvin paljon sosiaali- ja terveydenhuollon sisäisistä asioista. Siellä esimerkiksi diagnoosien käyttö, yksityissektori versus julkinen sektori, mitä diagnooseja käytetään ja muut tällaiset asiat ovat nyt keskeisesti sisällä, ja tämä on se perustelu, minkä takia nyt mietintövaliokunnan tulisi olla sosiaali- ja terveysvaliokunta. Tässä ei ole kysymys vain yleisestä rahoituslain rakenteesta, joka muuten, kun rahoituslaki säädettiin, perustui

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

sosiaali- ja terveysvaliokunnan antamaan mietintöön, niin kuin koko se sotepaketti kokonaisuutena.

Otan tästä hallituksen esityksestä esille sivun 30. Siinä on erinomainen taulukko siitä, millä tavalla nettokustannukset ovat hyvinvointialueilla kehittyneet nyt tämän kuluneen kolmen vuoden aikana, ja lukuhan on kaikille tuttu varmasti muutoinkin, ainakin niille, jotka nyt ovat täällä salissa: 11,9 prosenttia vuonna 23, 2,9 prosenttia vuonna 24 ja ennakkotieto viime vuodelta, 1,6 prosenttia. Eli todella tiukoille on pystytty saamaan tämä kehitys, siis 1,6 prosenttia, alle 2 prosentin, viime vuonna. Eli se ensimmäinen vuosi tässä oli se ongelma, 11,9 prosenttia. Kunnissa muuten samaan aikaan menot kasvoivat 10 prosenttia. En ole kuullut täällä keskusteluja, missä niin sanotusti, kuvaannollisesti, levitettäisiin tuhkaa päälle ja revittäisiin hiuksia sillä, että niin huonosti ovat nämä kunnat hoitaneet asiansa, että kustannukset ovat niin paljon nousseet. Tämä on suunnilleen samaa tasoa, lievästi korkeampi oli hyvinvointialueilla, mutta jos ajatellaan, että kunnissa tällä hetkellä käyttötalouden menoista kolme neljäsosaa kohdistuu supistuvaan väestöryhmään eli lapsiin ja nuoriin, koska koulutus on se ala, ja hyvinvointialueilla se on sitten ikääntyvä väestö ja muu väestöosa, joka kasvaa, niin tämäkin jo selittää tuon eron. Eli ongelma ei tällä hetkellä, enää kahteen vuoteen, ole ollut tämä kustannusten kasvu, vaan ongelma on tämä rahoituksen väärä rytmitys. Se tulee kieltämättä sieltä hyvinvointialueen rahoituslaista, mutta se tulee juuri sillä perusteella, minkä erinomaisessa puheenvuorossa edustaja Lyly tässä hetki sitten totesi: kun tulee kompensatio siitä ensimmäisen vuoden suuresta alijäämästä, niin viime vuonna tuli sitten tätä ylijäämää.

Haluan korostaa tätä, että kustannuskehitys on saatu kuriin, ja tarvittaessa jatkan sitten puheenvuoroa vaikka toisella puheenvuorolla, eli en tule nyt pönttöön jatkamaan. — Kiitoksia.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Merinen, haluatteko käyttää puheenvuoron? [Ville Merinen: Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Minä just niin myöhään tulin, että minä käytän vähän myöhemmin!] — Kiitos. Asia selvä. — Edustaja Hänninen, olkaapa hyvä.

**19.43 Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys koskee hyvinvointialueiden rahoituksen ydintä. Kyse ei ole teknisestä säädöspaketista vaan rahoitusperiaatteesta, jolla turvataan perustuslain edellyttämät sosiaali- ja terveyspalvelut koko maassa. Esityksen tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua ja kehittää rahoitusmallia hallitusti. Hyvinvointialueiden rahoituksen määräytyminen ei saa johtaa siihen, että palvelujen saatavuus, yhdenvertaisuus tai alueellinen oikeudenmukaisuus vaarantuvat, vaikka meillä olisi Suomessa taloudellisesti hyvin vaikeaa ja tiukkaa.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä ehdotetaan, että hyvinvointialueiden rahoituksen kasvua hillitään ja rahoitusta jaetaan aiempaa tavoitteellisemmin. Se on välttämätöntä Suomen nykyisessä taloustilanteessa. Jatkossa valtio korvaisi vain osan palvelutarpeen kasvusta, mikä tarkoittaa, että alueilla on etsittävä ratkaisuja vastata palvelutarpeen kasvuun omalla toiminnallaan. Samalla rahoitukseen tehdään usean vuoden aikana harkittuja säästöjä ja vanhaan järjestelmään jääneitä pysyviä siirtymätukia puretaan vähitellen. Emme tee ikäviä päätöksiä, sopeutuksia, siksi, että se olisi hauskaa. Teemme niitä siksi, että tilannekuvan hyvinvointialueilla ja niiden rahoituksessa tulee vastata todellisuutta. Esimerkiksi vuoden 2022 tilanteeseen perustuvat pysyvät siirtymätasaukset

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

eivät enää vastaa nykyistä todellisuutta, jossa alueiden väestö, kustannukset ja palvelurakenne ovat eriytyneet nopeasti. Sen vuoksi on perusteltua, että pysyvien siirtymätasausten määrää vähennetään asteittain ja ennakoivasti vuoteen 2030 mennessä.

Arvoisa puhemies! On kuitenkin myös todettava, että palvelutarve ei kasva prosenttiosuuksina, se kasvaa ihmisinä: ikääntyvinä, monisairaina, syrjäytymisriskissä elävinä ihmisinä. Kun rahoitus kasvun osalta jää jälkeen todellisesta tarpeesta, paine siirtyy väistämättä palveluverkkoon, henkilöstöön ja hoitopäätöksiin. Tämä on riski, joka on tunnistettava jo lakia säädettäessä. Siksi tässä esityksessä rahoitusmalliin lisätään myös turvaelementti, jolla estetään äkilliset rahoitustason laskut yksittäisillä alueilla. Positiivista on myös se, että rahoituksen tarveperusteisuus säilyy. Kun rahoituksen laskentaa muutetaan vastaamaan paremmin todellista palvelutarvetta, rahoituksella katetaan myös todellista hoitoa. Rahoituksen tulee perustua niihin kustannuksiin, jotka todella jäävät hyvinvointialueiden vastuulle, ei siihen, kuinka paljon alueilla käytetään yksityisiä palveluja.

Arvoisa puhemies! Esitys sisältää perusteltuja ja tarkoin harkittuja suuntaviivoja, joiden avulla voimme rakentaa tulevaisuudessa kestävämpää Suomea. Työmme ei kuitenkaan lopu tähän lakiin, vaan tehtävämme on myös varmistaa, että esitetyt muutokset eivät johda siihen, että hyvinvointialueet ajautuvat tilanteeseen, jossa lakisääteiset palvelut ovat olemassa vain paperilla. Hyvinvoiva yhteiskunta syntyy turvallisuudesta, taloudesta ja terveydestä, ja tähän myös meidän tulee pyrkiä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

19.48 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tullut edustaja Lindénin puheenvuorossa esiin se, kuinka tämä kustannusten kehitys tässä on kuitenkin talttunut. Se on tässä salissa kaikkien mielestä varmaan hyvä asia, koska sehän oli yksi tavoite, että kun näitä alueita yhdistetään isommiksi alueiksi, niin voidaan hakea sitä tehokkuutta ja integraation kautta ja muitten toimenpiteitten ja tehostamisen kautta sitä kustannusten hallintaa.

Luulen, että siinä on vaikuttanut erityisen paljon myös se, että hyvinvointialueet ovat ulkopuolisten ostojen kannalta parempia osaajia kuin yksittäiset kunnat ovat olleet aikaisemmin, kun ne ovat ostaneet näitä palveluja. Siinä mielessä tämä kysymys on tärkeä muistaa. Ja kuinka iso ostaja hyvinvointialue käytännössä on, siitä saa hyvän esimerkin jäänmurtajista: Pirkanmaan hyvinvointialue ostaa ulkopuolisia palveluja noin 1 200 miljoonalla eurolla vuodessa. Se on kahden jäänmurtajan verran vuodessa, ja kun Pirkanmaa on kymmenen prosenttia koko hyvinvointialueitten alueesta, niin se olisi 20 jäänmurtajan verran, mitä ostetaan vuodessa hyvinvointialueilla ulkopuolisia palveluja. Se kertoo siitä laajuudesta, kuinka paljon siellä ostetaan palveluja. Itse uskon, että myöskin tämä on ollut yksi tekijä, jolla näitä kustannuksia on saatu haltuun. Sitten myöskin nämä tehostamistoimet ja muut ovat tässä olleet taustalla.

Minä en näe tätä kokonaisuutta niin synkkänä kuin tässä nähdään. Meillä kuitenkin terveydenhuollon palvelutarve on 44 prosenttia meidän rahoituksesta hyvinvointialueilla, vanhustenhuolto on 17 prosenttia, sosiaalihuolto 19 prosenttia ja asukasperusteisuus on 13 prosenttia, sitten on pienempiä asioita muutama prosentti ja HYTE-kerroin on puolitoista prosenttia. Eli tämä rakenne on koko lailla hyvä. Ehkä sitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, sitä puolta, pitäisi miettiä ja sen osalta kehittämistoimia.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Sitten jos ajatellaan tämän rahoitusmallin toimivuutta, niin kyllä siitä nyt on muutaman vuoden kokemus ja tiedetään niitä kohtia, ja kaikki ovat täällä sanoneet, että sitä pitää evaluoida ja kehittää ja löytää siihen parempia malleja. Tässä mielessä ollaan vahvasti sitä mieltä, että tiedon pohjalta pitää tätä kehitystyötä tehdä, mutta se tarvemalli on siellä taustalla kuitenkin nyt vielä keskiössä ainakin muutaman vuoden tästä eteenpäin. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

**19.51 Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Perun aiemmin tekemäni esityksen ja teen seuraavan esityksen, siis korvaavan esityksen: esitän, että tämä hallituksen esitys lähetetään hallintovaliokuntaan mietinnön laatimista varten ja lausunnoille sosiaali- ja terveysvaliokuntaan sekä perustuslakivaliokuntaan. [Aki Lindénin välihuuto — Sinuhe Wallinheimo: Hyvä!]

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

**19.52 Ville Väyrynen kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä kun nyt olen taas koko illan kuunnellut tätä keskustelua ja yritin omassa debattipuheenvuorossani sinne viitata, niin me ollaan nyt kiistelty kohta kolme vuotta siitä, leikataanko vai eikö leikata rahoitusta. Olen ymmärtänyt, että meidän toimiin ollaan oppositiopuolella joka tapauksessa tyytymättömiä riippumatta siitä, ovatko ne leikkauksia vai eivätkö ne ole. Jokaista toimea, mitkä ovat vähentäneet sitä laskennallista rahoitusta tuleville vuosille, on vastustettu. Ja kuten debattipuheenvuorossa sanoin, minä olen ymmärtänyt tämän soteuudistuksen idean niin, että ennustettua kulukehitystä oltiin lähdössä taittamaan, ja kun tälle kaudelle lähdettiin, niin se taisi olla 6,1 miljardia neljälle vuodelle, ja me ollaan nyt siitä semmoinen pari miljardia taitettu. Mikä se teidän tavoite olisi ollut? Minä olen sitä koko ajan odottanut, odottanut ja kyselty aina silloin tällöin, että mikä teidän tavoite sitten oli tälle sotelle sen kulukehityksen taittamisen suhteen. Oliko se se viisi miljardia, vai olisiko se kuusi miljardia ollut kuitenkin hyvä kasvu tälle neljälle vuodelle, vai seitsemän vai kahdeksan miljardia? Se on minulle epäselvää, kun te olette kuitenkin joka kerta näitä toimia, millä me ollaan kunnioitettu sitä soteuudistuksen syvintä henkeä, kategorisesti vastustaneet, niin mikä siellä oli se perusajatus taustalla, että miten se meinattiin toteuttaa? Tämä on minulle ihan epäselvä. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

**19.53 Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Mielelläni vastaan tässä edustaja Väyrysen kysymykseen, mikä sen kulukehityksen olisi pitänyt olla: sen olisi pitänyt olla se, mikä siinä vuonna 22 säädetyssä rahoituslaissa oli. Ei siellä mitään kuutta miljardia ollut, eikä tässä nyt olla mitään kahta miljardia sieltä vielä onnistuttu hallituksen toimesta pois nappaamaan. Noin 650 miljoonaa on onnistuttu vähentämään, ja tässä kun tulee nyt vielä 400, niin se miljardi rupeaa kyllä täyttymään.

Nyt täytyy muistaa, että tässäkin keskustelussa menevät koko ajan kahdet eri kulut ja kustannukset sekaisin, vaikka ne toisiinsa liittyvätkin. Valtion kustannus eli se rahoitus, mikä hyvinvointialueille annetaan, on eri kuin se sotealueiden kulukehitys. Kuten itse

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

kerroin, sotealueiden kulukehitys on saatu putoamaan 11,9 prosentista ensimmäisenä vuonna 1,6 prosenttiin kolmantena vuonna. Sehän on ihan valtava muutos, ja se on siellä alueilla tehty. Se, että valtio on sitten joutunut laittamaan enemmän rahaa kuin mikä tämä kustannuskehitys on ollut, on johtunut siitä ensimmäisestä vuodesta, aivan niin kuin täällä edustaja Lyly kertoi. Ei kukaan tiennyt silloin, kun kunnat budjetoivat vuonna 21 soterahoitustaan vuodelle 22, joka muodosti pohjan sille valtion rahoitukselle vuonna 23, että vuonna 23 inflaatio on 10 prosenttia, palkankorotukset 6—7 prosenttia, ostopalvelujen kulut 15:tä prosenttia. Siitä tuli se 1,4 miljardin aukko. Kuka muu tai mikä muu voi täyttää sen aukon kuin valtio? Eivät kunnat voi, koska tämä ei ole enää kuntien toimintaa, ei se henkilökunta eikä johto voi. Se on valtio, jolloin valtio on kieltämättä joutunut laittamaan tähän enemmän rahaa kuin mikä se varsinainen kulukehitys siellä alueella on ollut johtuen siitä, että se ensimmäisen vuoden rahoitus oli käytännössä vajaan miljardin verran alimittainen verrattuna siihen, mikä oli se todellinen tarve. Tämä ihan lyhyesti tästä.

Minä vielä totean, että tämä palvelutarveindeksi, josta me nyt puhumme, perustuu tieteelliseen tutkimukseen, jonka nimi on SOME eli sosiaalimenot-malli, jonka on tehnyt THL. Tämä asia muodostaa nyt kaksi kolmasosaa koko tämän lain sisällöstä, sen 268 miljoonaa siitä 388:sta. Sen takia nimenomaan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen tulee nyt olla tässä se ensisijainen valiokunta eli mietintövaliokunta. Tämä palvelutarve on ollut siis 1,02 prosenttia vuonna 23, seuraavana vuonna 1,05 ja 1,07 seuraavana vuonna, ja tänä vuonna se on 1,02. Tämä perustuu siis nimenomaan ihan sellaiseen tieteelliseen tutkimukseen, mikä on tämän toiminnan sisältöä, ja ne asiat kuuluvat sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukselle, ei tämän lain yleinen rakenne, joka kieltämättä kuuluu hallintovaliokunnalle.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

**19.57 Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Wallinheimon tekemiä valiokuntiin lähettämisen esityksiä.

Samalla voisin kysyä vähän yhteen asiaan liittyen. Täällä edustaja Suhonen ja edustaja Siponen, jotka nyt eivät taida enää olla salissa, ovat ottaneet esille nämä Iisalmen ja Varkauden päivystysasiat. Koska nyt kuitenkin SDP ja keskusta ovat suurin puolue siellä hyvinvointialueilla, niin olisin kysynyt heiltä, vaikka valitettavasti he eivät ole paikalla, minkä verran rahaa pitäisi laittaa tähän Iisalmen ja Varkauden lääkäreiden varallaoloon, niin kuin euroja. Tällä hetkellä siihen menee euroja 332 000 vuodessa, eli 332 000 euroa laitetaan vuodessa Iisalmen ja Varkauden varallaoloon. SDP ja keskusta ovat suurin puolue siellä ja päättävät siellä hyvinvointialueella. Nyt kuitenkin sitten hyvinvointialue on päättänyt tällä tavalla, että päätösesitys perustuu alkuvuoden seurantaan ja tämä lääkäreiden varallaolo on päättymässä jo ensi kuussa, koska yöaikaiselle varallaolopalvelulle ei ole ollut tarvetta — elikkä ei ole ollut tarvetta, ja sitten tämä summa, mikä käytetään vuodessa, on 332 000. Niin olisin kysynyt edustaja Siposelta ja edustaja Suhoselta, paljonko heidän mielestään pitäisi laittaa rahaa tähän varallaoloon, jos siihen ei ole ollut tarvetta, ja nyt laitetaan 332 000. Mutta heitä ei näy nyt kiinnostavan, kun eivät enää salissa ole. Harmi, ettei tämä Iisalmen ja Varkauden asia nyt kiinnostanut enää. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

19.58 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän se alkuperäinenkin sotemalli on rakennettu sillä tavalla, tämä rahoitusmalli, kun siellä tämä 0,8 oli tästä palvelutarpeesta, johon edustaja Lindén hyvin luetteli näitä vähän yli prosentin olevia palvelutarvekasvulukuja.

Olisinkin kysynyt edustaja Väyryseltä, mutta hän jo ehkä ehtii lähtemään pois, mitä... [Ville Väyrynen: Katsotaan, onko hyvä kysymys!] — Mitä lukuarvoa te arvioitte palvelutarpeelle olevan tästä vuodesta eteenpäin? Onko se siellä yhden prosentin tasolla, vai onko se joku muu tästä eteenpäin? Se on se, minkä takia tässä pitäisi myöskin tätä näkökulmaa katsoa. THL on arvioinut sen varmaan noin yhden prosentin tasolle.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä eri alueitten osalta oleva tilanne: Kun täällä aika moni taho on jo aina välillä väläyttänyt, että pitäisi olla alueilla verotusoikeus, niin voisi ajatella, minkähänlaiset verotukset näillä eri alueilla olisi, jos tässä olisi verotuksella katettu näitä alijäämiä eri alueilla. Tämä olisi aika iso kysymys, kun sitä mietitään. Siinä mielessä itse pidän tätä valtion rahoittamaa sotejärjestelmää parempana, koska valtio kerää rahoja tuloveroista, pääomaveroista, arvonlisäveroista ja kaikista muista. Se on oikeudenmukaisempi kantotapa kuin se, että se olisi jakoperuste siellä alueella, joka olisi tavallaan tämän kuntaveron kaltainen verotus. Siinä mielessä nämä alueiden isot erot vain kertovat siitä, että ainakaan tässä vaiheessa, ennen kuin tämä rahoitus ja tilanne tasoittuvat alueiden välillä, ei ole alueelliselle verotukselle tilaa. Siinä mielessä tämäkin kysymys tässä varmasti, kun rahoitusta jatkossa mietitään, on katsottava.

Mutta en saanut vastausta tähän, kasvaako tämä palvelutarve prosentin vai joitain muita lukuja jatkossa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

20.01 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! En tiedä, onko korrekti menettelytapa, että kysymme sieltä kateederin puolesta neuvoa. Eli tarkoitan sitä, että kun tämä keskustelu alkoi, niin kerrottiin puhemiesneuvoston päätös, joka oli, että lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan. Tuleeko minun — meidän — tehdä täällä nyt se esitys uudelleen, jotta se olisi käsittelyssä, kun täällä on tehty siitä poikkeava esitys, vai onko se lähtökohtaisesti mukana? Jos saan tähän vastauksen. Sitten jos ei tarvitse tehdä sitä, niin en tee sitä.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Joo, kiitos kysymästä. Ei tarvitse tehdä uutta, koska huomenna kun äänestetään, niin äänestetään sitten näistä kahdesta vastatusten, kyllä. — Sitten edustaja Reijonen.

20.01 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Kyllähän näissä soteasioissa on paljon korjattavaa, ja sitten on nämä hallinnon kulutkin. Se tahtoo olla vähän niin, että näistä hallinnon kuluista ei aina paljon kärsitä puhua, ja nimenomaan niistäkin pitäisi kyllä puhua. Sehän on fakta, että aika monella hyvinvointialueella nuo palkkiot esimerkiksi puheenjohtajistossa saattoivat viisinkertaistua silloin, kun soteuudistus tehtiin. Puhun ihan omasta puolestani. Olin aikaisemmin sairaanhoitopiirissä hallituksen varapuheenjohtajistossa, ja se oli muutama tonni, mitä sitä maksettiin vuodessa, mutta sitten kun menin valtuuston varapuheenjohtajistoon, kun tuli tämä hyvinvointialue, se

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

palkkio oikeasti noin viisinkertaistui. Että ovathan nämä puheenjohtajiston palkkiot muuttuneet aika paljon. Näistä ei puhuta minun mielestäni tarpeeksi edelleenkaan.

Sitten piilopuoluetuki — tätäkään ei ollut ennen kuin soteuudistus tehtiin. Elikkä demokratiatönnöjä syydellään valtuustoryhmille, mitkä voivat käyttää sitten näitä rahoja semmoisiin omiin tarpeisiinsa, missä tuetaan demokratiaa. Mutta tarvitaanko tämmöistäkään? Nämä demokratiatönnöt eivät koskaan hoida.

Ja jos miettii sitten näitä luottamuspaikkoja, niin kun sanotaan, että näistä tuli säästöjä, niin kannattaisi varmaan laskea se kokonaisuus. Elikkä kun tehtiin hyvinvointialueet, päätettiin, että sinne tulee paljon myös semmoisia ei-lakisääteisiä paikkoja. Siinähan se asian pihvi onkin. Elikkä ne lakisääteiset poliittiset luottamuspaikat ovat ihan ok, mutta sitten on niitä ei-lakisääteisiä. Ja paljonko niitä ei-lakisääteisiä sitten on? Niitä on Suomessa yli 1 500 elikkä aika paljon, 1 500 tämmöistä paikkaa, mitkä eivät ole edes lakisääteisiä. Teinkin itse siitä toimenpidealoitteen, että näitä alettaisiin vähän vähentämään siellä hyvinvointialueilla. Ovatko nämä välttämättömiä? No eivät ole, ne eivät koskaan hoida.

Näissä on kyllä paljon semmoisia asioita, mihinkä pitäisi vielä puuttua. Kyllähän tässä on tämä järjestöjen juttukin, kovien pomojen palkkiot siellä. Minusta on hirveän hyvä, että ministeri Rydman näihin puuttui, koska näihin pitää puuttua. Se on tosiaan tärkeitä. Tämmöisistäkin asioista pitää uskaltaa puhua, mitkä ovat vähän kiusallisia — ainakin tuntuu, että joillekin puolueille kiusallisia — mutta minusta nämä on tärkeitä nostaa esille. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

20.04 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten edustaja Reijonen pääsi nyt mieliiheeseen, ja kyllä tästä ihan mielelläni olen valmis keskustelemaan, koska uskallan väittää, että tällä hetkellä sosiaali- ja terveydenhuollon luottamusmiespaikkojen ja niistä maksettavien palkkioiden määrä on 80 prosenttia vähemmän kuin se oli ennen tätä uudistusta.

Otetaan esimerkiksi Varsinais-Suomi. Meillä oli erikseen sairaanhoitopiiri, sillä oli osavastuualueet, eli maakunta oli jaettu eri osiin ja niillä oli lautakunnat, oli erityishuoltopiiri, oli 27 kunnan 15 eri kuntainliittoa tai tämmöistä kuntayhtymäorganisaatiota, sitten oli Turun kaupungilla oma lautakunta. Kaikki tämä yhteenlaskettuna oli moninkertainen määrä luottamusmiespaikkoja, joista maksettiin näitä palkkoja. Kerran, kun näistä asioista täällä keskusteltiin, tulin niin uteliaaksi, että katsoin, että aika hyvän vuosipalkkion edustaja Reijonenkin sieltä Kuopion kaupunginhallituksesta sai, mutta nehan eivät tietenkään ollenkaan kuulu nyt tähän keskusteluun, vaan ainoastaan ongelmat ovat täällä hyvinvointialueilla. Haluaisin, että lasketaan vaikka ihan yhdessä tämä asia ja katsotaan, paljonko ennen meni rahaa ja paljonko nyt menee. Väitän, että se on noin 80 prosenttia vähemmän kuin mitä menee tällä hetkellä.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.05 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Aina muistetaan nämä suuruusluokat näistä kokouspalkkioista ja palkkioista noin yleisestikin ottaen. Tuommoisesta vajaan

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

3 000 miljoonan budjetista ne ovat 0,1 prosenttia suuruusluokaltaan, niin että aina pitää tämä suuruusluokka muistaa.

Edustaja Lindén tuossa kuvasi sitä, mitä se aikaisemmin oli. Kyllähän tosiasia on, että myöskin niillä luottamushenkilöillä on aika paljon tehtäviä. Jos katsoo 20 000:n henkilön organisaatiota missä tahansa, niin kyllä siellä on kokouksia ja asioita pitää käsitellä hyvin monessa paikassa. Esimerkiksi Pirkanmaalla tilanne on se, että siellä on niin sanottu valiokuntamalli, joka myöskin käsittelee jo etukäteen asioita ja tekee mietintöjä niistä, mitä asioita tulee valmisteluun. Se on vähän toisenlainen käsittelymalli kuin muilla hyvinvointialueilla ja on todettu hyväksi. Me pienennettiin niitä toimielimiä tässä vaalien jälkeen jo, ja se todettiin, että se siirtotilanne oli hyvä, että siellä oli paljon. Samalla me myöskin, kun näitä valiokuntia on siellä, katsotaan niin, että jokaisesta kunnasta on edustus sitten saatu. Vaikka tämä ei enää kuntapohjainen järjestelmä ole, niin on pystytty tätäkin asiaa huomioimaan, että saadaan koko alue hallinnossa jollain tavalla mukaan näitä asioita käsittelemään.

Sitten näistä palkkioiden suuruuksista: Pirkanmaan hyvinvointialueen palkkioiksi käytännössä tuli Tampereen kaupungin palkkiot, kokouspalkkiot, ja meillä ei ole mitään kertautuvaa palkkiota. Se on yksi palkkio siitä kokouksesta, siellä ei ole mitään 50 prosentin korotuksia ja muita. Meillä on tällainen malli.

Sitten täytyy sanoa, että sairaanhoitopiiriin palkkataso oli siellä hyvinvointialueiden palkkatason taustalla, kun johtajien ja muitten asioiden osalta tehtiin. Näitten järjestöjen rahoituksen osalta sanoisin, että järjestöjen rahoitus oli 380 miljoonaa pari vuotta sitten, ja nyt sitä leikataan 130 miljoonalla, sitä leikataan alas, että ollaan 250 miljoonassa.

Siellä noin puoli miljoonaa ihmistä tekee vapaaehtoista työtä. Sen järjestötyön arvo on yli kolme miljardia euroa Helsingin yliopiston laskelman mukaan, eli 300 miljoonalla, vähän yli, saadaan yli kolmen miljardin euron työpanos tältä osin, vapaaehtoistyötä. Sekin kannattaa muistaa, että se järjestötyö tukee tätä sosiaali- ja terveyspalvelua ja hyvinvointialueitten työtä todella paljon. Se kolme miljardia on suurin piirtein sama työpanos kuin koko Pirkanmaan hyvinvointialue on tällä hetkellä.

Täytyy nämä mittaluokat aina muistaa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Merinen.

20.08 **Ville Merinen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On pakko tarttua myös itse tuohon edustaja Reijosen kommenttiin. Minä ymmärrän hyvin sen, että nämä korvaukset valtuutetuille ja vaikka tämä, mistä mainitsitte, Reijonen, Iisalmen päivystyksen 300 000, ovat semmoisia ehkä kansalaisille helposti ymmärrettäviä asioita, ja ne summat herättävät ihmisissä tässä nykytilanteessa ärtymystä. Mutta jos minä nyt katson tätä listaa, niin vaikka Pohjois-Savo ei ole tästä teidän laistanne pahiten ottanut osumaa, niin teillä on kuitenkin tässä teidän hallituksen tekemässä laissa miinus seitsemän miljoonaa. Se on huomattavasti isompi summa kuin mistä äsken mainitsitte. Minun mielestäni olisi hyvä keskittyä näihin mittasuhteisiin, niin kuin tässä äsken puhuttiin. Olisinkin kysynyt: mitä mieltä olette tästä summasta, tästä seitsemästä miljoonasta, mikä Pohjois-Savolta lähti pois? — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

20.09 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Se on tosiaan sillä tavalla, että jos perustetaan kokonaan uusia hallinnon yksiköitä, niin kuin perustettiin nämä hyvinvointialueet, niin kyllähän siinä käy niin, että ne hallinnon kulut lisääntyvät. Jos perustettaisiin vielä joku yksi kokonainen uusi rälssi, niin sekö tavallaan sitten vähentäisi kuluja? Tällä logiikalla se ei näin ole. Nythän kunnat jäivät, kunnan hallitukset ja valtuustot jäivät kaikki tavallaan voimaan. Hyvinvointialueet tulivat erikseen, siihen tulivat valtuustot ja monenlaiset valiokunnat tai muut semmoiset mallit, ja sitten edelleen jäivät vielä maakunnat. Kyllähän nyt jotenkin voisi yhdistää näitä hallintojuttuja. Kyllä näissä hallinnoissa kuitenkin on sitä karsimisen varaa.

Edelleenkin olen sitä mieltä, että esimerkiksi meillä Pohjois-Savossa minusta on ihan hullua, että siellä on jopa luotu ei-lakisääteisiä poliittisia tehtäviä enemmän kuin lakisääteisiä. Eikö se ole hullunkurista? Pitäisi vähän miettiä, tarvitaanko nyt niitä.

Edelleenkin tästä lialmesta ja Varkaudesta kysyn, kun SDP ja keskusta ovat nimenomaan nyt lopettamassa sitä varallaoloa — ne ovat suurimmat puolueet siellä — minkä takia nyt näin on sitten käymässä, koska edustajat Suhonen ja Siponen aina ovat halunneet pitää sitä päivystystä. Miksi eivät enää pidäkään, mitä on tapahtunut? Kuitenkin siellä sitten on päätöksissä ollut, että ei enää ole tarvittu sitä. Halusin kysyä, mihinkä se perustuu.

Koen kyllä, että näihin hallinnon kuluihin kannattaa puuttua, vaikka tuntuu, että eräät puolueet vähän paheksuvat sitä. Oli puhetta, että minäkin olen kaupunginhallituksessa ja hyvinvointialueen hallinnossa ollut. Kyllä, olin molemmissa yhtä aikaa, ja koen, että ei ole mitään järkeä olla niin monella hallinnon tasolla. Neljällä tasolla jouduin olemaan jossain vaiheessa. Kaikki ovat tärkeitä tehtäviä, mutta käytännössähän se on niin, että maanantaina saattaa olla neljä kokousta päällekkäin, ja siinä ei ole mitään järkeä. Minä näen hyväksi sen, että edustajat eivät ole ihan kaikilla päättämistasoilla. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

20.11 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu sotejärjestöjen avustuksista osana tätä lainsäädäntökehikkoa ja lainmuutoksia, joita ollaan tekemässä. Tästä on käyty viime päivinäkin aika paljon puhetta vihreiden Sofia Virran ja toisaalta soteministeri Rydmanin toimesta.

Järjestökentällä tehdään paljon hyvää. Siellä on paljon toimintaa, jota oikeasti tarvitaan, mutta itse ajattelen, että ihan kaikkea ei tarvitsisi tukea. Ihan kaikki ei ansaitse tukea, tai ainakaan kaikki ei ansaitse niin paljon tukea kuin tällä hetkellä tukea myönnetään. No, tästä ollaan varmaan pienesti erimielisiä salin molemmin puolin, mutta minulla on täällä listaus erilaisista sotealan järjestöjen saamista tuista. Käydäänkö läpi? [Minna Reijonen: Kyllä!] — Hyvä.

Otetaan täältä ensimmäisenä: STEA-avustuksia sai kaksi vuotta sitten, kun STEA-avustukset olivat korkeimmalla tasolla, 380 miljoonassa eurossa, Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö uuden, liikkuvan ja luokse tulevan palvelun kehittämiseen Euroopan liikkuvalla väestöllä sekä paperittomana eläville ihmisille Uudellamaalla [Minna Reijonen: Mitä?] 543 000 euroa. Se on aika paljon rahaa. Sen lisäksi HEED Association Finland ry sai 485 000 euroa maahanmuuttajataustaisten henkilöiden terveystietoisuuden lisäämiseen, omakielisen tiedonvälityksen, avoimien

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

terveystapahtumien, ryhmätoiminnan ja niin edelleen edistämiseen. [Minna Reijonen: Mitä ihmettä?]

Transfeminiinit ry sai 450 000 euroa transhenkilöiden, erityisesti transnaisten ja transfeminiineiksi itsensä mieltävien henkilöiden, mielen hyvinvoinnin ja toimijuuden vahvistamiseen sekä yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden edistämiseen neuvonnan, yksilöllisen tuen ja ryhmätoiminnan, tiedon välittämisen sekä vapaaehtois- ja kokemusasiantuntijatoiminnan avulla — 450 000 euroa. [Minna Reijonen: Liian pitkä lause ymmärtää!] Huhhuh.

Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto: 378 000 euroa STEA-avustuksia. [Minna Reijonen: Venäjän!] Päihde- ja peliongelmaisten venäjänkielisten läheisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseen vertaisryhmätoiminnan, neuvonnan, palveluohjauksen sekä tiedon lisäämisen avulla 380 000 euroa. [Minna Reijonen: Menikö Venäjälle?]

Sen lisäksi Pohjois-Karjalan Setan Hobiles ry: pohjoiskarjalaisten seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien hyvinvoinnin lisäämiseen vertaisryhmätoiminnan, yksilöllisen tuen sekä kouluyhteistyön ja koulutusten avulla 375 000 euroa.

Osuuskunta ura- ja ajatushautomo 3E: 320 000 euroa maahanmuuttajien osallisuuden edistämiseen lähiluontoa, ympäristökasvatuksen menetelmiä ja kiertotalousajattelua hyödyntävän ryhmämuotoisen toiminnan avulla — 320 000 euroa.

Suomen Punainen Risti, kaikkien tuntema: 248 000 euroa paperittomien toimintakyvyn ja elämänhallinnan tukemiseen vapaaehtoistoiminnan, paperittomien auttamisen ja eri toimijoiden välisen yhteistyön avulla — 250 000 euroa.

Jatketaanko? Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö: 230 000 euroa Suomessa paperittomana oleskelevien toimintakyvyn ja elämänhallinnan tukemiseen etsivän työn, yhteisötoiminnan ja verkostoitumisen avulla — siis paperittomien, laittomasti maassa oleskelevien. [Minna Reijonen: Aivan järjetöntä!]

Kotimajoituksen tuki ry: Suomesta turvaa hakevien kotimajoituksen edistämiseen kotimajoitusverkostoa koordinoimalla, vapaaehtoistoiminnalla, neuvonnalla ja yksilöohjauksella sekä järjestö- ja viranomaisyhteistyöllä 230 000 euroa.

Espoon Maahanmuuttajien yhdistys ry: 170 000 euroa somalin- ja arabiankielisten maahanmuuttajanuorten oppimisedellytyksien ja työllistämisen edellytyksien vahvistamiseen ryhmätoiminnalla, työpajoilla sekä henkilökohtaisella ura- ja opintoneuvonnalla — 170 000 euroa. [Minna Reijonen: Valtavasti!]

Ahjolan Settlementti ry: 150 000 erityistä sosiaalista tukea tarvitsevien tyttöjen ja poikien ja moninaisesti sukupuolensa kokevien osallisuuden vahvistamiseen ja yksilöllisen kasvun tukemiseen matalan kynnyksen toiminnalla, ryhmätoiminnalla ja isosisarustoiminnalla — 150 000 euroa.

Settlementti Tampere ry: kansalaistoimintalähtöisen, etnisesti monimuotoisen miestyön toteuttamiseen ja Miesten kansalaistalo Mattilan toimintaan 150 000 euroa.

Suomen Pakolaisapu ry: 150 000 euroa työttömien ja työttömyysuhan alla olevien maahan muuttaneiden ja erityisesti pakolaistaustaisten henkilöiden työelämäpolun tukemiseen valmennuksen, ohjauksen, mentoroinnin ja yhteistyökumppanuuksien avulla.

Suomi—Syyria Ystävyysseura: maahan muuttaneiden arabiankielisten syrjäytymisen ehkäisemiseen, hyvinvoinnin ja osallisuuden lisäämiseen sekä kahdensuuntaisen kotoutumisen edistämiseen 145 000 euroa.

Monikko ry: ikääntyvien maahanmuuttajien syrjäytymisen ehkäisemiseen ja hyvinvoinnin lisäämiseen ja niin edelleen 140 000 euroa.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Toivola-Luotolan Settlementti ry: Kemin alueen maahanmuuttajien ja kantaväestön kaksisuuntaiseen kotoutumiseen 140 000 euroa. — Nämä ovat siis kaikki STEA-avustuksia, sotealan järjestöille annettuja avustuksia.

Moniheli ry: monikulttuuri- ja maahanmuuttajien kotoutumistyötä tekevien järjestöjen digitaatiojen lisäämiseen ja niin edelleen 140 000 euroa.

Tieto on valtaa ry — nimi ei kerro mitään, mutta minäpä kerron toiminnasta: somalinkielisten maahanmuuttajaperheiden lasten ja nuorten kasvun ja koulunkäynnin tukemiseen iltapäivätoiminnan avulla 135 000 euroa.

Imatran Monikulttuuriyhdistys Kipinä ry, arvoisa puhemies: maahanmuuttajataustaisten osallisuuden ja toimintakyvyn vahvistamiseen ja niin edelleen 134 000 euroa.

Suomen Pakolaisapu: 132 000 euroa kotoutujien arjen kielitaidon ja toimintavalmiuksien vahvistamiseen vapaaehtoisten vetämien kieliryhmien ja asiointituen avulla.

Salon seudun romanit ry: romaniperheiden tukemiseen matalan kynnyksen toiminnalla Salon seudulla ja niin edelleen.

Minulla olisi tässä vielä sivuja jäljellä luetella näitä vaikka kuinka paljon, ja nämä ovat vain yksittäisiä poimintoja. Excelöin tässä jo pari vuotta sitten, että näitä meidän STEA-avustuksia, sosiaali- ja terveysalan järjestöjen avustuksia, ohjaantuu siis satoja miljoonia — niitä on nyt vähennetty, mutta satoja miljoonia — erilaisille järjestöille. Siellä tehdään paljon hyvää, siellä tehdään arvokasta työtä, mutta on aivan perusteltua tässä tilanteessa, jossa joka kuudes euro otetaan valtiossa velaksi ja jossa meillä on isot säästöt edessä tulevana vuosina, ja todellakin tarpeen se, että kriittisesti tarkastellaan sitä, minne meidän sadat miljoonat ohjaantuvat. Ihan sen puhtaan silmämääräisen excelöinnin avulla, mitä minä olen näistä tehnyt, sieltä tulee kymmenien miljoonien edestä erilaista monikulttuuri-, kotoutumistoimintaa, joka tulee kaiken sen muun valtiollisen toiminnan päälle. Kysymys kuuluu: kuinka paljon tätä toimintaa on varaa harjoittaa maassa, joka velkaantuu vaarallisen nopeasti? Uskon, että nykyistä vähemmän, ilman että se hyvinvointivaltiota romuttaa.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

**20.20 Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Olen oikeastaan järkyttynyt edustaja Vigeliuksen puheesta. En sen takia, että Vigelius puhui, vaan sen takia, mistä hän puhui, ja niistä totuuksista, mitä nyt tuli ilmi. En ole voinut ikinä kuvitella, mitenkä paljon tämmöistä järjestörahaa käytetään sellaiseen, mikä menee tavallaan ulkomaille, ulkomaalaisille. Aika huikeita summia. Kyllä nämä pitää perata auki. On järjestöissä paljon hyvää, tekevät paljon tärkeitä työtä, mutta kyllä nämä kaikki pitää perata auki, kun tämmöisiä summia, satojatuhansia, miljoonia, häviää vaikka minnekä ihmeellisyyksiin. Kyllä nämä on ihan syytä katsoa läpi tarkalla, tarkalla silmällä. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Ja vielä, edustaja Vigelius.

**20.21 Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! En pyri pitkittämään istuntoa, jatkan vielä lyhyesti listauksen loppuun. Tein nopeita poimintoja tästä pitkästä Excelistä, jonka olen kasannut näistä STEA-avustuksista, ja haluan vain esimerkillistä sen, että kaikki järjestötyö ei ole sitä, että autetaan ihmistä kaikista pahimmassa mahdollisessa tilanteessa.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Kaikki järjestötyö ei ole sitä, että autetaan sitä suomalaista, joka on pahassa tilanteessa ja tarvitsee lyhytjänteisesti tukea vaikka sitten järjestökentältä noustakseen ylös. Tosiasia on se, että jokaisessa järjestössä varoja kuluu kaikkeen siihen toiminnan järjestämiseen, koordinoimiseen, kokoustamiseen ja kaikkeen muuhun. Meillä on valtavasti päällekkäisyyttä järjestökentällä, ja on täysin perusteltua tässä ajassa perata läpi, olisiko siellä löysää, mistä ottaa, ja kohdentaa rahat siten järkevämmiin sinne, mihin niitä tarvitaan. Hallitushan päätti nimenomaan, että STEA-avustuksia vähennetään ja siitä noin puolet — tästä vähennetystä määrästä — ohjataan nyt uusimmassa erässä hyvinvointialueille, jotka voivat ohjata sitä sitten katsomiinsa kohteisiin.

Mutta jatkan listausta.

Joensuun seudun monikulttuuriyhdistys: 126 000 euroa maahanmuuttajataustaisten nuorten ja nuorten aikuisten osallisuuden ja kahdensuuntaisen kotoutumisen edistämiseen.

Samoin 126 000 euroa Lieksan Somaliperheyhdistys ry:lle maahanmuuttajataustaisten ja alueen muiden asukkaiden hyvinvoinnin, osallisuuden ja arjen hallinnan edistämiseen.

Rovalan Setlementti ry: matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoimintaa maahanmuuttajille kotoutumisen edistämiseksi, 125 000 euroa.

Vuolle Setlementti ry: maahanmuuttajien ja valtaväestön kaksisuuntaista kotoutumista, kyllä.

Länsi-Suomen Romanit ry: työttömien nuorten ja osatyökykyisten palkkaamiseen järjestön yleishyödyllisiin tehtäviin. — Tätä oli muuten todella paljon näissä STEA-avustuksissa. Siis sinällään on hyväntekeväinen ajatus, että palkataan työttömiä nuoria, mutta kysymys kuuluu, onko kestävä se, että vuodesta toiseen me avustamme kolmatta sektoria palkkaamaan käytännössä nuoria työttömiä järjestötoiminnan riveihin sen sijaan, että pyrittäisiin ohjaamaan nuoria esimerkiksi heidän koulutustaan vastaaviin tehtäviin tai vaikkapa sinne koulunpenkille, jotta he työllistyisivät joihinkin sellaisiin ehkä kansantaloudellisesti kannattavampiin tehtäviin. [Minna Reijonen: Oikein!] Meillä valitettavasti on yhteiskunnassa se tilanne, että järjestöjä ei ole varaa avustaa tässä mittakaavassa ja että ylipäätään kolmannen sektorin tulisi pystyä tekemään omaa varainhankintaa ja käyttämään omia resurssejaan muutenkin kuin valtiosta riippuvaisena.

109 000 euroa Kajaanin Työvoimayhdistykselle turvapaikanhakijataustaisten maahanmuuttajien elämänhallinnan ja toimintakyvyn vahvistamiseen.

Elämä ja Valo ry: romaniväestön osallisuuden vahvistamiseen aluetapahtumien, koulutuksen ja yksilöllisen tuen sekä neuvonnan avulla, 108 000 euroa.

Elämä ja Valo ry: työttömien nuorten ja osatyökykyisten palkkaamiseen järjestön yleishyödyllisiin tehtäviin — jälleen kyseessä romanijärjestö, joka saa merkittävää tukea.

Suomen Somalia-verkosto: maahanmuuttajataustaisten nuorten työelämä- ja opintopolkujen tukemiseen, 88 000 euroa.

Suomen Pakolaisapu ry: Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston hankkeen ”Rinnakkain — Antirasismia arkeen” osarahoitukseen järjestölle 81 000 euroa.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lahden yhdistys on jälleen järjestö, joka tekee paljon hyvää mutta saa erillistä hankerahoitusta maahanmuuttajaaitien osallisuuden ja kotoutumisen edistämiseen vapaaehtoisen matalan kynnyksen ystävötoiminnan keinoin sekä yhdistyksen monikulttuurisen toiminnan kehittämiseen, 67 000 euroa.

Seta ry: jäsenjärjestöille kohdistettaviin avustuksiin, siis siihen, että Seta ohjaa saamaansa rahaa valtiolta omille järjestöilleen, 52 000 euroa.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Moniheli, Paremmiin Yhdessä ry, Familia ry, Espoon Monikulttuuriset lapset ja nuoret ry, IFTIN-SEURA ry, Monikulttuurinen varhaiskasvatus, koulu ja koti ry, Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö ry, Afrikan Care ry ovat kaikki saaneet noin 50 000 euroa avustuksia työttömien nuorten ja osatyökykyisten palkkaamiseen järjestön yleishyödyllisiin työtehtäviin. [Minna Reijonen: No huh huh!] — Ai, täällä oli näitä vielä lisääkin. Sen lisäksi tismalleen samaan tarkoitukseen rahaa ovat saaneet Irakin Naisten Yhdistys ry, DaisyLadies ry, siis monikulttuuriyhdistys, Substance Abuse and Mental Health Association, SAMHA ry, Sahan-Seura ry, Seta ry, Tieto on valtaa ry, Pakolaisneuvonta ry, Lieksan somaliperheyhdistys ry, Suomen Somalia-verkosto ry, Suomen Syyria-ystävyyssseura ry, Joensuun seudun monikulttuuriyhdistys ry, Pakolaisnuorten tuki ry, Pohjois-Karjalan Seta Hobiles ry, Lohjan Monitoimikeskus ry, Suomi—Syyria Ystävyyssseura ry, Turvapaikanhakijoiden tuki ry, Monaliiku ry, Jade-yhteisö ry, Monikulttuurityö Mimosa ry, Suomen Romaniyhdistys ry, Kaakonkulman Kulttuurimylly ry, Monikulttuurikeskus Saaga ry, Imatran Monikulttuurisuusyhdistys Kipinä ry, Jyväskylän Romaninuoret ry, Suomen Romanifoorumi ry. [Minna Reijonen: Järkyttävää!] Kaikki saavat noin viitisenkymmentätuhatta, siis useita kymmeniätuhansia euroja, tähän tismalleen samaan kohteeseen: työllistääkseen nuoria erilaisiin monikulttuuriyhdistyksiin.

Sen jälkeen voidaan kysyä, kuinka mielekästä on, että hyvinvointivaltio, joka vakavasti velkaantuu, käyttää rahojaan tällä tavalla. Ja onko se niin käsittämätön ajatus, että hallitus, jonka tehtävänä on pitää maan taloutta kunnossa ja luoda rakenteellisia uudistuksia, katsoo pikkasen myös sitä, mihin niitä euroja käytetään, vaikkei pelkästään leikkaamalla maata saadakaan kasvuun? Mutta se on varma, että ainakaan tuhlailulla maa ei nouse kasvuun. Valitettavasti tätä listaa läpikäydessäni paljon jäi vielä lukematta. Minä näen täällä paljon sellaista, mistä voidaan vähentää, mistä voidaan leikata, mistä voidaan säästää, ilman että hyvinvointivaltion aivan ydintoiminnot siitä romahtavat. Tämä on minun viestini myös Sofia Virrälle — jos satut kuulemaan. [Minna Reijonen: Ei ole paikalla!] Kyllä järjestökentälläkin riittää töitä tehtävänä.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Vigelius varmasti tiesi, että tämä hallituksen esitys ei käsittele STEA-rahoitusta, mutta annoin teidän kuitenkin nyt puhua. Pyritään siihen, että pysytään asiassa. Näidenkin asioiden käsittely kyllä jossain vaiheessa tulee sitten esille.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

### **5. Hallituksen esitys eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämisen ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaiksi lainsäädännöksi**

Hallituksen esitys HE 66/2026 vp

*Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä tässä ajassa loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Rydman, olkaa hyvä.

### *Keskustelu*

**14.50 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys koskien ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten rahoitus- ja järjestämistä uudistamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja. Kyse on kokonaisuudesta, jolla pyritään selkeyttämään järjestelmää, vahvistamaan hyvinvointialueiden toimintaedellytyksiä ja varmistamaan palvelujen saatavuus koko maassa.

Esityksen keskeinen muutos on, että Kansaneläkelaitoksen maksamista sairaankuljetuksen korvauksista luovutaan. Samalla näiden kuljetusten rahoitus ja järjestämistä siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille. Tämä koskee sekä ensihoitopalveluun sisältyviä kuljetuksia että niin sanottuja kiireettömiä ambulanssikuljetuksia, kuten siirto- ja kotiutuspalveluita, silloin kun potilaan tila ambulanssia edellyttää.

Tavoitteena on yksinkertaistaa terveydenhuollon monikanavaista rahoitusjärjestelmää. Kun rahoitus ja järjestäminen ovat yhden tahon vastuulla, voidaan palveluja suunnitella ja toteuttaa nykyistä tarkoituksenmukaisemmin. Hyvinvointialueet voivat kokonaisvastuun myötä päättää, miten palvelut kullakin alueella järjestetään, ottaen huomioon alueelliset tarpeet, etäisyydet ja palvelurakenteen.

Rahoituksen osalta uudistus on rakennettu pääosin kustannusneutraaliksi. Kansaneläkelaitoksen matkakorvausmenoista siirretään rahoitusta hyvinvointialueille ja samalla kohdennetaan FinnHEMSille ja Rajavartiolaitokselle Kelan korvaustilastojen perusteella määräytyvä osa. Ahvenanmaan osalta säädetään erilliskorvausta, jolla turvataan maakunnan mahdollisuus järjestää vastaavat palvelut itsehallintonsa puitteissa.

Uudistuksella on myös vaikutuksia asiakkaisiin. Jatkossa asiakasmaksut määräytyvät asiakasmaksulain mukaisesti, ja ne ovat keskimäärin hieman nykyisiä omavastuuosuuksia korkeampia. Samalla maksut kuitenkin kerryttävät sosiaali- ja terveydenhuollon maksukattoa, mikä suojaa erityisesti paljon palveluja käyttäviä. Esityksessä korostuvat myös asiakkaan asemaa turvaavat mekanismit: maksukatto, kohtuullistamissäännökset sekä viimesijainen toimeentulotuki.

Esitykseen sisältyy myös asiakasmaksujen indeksisääntelyn uudistaminen. Jatkossa maksujen enimmäismäärät, käyttövarat ja tulorajat sidottaisiin hyvinvointialueindeksiin ja tarkistettaisiin vuosittain. Tällä pyritään siihen, että maksut vastaavat paremmin palvelujen kustannuskehitystä.

Lisäksi käyttämättä jätetystä palvelusta perittävän maksun soveltamisalaa laajennetaan. Tavoitteena on vähentää hukkaan meneviä resursseja ja parantaa palveluiden saatavuutta. Lainsäädäntöön sisältyvät edellytykset, kuten velvoitteet tiedottamis-, ilmoittautumis- ja peruuttamismenettelyistä, vaatimus hyväksyttävän syyn puuttumisesta ja kohtuullisuusarviointi, turvaavat asiakkaan asemaa.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Kokonaisuutena esitys tukee tavoitetta selkeämmästä ja paremmin ohjattavasta järjestelmästä. Se vahvistaa hyvinvointialueiden vastuuta ja mahdollisuuksia järjestää palvelut kokonaisuutena.

Esityksen on tarkoitus tulla voimaan portaittain siten, että ambulanssi- ja ensihoitokokonaisuus tulee voimaan vuonna 2028 ja muu asiakasmaksusääntely jo tätä ennen.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Kiitokset ministerille esittelystä. — Sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Lindén.

**14.54 Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ensin hyvät uutiset ja sitten kritiikkiä.

Hyvä uutinen tässä on se, että monikanavaisen rahoituksen purku on hyvä asia. Viime eduskuntakaudella oli työryhmä, joka pohti laajasti tätä monikanavaisuutta, ja matkakorvaukset olivat se asia, josta ehkä oltiin kaikkein eniten yksimielisiä. Katsoin juuri Kelan tilastoista, että viime vuonna Kelan matkakorvauksia, siis kaikkia matkakorvauksia, maksettiin 364 miljoonaa euroa, ja kaksi vuotta sitten, vuonna 23, se summa oli 309 miljoonaa euroa. Se kasvu on aivan valtava. Osa siitä kasvusta selittyy varmasti sillä, että hyvinvointialueilla ei ole kannustinvaikutusta tässä asiassa, vaan ne voivat lopettaa sitten toimipisteitä, jolloin asiakkaiden matkat pitenevät, koska sehän menee Kelan piikkiin sitten. Tämä kertoo hyvin yksinkertaisella tavalla tämän monikanavaisuuden ongelman. Niitä on paljon muitakin ongelmia.

No, tässä siirretään ensihoidon ja eräiden muiden sairaankuljetusten kustannuksia hyvinvointialueiden puolelle, ja se on hyvä asia. Se on kaiken kaikkiaan 121 miljoonan euron siirto.

Mutta entäs sitten se kritiikki? Se, millä tavalla tämä raha kohdennetaan hyvinvointialueille, on aika kummallinen asia. Se ei noudata sitä periaatetta, kuinka paljon sillä maantieteellisellä alueella on tähän asti käytetty Kela-korvausten rahaa näihin vastaaviin kuljetuksiin, vaan sille on tehty tällainen oma laskelma, jossa 85 prosenttia painoarvosta tulee siitä yleisestä tarveperusteisuudesta ja 15 prosenttia sitten siitä haja-asutus- eli asukastiheydestä. Tietenkin tämä jälkimmäinen on painava asia tässä, mutta se näkyy esimerkiksi sillä tavalla, että Pohjois-Pohjanmaan alueella, joka on laaja alue ja sisältää paljon näitä harvaan asuttuja alueita, he sillä tavalla menettävät kolme miljoonaa euroa. Itse tulen alueelta, joka on saamassa vähän alle kolme miljoonaa lisää tässä rahoituksen jakamisperiaatteen muutoksessa.

Sitten erittäin negatiivisena asiana, ehkä kaikkein negatiivisimpana tässä, pidän sitä, että tämä ambulanssikuljetuksen nykyinen omavastuu, se 25 euroa, nousee 43,7 euroon, eli 75 prosenttia on se nousu.

Sitten täällä on muitakin kummallisuuksia, esimerkiksi tämä käyttämättä jääneen ja ilmoittamatta jätetyn maksun alan laajennus, joka on erittäin huono asia. Siihen pykälään on tullut rivikaupalla lisää niitä kohteita, joissa sitä voidaan soveltaa.

Vielä lopuksi mainitsen tällaisen enemmän fiskaalisen asian, että kun sairausvakuutusmenot tällä tavalla vähenevät, niin se johtaa sairausvakuutusmaksun nousuun, ja sen maksajina on hieman eri ryhmä, eli palkansaajat ja eläkeläiset, kuin valtion verorahoista tapahtuva kustannusten maksaminen, jossa kaikki muutkin verolajit ovat mukana, ja tässä sorretaan palkansaajia ja eläkeläisiä.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Kaunistola, poissa. — Edustaja Kallio.

**14.57 Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ministeri hyvin toi esille sen, mistä tässä hallituksen esityksessä on kyse, eli ambulanssikuljetukset ja ensihoitopalveluun sisältyvät kuljetukset rahoitettaisiin jatkossa valtion hyvinvointialueille osoittamalla rahoituksella ja hyvinvointialueille säädettäisiin oikeus periä näistä palveluista asiakasmaksuja.

Periaatteessa tosiaan voidaan pitää oikeana toimenpiteenä tätä rahoitusvastuun siirtoa hyvinvointialueille. Sen sijaan tätä asiakkaiden rahoituksen osuuden kasvattamista, kuten edustaja Lindénkin toi osaltaan esille, voidaan kyllä kyseenalaistaa. Tämä on myös sillä tavalla johdonmukainen hallituksen linjan kanssa, että tämä ikävä työ jää sinne hyvinvointialueille, kun asiakkaille perustuslain mukaan kuuluvista palveluista peritään jatkossa maksuja.

Tämä aiheuttaa taas osaltaan tahran hyvinvointialueiden maineeseen, vaikka syyllinen on ministeriaitiossa. Esitetty malli myös vähentää jälleen muun muassa Etelä-Savon hyvinvointialueen rahoitusta, eli tämäkin hallituksen esitys heikentää itäisen Suomen asiaa. Se täytyy sanoa, että hallitus toimii johdonmukaisesti, epäreilusti mutta johdonmukaisesti. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hänninen.

**14.59 Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Nyt ei ole kyse pienestä yksityiskohdasta vaan aivan perustavaa laatua olevasta asiasta. On nimittäin kyse siitä, että apu tulee ajoissa, kun ihminen sitä tarvitsee. Kun ihminen soittaa hätänumeroon, hän ei mieli rahoituskanavia tai hallinnollisia rajoja. Hän olettaa, että järjestelmä toimii nopeasti, luotettavasti ja oikein, siten, kuten järjestelmämme kuuluukin toimia.

Tämän esityksen ydin on siinä, että ensihoitoon ja ambulanssikuljetuksiin liittyvä vastuu kootaan selkeästi yhteen. Jatkossa vastuu näiden palveluiden järjestämisestä ja rahoituksesta on kokonaisuudessaan hyvinvointialueella. Tämä korjaa nykyisen hajanaisen järjestelmän, jossa vastuu jakautuu Kelan, vakuutusjärjestelmän ja alueiden kesken ja joka ei enää vastaa nykypäivän ensihoidon todellisuutta.

Arvoisa puhemies! Ensihoito ei ole vain ihmisten kuljettamista paikasta toiseen. Se on hoitoa paikan päällä, tilanearviota ja päätöksiä, joilla estetään tilanteen paheneminen. Juuri siksi järjestelmän pitää ohjata oikeisiin ratkaisuihin. Itseisarvo ei voi olla potilaiden kuljettamisessa. Sen tulee olla toiminnan vaikuttavuudessa ja potilaan kannalta turvallisessa hoidossa.

Tässä esityksessä turvataan se, että palvelut ovat saatavilla koko maassa, niin kaupungeissa kuin harvaan asutulla alueella. Erillisellä rahoituksella varmistetaan, ettei alueellinen erityisyys tarkoita heikkoa hoitoa. Ensihoitoon on voitava luottaa kaikkialla Suomessa.

On tärkeää todeta myös se, että hinta ei saa olla kenellekään syy jättää apu tilaamatta. Vaikka rahoitus ja maksut muuttuvat, palvelujen peruseriaate säilyy. Hätätilanteessa apua annetaan aina. Siksi maksukaton piirissä pysyminen ja kohtuullisuuden huomioiminen ovat tärkeitä.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys vahvistaa suomalaisen yhteiskunnan turvallisuutta arjessa ja poikkeusoloissa. Selkeä vastuunjako, toimiva rahoitus ja hyvinvointialueiden

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

mahdollisuus kehittää ensihoitoa osana päivystyskokonaisuutta parantavat varautumista myös suuriin häiriöihin ja kriiseihin. Tällaisissa asioissa ohjien on oltava siellä, missä asiantuntemustakin on. Kyse on ennen kaikkea ennustettavuudesta, vakaudesta ja siitä luottamuksesta, että järjestelmä kantaa silloin, kun ihminen on kaikkein haavoittuvimmillaan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Lyly.

**15.02 Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässähän on sinänsä kannatettavasta siirrosta kysymys. Kela-kuljetukset taitavat olla vuositasolla noin 360 miljoonaa euroa, ja nämä sairaanhoitoon ja niihin liittyvät kuljetukset ovat noin 121 miljoonaa euroa, eli tässä noin kolmasosa Kela-kuljetuksista siirtyy nytten hyvinvointialueille. Olisi tietenkin ollut hyvä, jos tämä koko Kela-kuljetusasia olisi siirretty tuonne hyvinvointialueille, ja toivottavasti se myöskin jatkossa on valmistelussa. Kysynkin ministeri Rydmanilta: onko pohdinnassa tämän loppuosan Kela-kuljetuksista siirto hyvinvointialueille?

Se, mikä tässä mietityttää, on tietenkin se, että tämä omavastuu tässä kasvaa, niin kuin edustaja Lindénkin tässä hyvin toi, 25 eurosta noin 43 euroon, 75 prosenttia, ja siinä mielessä aika merkittävästä omavastuun kasvusta on kyse. Mutta se, mikä minua täällä erityisesti nyt mietityttää tämän rahoituksen osalta, on se, että tämä rahoitetaan nyt sairaanhoitovakuutusmaksun kautta, ja sen maksajina ovat käytännössä palkansaajat ja eläkeläiset, jotka tämän kokonaisuuden tässä mielessä rahoittavat. Hyvinvointialueitten rahoituksessa ovat kaikki valtion tulot mukana, kun sitä rahoitetaan, mutta tässä nyt on tällainen kapeampi sektori otettu, palkansaajat ja eläkeläiset käytännössä vain. Siinä mielessä kysyisin sen osalta vielä toisen kysymyksen: paljonko tämän arvioidaan tätä vakuutusmaksua nostavan nyt sitten lähivuosina? — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Strandman poissa. — Edustaja Laine-Nousimaa.

**15.04 Hanna Laine-Nousimaa sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä, jossa ensihoidon ja ambulanssikuljetusten rahoitus selkeytetään ja siirretään hyvinvointialueille. On tärkeää todeta, että tässä on myös hyviä ja perusteltuja tavoitteita. Monikanavaisen rahoituksen purkaminen, vastuiden selkeyttäminen ja hyvinvointialueiden mahdollisuuksien parantaminen järjestää palveluja kokonaisuutena ovat asioita, joita on pitkään pidetty tarpeellisina, ja myös lausuntopalautteessa näitä tavoitteita on laajasti tuettu.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys ei kuitenkaan ole ongelmaton. Ongelma on siinä, kuka tämän uudistuksen maksaa. Hallitus on jo tällä kaudella korottanut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja useaan otteeseen. Joka kerta lasku on tullut samoille ihmisille, heille, jotka ovat eniten palvelujen varassa: ikääntyneille, vammaisille, pitkäaikaissairaille. Nyt sama linja jatkuu. Ambulanssikuljetuksista ja ensihoidosta perittävät maksut nousevat nykyistä korkeammiksi. Maksuja voidaan periä jopa tilanteissa, joissa kuljetusta ei tapahdu. Maksuja sidotaan indeksiin niin, että ne nousevat jatkossa automaattisesti vuosi vuodelta.

Arvoisa rouva puhemies! Paljon puhutaan maksukaton suojaavasta vaikutuksesta. Totuus kuitenkin on, että maksukatto ei poista ongelmaa. Se tulee vastaan vasta

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

myöhemmin, mutta sitä ennen ihmiset maksavat kerta toisensa jälkeen. Tässä esityksessä vastuu maksukaton seurannasta siirtyy vieläpä ihmiselle itselleen. Se ei ole pieni muutos esimerkiksi muistisairaalle ikäihmiselle tai paljon palveluja muuten käyttävälle.

On myös syytä sanoa ääneen se, että tämä esitys lisää jälleen kotitalouksien osuutta julkisten terveyspalveluiden rahoituksesta. Tämä on poliittinen valinta. Hallitus siirtää kustannuksia valtiolta ja järjestelmältä yksittäisten ihmisten maksettavaksi.

Arvoisa puhemies! Lausuntopalautteessa tämä huoli nousi selvästi esiin erityisesti potilas- ja kansalaisjärjestöjen taholta. Huoli ei ole teoreettinen. Se on arkea ihmisille, joille jokainen uusi maksu on pois lääkkeitä, ruuasta ja muusta välttämättömästä. Hyvinvointivaltion mitta ei ole siinä, kuinka tehokkaasti järjestelmä toimii paperilla. Se mitataan siinä, miten se kohtelee heikoimmassa asemassa olevia. Suunta on nyt väärä. Tarvitsemme ratkaisuja, jotka turvaavat palvelut, mutta myös sen, että ihmisillä on varaa niitä käyttää. —Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Perholehto.

**15.07 Pinja Perholehto sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Aika lailla kolme vuotta olen miettinyt usein sitä, että joihinkin asioihin hallituksella on hirvittävästi aikaa ja energiaa, mahdollisuuksia tarttua, ja toisiin ei sitten juurikaan, ja tämä asiakasmaksukysymys noin laajemminkin liittyy siihen. Nimittäin silloin, kun hallitus jo ihan ensimmäistä kertaa teki sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakasmaksujen enimmäismääriin korotuksia ja leikkasi vastaavan, saman summan pois hyvinvointialueilta, esimerkiksi oikeusasiamies lausui, että nimenomaan bare minimum — eli ikään kuin tämmöinen vähimmäistaso, ihan pienin asia, mitä voisi tehdä helpottaakseen nimenomaisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisten asemaa — olisi se, että seurantavastuu näistä maksukatoista siirrettäisiin viranomaistaholle eli tässä tapauksessa hyvinvointialueelle.

Toinen ehdotus, joka on usein ollut esillä, on koskenut sitä, pitäisikö nämä kaikki sosiaali- ja terveyspalveluita koskevat maksukatot ylipäätensä yhdistää, eli silloin vaikkapa lääkekatto, asiakasmaksut ja matkat olisivat samassa.

Mitään näistä asioista hallitus ei ole kyennyt edistämään kolmen vuoden aikana, mutta sen sijaan kerta toisensa jälkeen tänne tuodaan sen suuntaisia esityksiä, joissa sen yksittäisen ihmisen taloudellista vastuuta niistä palveluista kasvatetaan ja toisaalta sitten hyvinvointialueiden edellytyksiä tarjota niitä palveluita heikennetään. Tämä on kyllä sellainen kysymys, jota en pysty ymmärtämään, ja ilmeisesti jäävät seuraavalle hallitukselle tehtäväksi nämäkin muutokset, koska tässä ei mitään sellaista indikaatiota ole ollut, että tehtäisiin edes näitä vähimmäisiä asioita, joita tosiaan esimerkiksi oikeusasiamies mutta myös sosiaali- ja terveysvaliokunta itse asiassa jo vuonna 2020 on omassa mietinnössään ehdottanut.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Haluaako ministeri kommentoida?

**15.09 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman:** Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti. Tuo parlamentaarinen soterahoitustyöryhmän kokous on jo alkanut, ja varapuheenjohtajana joudun kiiruhtamaan sinne, mutta ihan lyhyesti.

Ensinnäkin ilahtuneena havaitsin, että eduskunta aika laajasti tuntuu pitävän tätä siirtoa itsessään myönteisenä asiana, ja on hyvä, että meillä siitä on aika yhteneväinen näkemys.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Hyvinvointialueet pystyvät varmasti itse paikallisesti myöskin parhaiten sen katsomaan, miten tällaiset kuljetukset sitten vastaisuudessa on järkevintä käytännössä toteuttaa. Tämän monikanavarahoituksen asteittainen purkaminen tai selkeyttäminen tuntuu hyvin laajasti yhdistävän eduskuntapuolueita.

Asiakasmaksuista: Tämähän on lakiesityksenä suhteellisen kustannusneutraali, eli isoja muutoksia ei ole tulossa, mutta se on ihan totta, että joiltain osin asiakasmaksut nousevat. Toisaalta kuitenkin taas maksukatot suojaavat sitä, että niiden osalta, jotka tarvitsevat palveluita paljon, välttämättä vaikutusta ei sitten kuitenkaan käytännössä ole.

Taustalla meillä tässä ja monessa muussakin — tai kaikissa uudistuksissa, mitä joudutaan tekemään — on luonnollisestikin se, että Suomi yhteiskuntana, valtiona ja kansantaloutena velkaantuu häkellyttävän voimakasta tahtia. Olisi velkaantunut vielä voimakkaammin, jollei tämä hallitus olisi tehnyt näitä sopeutustoimia, mitä on tehnyt. Mutta valitettavasti uutiset maailmalta ovat jatkuvasti painaneet talousennusteitamme alaspäin, ja tulevalla hallituksella riittää urakkaa ehkä vieläkin enemmän. Se tarkoittaa kyllä sitä, että yksikään vastuullinen poliitikko ei oikein mitään uutta hyvää voi lupailta, koska sopeutusurakka on mittava ensi vaalikaudellakin. Tulevakin hallitus joutuu vielä moneen kertaan tekemään päätöksiä, joita tämäkin hallitus joutuu vielä tässä loppuvaalikaudellaan tekemään, eli kumpi on valinta: se, että karsitaan palveluita, vai se, että korotetaan asiakasmaksuja. Siis valinta: karsitaanko palveluita vai korotetaanko asiakasmaksuja.

Asiakasmaksujen korotukset eivät ole miellyttäviä juttuja. Sellaisia päätöksiä on ikävä tehdä, olkoonkin, että on lukuisia menetelmiä, jotka suojaavat kaikkein pienituloisimpia ja heikoimmassa asemassa olevia näiden maksukorotusten kumulatiivisilta vaikutuksilta. Mutta sitten on kuitenkin todettava se, että monessa tapauksessa ehkä on parempi, että se palvelu itsessään säilyy, vaikkakin siitä perittävä maksu sitten joillakin euroilla kasvaakin.

Haluan vielä kiinnittää huomiota edustaja Laine-Nousimaan muotoiluun, jota osittain myöskin edustaja Perholehto vähän toisin sanoin kuvasi. Laine-Nousimaa asetteli sanansa jotenkin niin, että hallitus siirtää maksuvastuuta valtiolta yksilölle. No, mistäs ne valtion rahat sitten tulevat? Ei ole mitään valtion kirstua, josta voitaisiin rahoittaa, ja sitten kun valtio rahoittaa oikein paljon, niin sitten yksilön ei enää tarvitsekaan maksaa. Kyllä ne yksilöt ovat ne verorahatkin valtiolle maksaneet. Valtio on ne yksilöiltä ja yrityksiltä pois ottanut, millä sitten palvelut kustannetaan — tai hyvinvointialueiden kautta sitten tässä tapauksessa. Kysymys on vain siitä, että tällä hetkellä ne verotulot eivät lähimainkaan riitä kattamaan kaikkia menoja, ja kun meidän verotuksemme jo valmiiksi on niin tapissa kuin se on, että se jo heikentää omaa kansainvälistä kilpailukykyämme, niin veronkorotusten kautta tätä epäsuhtaa ei oikein voi ratkaista. Silloin tietysti kysymykseen sitten tulee se, leikataanko palveluista vai korotetaanko asiakasmaksuja, ja usein se asiakasmaksun korottaminen, kuten todettua, on se vähemmän haitallinen menetelmä.

Lyhyesti vielä edustaja Lylylle se, että lainsäädäntösuunnitelma on meillä jo valmiiksi aika ruuhkainen, ja katsotaan, mitä kaikkea siitä ehditään vielä tämän vaalikauden puitteissa viedä läpi. Mutta tiukkaa tekee, joten ainakaan hirveästi mitään uusia hankkeita ei ole mahdollista lainsäädäntösuunnitelman ylitse enää lainsäädäntöputkeen oikeastaan ottaa. — Mutta hyvää eduskuntakäsittelyä.

Keskustelu päättyi.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

### 6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain 14 ja 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 65/2026 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Tähänkin keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä tässä ajassa käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

**15.14 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksella on vahva tahto korjata urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvaan liittyviä puutteita. Ammattimaisesti urheilevien tapaturma- ja eläketurva on järjestetty muista työntekijöistä ja yrittäjistä poikkeavalla tavalla, omalla erityislailla.

Tämän esityksen keskeisenä tarkoituksena on turvata kiireellisesti urheilijoiden lakisääteisen vanhuudenturvan kertyminen. Vakuutusmarkkinoiden tarjonta on kaventunut, ja valitettavasti osa urheilijoista on jäänyt ilman lain edellyttämää vakuutusturvaa vuoden 2026 alusta. Vakuutusten tarjontaa on saatava lisättyä.

Niin kutsuttua urheilijalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että urheilijoiden vanhuudenturva voitaisiin jatkossa järjestää henkivakuutusyhtiössä myös sijoitussidonnaisella vakuutuksella. Nykyjärjestelmässä urheilijalain mukaiset eläkevakuutukset on sidottu ainoastaan laskuperustekorkoisiin vakuutuksiin eikä urheilijoiden eläkesäästöille ole saavutettu niille alun perin ajateltua tasoa.

Pahimmillaan eläkesäästön reaalityttö on voinut jäädä laskuperustekorona alhaisen tason ja vakuutuksista perittävien hoitokulujen yhteisvaikutuksesta jopa negatiiviseksi. Tällä esityksellä pyritään parantamaan urheilijoiden vanhuudenturvan tasoa mahdollistamalla sijoitussidonnainen eläkevakuutus.

Arvoisa puhemies! Urheilu-uran ja eläkeiän välillä on tyypillisesti pitkä aika, jopa 30—40 vuoden pituinen ajanjakso, jonka aikana eläketurvan taso voi merkittävästi parantua sijoitussidonnaisen vaihtoehdon mahdollistaman korkoa korolle -ilmiön ansiosta.

Vakuutusyhtiöt eivät käytännössä enää tarjoa edellä mainitun kaltaisia laskuperustekorkoon sidottuja eläkevakuutuksia, vaan tarjonnassa tilalle ovat tulleet sijoitussidonnaiset eläkevakuutukset. Markkinoilla on tällä hetkellä ainoastaan yksi voimassa olevan urheilijalain mukaista vakuutusturvaa tarjoava henkivakuutusyhtiö, joka sekin tarjoaa vakuutusta vain rajoitetulle urheilijaryhmälle. On selvää, ettei tällainen tila voi jatkua.

Esityksen tavoitteena on myös joustavoittaa järjestelmää siten, että urheilija voisi halutessaan saada eläkkeensä maksetuksi määräaikaisena, kuitenkin vähintään kymmenen

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

vuoden aikana. Koska urheilu-urat ovat tyypillisesti melko lyhyitä vaiheita henkilön elämänsä aikana, jäävät eläkekertymät rajallisiksi, ja tällöin eläkkeen määräaikainen maksaminen mahdollistaisi urheilijalle suuremmat kuukausierät erityisesti eläkkeellesiirtymisvaiheen aikana ja sitä seuraavina vuosina.

Valtaosa urheilijoista työskentelee urheilu-uran jälkeen tai sen aikaanakin muissa töissä, jolloin he kuuluvat yleisten työeläkelakien piiriin ja kartuttavat eläkettä myös näiden lakien perusteella.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi mahdollisuutta maksaa pienet eläkekertymät kertasuorituksena urheilu-uran päättyessä. Tämä on koettu tärkeäksi uudistukseksi erityisesti ulkomaalaisten urheilijoiden kohdalla, jotka tulevat pelaamaan Suomeen vain yhden tai kaksi pelikautta, joilta ajoilta heille kertyy lainmukainen eläketurva. Koska nykyinen laki mahdollistaa eläkkeen maksamisen vasta eläkeiässä, on tällaisten urheilijoiden tavoittaminen vuosikymmenien jälkeen hyvin vaikeaa ja joskus jopa mahdotonta.

Arvoisa puhemies! Määräaikaisen maksamisen ja kertasuorituksen mahdollistaminen todennäköisesti lisäisi myös vakuutusyhtiöiden kiinnostusta vakuutusten tarjoamiseen, sillä vakuutusten hallinnoinnista aiheutuvat kustannukset pienenevät maksuajan lyhentyessä.

Urheilijoiden eläketurvan parantamiseksi esityksessä ehdotetaan, että myös voimassa olevan urheilijalain mukaiset vakuutukset ja urheilijoille muodostuneet vapaakirjat voitaisiin muuttaa sijoitussidonnaisiksi vakuutuksen ottajan tai vapaakirjan haltijan sekä vakuutusyhtiön yhteisellä sopimuksella. Näin uudistusta ei rajoitettaisi koskemaan vain uusia, lain voimaantulon jälkeen alkavia vakuutuksia.

Eli tämä on tärkeä parannus urheilijoiden turvaan. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2026. Kiitän myös urheilijakenttää yhteistyöstä tässä valmistelussa.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Kiitokset ministerille esittelystä. — Sitten menemme puhujalistaan. Edustaja Kaunistola.

**15.19 Mari Kaunistola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä.

Uudistus urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvan vahvistamiseksi on välttämätön ja oikeudenmukainen paljon arvostamillamme ja kovaa työtä koko ajan tekeville urheilijoille. Nyt korjataan tämä tilanne, jossa ollaan valitettavasti oltu pitkään. Nykytilassa osa urheilijoista on voinut jäädä markkinatarjonnan puutteen takia ilman lakisääteistä eläketurvaa. Tällä nyt tehtävällä uudistuksella luodaankin järjestelmään joustavuutta yksittäisten urheilijoiden sekä samalla vakuutusyhtiöidenkin näkökulmasta. Kun otetaan huomioon urheilualan työnantajien resurssien merkittäväkin eritasoisuus, tällaiselle joustavuudelle on tarvetta.

Näiden uudistusten kautta osoitamme jälleen kerran, että me arvostamme maamme urheilijoita ja heidän tekemäänsä tärkeää uraa. Maailmanluokan urheilijoiden kohdalla ei ole kyse vain yksittäisistä urheilijoista. Urheilu yhdistää, itkettää, luo ystävyyssuhteita ja kaiken tämän ohella vie Suomea ja suomalaisuutta maailmalle tehden meistä myös kansakuntana tunnettuja. Urheilun kautta voimmekin hoitaa kansainvälisiä suhteita, ja tämäkin on osoitettu hyvin näkyväksi nykyisen presidenttimmeikin toimesta. On tärkeää, että nyt valtionhallinnollakin tämä tunnustetaan ja urheilun merkityksellisyys ja

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

urheilijoiden arvo ja arvostus näkyvät jokaiselle sen ansaitsemalla tasolla. Siitä tässäkin uudistuksessa on kysymys. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hänninen.

**15.20 Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Minulle urheilu ei ollut pelkkä harrastus. Se on ollut työ, elämäntapa ja kova koulu. Se on ollut merkittävä osa elämäni. Vaikka lopetin kilpaurheilun, nyrkkeily ja liikunta ovat pysyneet vahvasti elämässäni mukana. Urheilu-ura opettaa kurinalaisuutta, vastuuta ja itsensä likoon laittamista, mutta se opettaa myös, että mikään ura ei kestä ikuisesti. Harva huippu-urheilija päättää uransa juhlapuheeseen. Tiedän sen, kuinka ura päättyy hiljaa loukkaantumiseen, iän tuomiin rajoihin tai muihin syihin. Sen jälkeen edessä on uusi elämä, usein vielä kohtuunuorena, mutta ilman sitä turvaa, joka monilla muilla työntekijöillä on itsestäänselvää.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys tarttuu aitoon ja akuuttiin ongelmaan. Se on paitsi tarpeellinen myös oikeudenmukainen. Se korjaa tilanteen, jossa urheilijoille säädetty lakisääteinen eläkevakuutus on jäänyt markkinoilta vaille tarjoajia. Tämä ei ole urheilijan valinta eikä urheilijan vika. Se on rakenteellinen ongelma, joka kuuluu lainsäätäjälle. Nyt tehdään siis se, mitä vastuullisen yhteiskunnan kuuluu. Meidän tehtävämme on varmistaa, että lakisääteinen turva on myös tosiasiallisesti saatavilla. Turvallisuus ei voi olla vain tekstiä ilman todellista käytäntöä. Mahdollisuus käyttää sijoitussidonnaisia eläkevakuutuksia vastaa tätä päivää ja vakuutusmarkkinoiden todellisuutta. Samalla se antaa urheilijalle pidemmän aikavälin kannalta paremman mahdollisuuden saada työstään myös vanhuuden turvaa.

Arvoisa puhemies! Urheilijoiden urat ovat lyhyitä, minkä vuoksi monilla eläkekertymät jäävät pieniksi. Siksi pidän erityisen tärkeänä sitä, että tämä esitys mahdollistaa pienten eläkesäästöjen maksamisen kertasuorituksena sekä eläkkeen maksamisen määräaikaisena urheilijan omalla suostumuksella. On vaikea perustella, miksi suomalaisen urheilijan olisi saatava eläkettään muutamien kymppien kuukausierinä, kun järkevä kertakorvaus auttaisi uuden elämän rakentamisessa. Siksi tämä ei ole holtitonta vapautta vaan realismin tuomista järjestelmään, joka on aiemmin kohdellut urheilijoita mekaanisesti vain paperilla.

Arvoisa puhemies! Urheilu opettaa vastuunkantoa, ja tämä esitys kunnioittaa sitä. Urheilija saa valinnanvapautta mutta myös vastuun, koska sijoitussidonnainen malli ei lupaa ilmaista varmuutta vaan antaa mahdollisuuden parempaan tulevaisuuteen pitkällä aikavälillä. Tämä on linjassa urheilijan ja urheilun arvojen kanssa. Yhteiskunta, joka nauttii urheilijoiden työstä, saavutuksista ja heistä kasvaneista esikuvista, ei saa kääntää heille selkäänsä silloin, kun urheilu-ura päättyy. Siksi tämä esitys vie meitä askeleen lähemmäs reilumpaa järjestelmää. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Lyly.

**15.25 Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tulee entinen työelämä mieleen. Aikoinaan Suomen huippu-urheilijat, jääkiekkoilijat etunenässä, tulivat hakemaan SAK:n jäsenyyttä sen perusteella, että he halusivat organisaation puhumaan heidän sosiaaliturvastaan. Eli koska heillä oli puutteellinen sosiaaliturva, he halusivat tällaisen edunvalvontaorganisaation. Silloin, kun itse olin siellä töissä, me synnytettiin urheilijoiden kanssa yhteinen edunvalvonta. Jääkiekkoilijat olivat etunenässä, ja sitten tulivat

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

koripalloilijat ja muut. Tässä mielessä tämä vuonna 2010 tullut lainsäädäntö varmaan on niitä asioita, joita on sitten pantu yhdessä eteenpäin.

Siinä mielessä voi sanoa, että tässä uudistuksessa, joka tässä nyt on tekeillä, on piirteitä, että huolehditaan siitä urheilijoitten eläketurvasta. Ideaalitalannehan olisi se, että he olisivat samanlaisen eläketurvan piirissä kuin palkansaajat noin yleisestikin ottaen ovat, mutta se järjestelmä ei oikein urheilu-uralle niin hyvin sovi. Joittenkin arvioiden mukaan, niin kuin tässäkin perusteluissa puhutaan, se olisi aika kallis järjestelmä tältä osin. Mutta kaiken kaikkiaan tässä muutoksessa, joka tässä haetaan, sijoittamisen osalta tässä nyt haetaan vähän samanlaista — kun tämä tuotto on ollut laskuperustekorona mukainen näillä varoilla, niin nyt tähän haetaan vähän parempaa tuottoa, vähän niin kuin työeläkejärjestelmässäkään haetaan, kun sitä osakepainoa siellä kasvatetaan. Tässä on samanlaisia piirteitä sen osalta olemassa, ja se on tässä mielessä järkevää.

Nämä eläkesäästöt ovat todella pieniä, yleensä muutamia tonneja, 5—10 tonnia, mitä näissä järjestelmissä on, ja tällainen kertakorvaus sitten, kun se olisi mahdollista, varmasti on hyvä. Sillä ei kovin isoa asiaa tehdä. Kyllä pitää olla aika hyvät tulot sitten, jos se eläketurva kasvaa sen urheilu-uran aikana, kun ne ovat kuitenkin 5—15 vuotta käytännössä. Mutta meidän pitäisi päästä, koska urheilu ammattimaistuu, lähemmäs tätä järjestelmää, missä muutkin palkkatyöllä elävät ovat, ja sen pitäisi olla se iso tavoite tässä.

Tämä on askel parempaan suuntaan, ja toivon mukaan tässä päästään viemään näitä eteenpäin. Kun katsoo näitä lausuntoja, niin näyttää siltä, että se on saanut myöskin tukea. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Rasinkangas.

15.28 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva esitys on tärkeä suomalaisten urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvan vahvistamisessa. Suomalaiset ammattuurheilijat kantavat harteillaan paljon enemmän kuin vain oman uransa riskit. He edustavat Suomea kansainvälisillä areenoilla, rakentavat maamme mainetta ja toimivat esikuvina nuorille. Heidän onnistumisensa vahvistavat koko kansakunnan itsetuntoa ja uskoa omiin mahdollisuuksiin. Siksi on myös oikein ja kohtuullista, että heidän perusturvastaan huolehditaan. Urheilu-ura on usein lyhyt ja altis loukkaantumisille. Taloudellinen epävarmuus ei saa olla este sille, että lahjakas nuori uskaltaa tavoitella huippua.

Tämä esitys tuo kaivattua joustavuutta urheilijoiden eläketurvaan. Samalla esitys korjaa markkinapuutetta, joka on jättänyt osan urheilijoista täysin ilman lakisääteistä turvaa. Tämä on epäkohta, joka on ollut välttämätöntä korjata.

Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on parantaa urheilu-uran ajalta karttuvan vanhuudenturvan tasoa pitkällä aikavälillä. Sen tavoitteena on saada jatkossa useampia vakuutusentarjoajia markkinoille sekä joustavoittaa järjestelmää. Tämä toteutuu mahdollistamalla pienten eläkesäästöjen maksamisen kertasuorituksena vakuuttamisvelvollisuuden päättyessä tai urheilijan saavuttaessa vanhuuseläkeiän ja mahdollistamalla vanhuudenturvakorvausten maksamisen määräaikaisena.

Arvoisa puhemies! On perusteltua, että urheilijoiden eläketurva jää edelleen erillisjärjestelmän piiriin. Kokonaisuutena esitys on hyvä ja kannatettava. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Kaunisto.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

15.30 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos edustajakollegoille niistä puheenvuoroista, joissa oli siitä arvostuksesta, mitä suomalaiset ammattiurheilijat ovat saaneet. Toivon, että se viesti kantaa pitkälle. Mielestäni se on äärimmäisen arvokasta.

Käsittelyssä oleva esitys urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvaa koskevan lain uudistamiseksi on tarpeellinen, oikeudenmukainen ja pitkään odotettu korjaus. Se ei luonnollisesti korjaa kaikkea, mutta on tärkeä askel eteenpäin. Suomessa on ollut kestävä tilanne, jossa osa urheilijoista on voinut jäädä ilman lakisäätteistä eläketurvaa vain siksi, ettei markkinoilta ole ollut saatavilla tarkoituksenmukaisia vakuutusratkaisuita. Kyse ei ole ollut urheilijoiden omista valinnoista tai haluttomuudesta huolehtia tulevaisuudestaan vaan järjestelmän puutteesta.

Urheilijan työura, kuten täällä monet ovat nostaneet esille, on monella tavalla poikkeuksellinen. Itse sain sitä 17 vuoden ajan kokea. Se alkaa usein hyvin nuorena, kestää monesti verrattain lyhyen ajan ja sisältää merkittäviä epävarmuuksia. Loukkaantumiset, äkkinäiset uran päättymiset ja tulotason vaihtelut ovat ihan arkipäivää urheilijoille. Siksi myös eläketurvan on vastattava paremmin urheilijan todellista elämäntilannetta.

Mahdollisuus järjestää eläketurva myös sijoitussidonnaisilla vakuutuksilla parantaa vakuutusten saatavuutta ja kannustaa uusia toimijoita markkinoille. Kun vaihtoehtoja tulee lisää, järjestelmä toimii paremmin sekä urheilijoille että työnantajille. Samalla lisätään urheilijoiden omaa päätösvaltaa. Jatkossa eläkesäästöjä voi nostaa joustavammin. Pienet säästöt voidaan maksaa kertasuorituksena, ja eläkkeen voi ottaa myös määräaikaisena. Tämä on järkevää ja inhimillistä. Kaikille ei sovi yksi ja sama malli eikä pidäkään sopia.

Arvoisa rouva puhemies! Urheilun roolista yhteiskunnalle, kaupungeille, alueille voi harvoin puhua tarpeeksi. Itse tulen Kouvolasta, ja kaupunki, joka on historian saatteessa ottanut aika monta kertaa osumaa ja joutunut taistelemaan oman hyvän tulevaisuutensa puolesta, on yhdistynyt yhden seuran taakse tämän kevään aikana, kun KooKoo pelaa jääkiekkoliigan finaalissa. Se korostaa sitä urheilun merkitystä. Kun tätä tunnelmaa tässä salissa ja sitä tunnelmaa Kouvolassa havainnoi, niin kyllä tällainen ammattiurheilun ylpeys ja yhteishenki, minkä se yksittäiseen kaupunkiinkin luo, on sellainen, että täytyy sanoa, että näillä askeleilla voisin melkein vaikka vanhoa, että KooKoo on matkalla mestaruuteen. Ja koska tässä salissahan ei löperöitä asioita saa sanoa, niin silloinhan tämä on jopa vähän niin kuin itse itseään toteuttavaa puhetta. Eli on hieno kevät tulossa myös siinä mielessä urheilun saralla. [Hannu Hoskosen välihuuto]

Suomalaiset urheilijat tekevät työnsä näkyvästi kentällä, halleissa ja areenoilla, mutta heidän sosiaaliturvansa ei saa jäädä näkymättömäksi. Tämä esitys korjaa tuon epäkohdan, ja järjestelmään tulee tervettä realismia. Haluan kiittää ministeri Grahn-Laasosta erinomaisesta esityksestä. — Kiitoksia.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hoskonen.

15.34 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia kahdelle huippu-urheilijalle, edustajat Hänninen ja Kaunisto, teidän erinomaiset alustuksenne innoittivat minua muutaman sanan sanomaan. Kiitoksia hienoista sanoistanne, ja onnea todellakin KooKoolle. Se ei tarkoita tietenkään sitä, että Tampereä en kannattaisi, Tamperekin on hieno kaupunki, mutta aina nuori nouseva joukkue tekee uutta pirteyttä urheilun saralla ja tekee meille katsojille paljon, paljon mielenkiintoisia hetkiä.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Mutta mitä tulee tähän nyt käsittelyssä olevaan hyvään vakuutusesitykseen, niin aivan loistava ehdotus, koska todellakin kannattaa muistaa, että se urheilija pistää oman itsensä likoon ihan viimeisiä myöten ja yrittää tehdä hyviä tuloksia ja parhaimmillaan voittaa vaikka olympiakultaa tai Suomen mestaruuden jääkiekossa tai jotain muuta hauskaa. Mutta se vammautumiskahva on valtava siellä. Minäkin tunnen omassa tuttavapiirissäni kaksi urheilijaa, joista toinen on tällä hetkellä hyvin vakavasti loukkaantunut eikä varmaan pysty nyt pitkään aikaan pelaamaan, vaikka mieli tekisi, ja sitten on toinen urheilija, joka sattuneista syistä menetti terveydestään ison osan ja urheilu-ura jäi siihen, ja silloin varmaan nämä hänen vakuutusasiansa eivät olleet ehkä niin hyvällä tasolla kuin olla pitäisi. Mutta nyt tällä uudella mallillaan, mitä nyt lakiesitys käsittelee, avautuu aito mahdollisuus, että vakuutukset saadaan ajan tasalle, ja myös tapaturmat otetaan huomioon, esimerkkinä vaikka jääkiekko taikka jalkapallo. Jalkapalloilijoilla varsinkin jalkavammat ovat niin yleisiä, että voi loistava ura katketa yhteen kunnan taklaukseen, kun jalka menee muusiksi ja sen jälkeen pelit on pelattu. Tällaisia tapauksia varten vakuutuksen pitää olla kunnossa ja ennen kaikkea se, että on koko urheilukenttää kattava vakuutus. On syytä muistaa sekin, että meillä pelataan montaa, montaa joukkuepelejä. Kohta alkavat pesäpallo- ja SM-tasolla, myös alempia sarjatasoja pelataan. Sitten siellä jääkiekkoa pelataan, jalkapalloa tietenkin. Sitten pelataan erilaisia muita joukkuepelejä, salibandyä, lentopalloa, koripalloa ja sulkapalloa.

Siellä on paljon, paljon urheilijoita, jotka varmasti jonkun verran tienavatkin, ja heille avautuu nyt mahdollisuus saada itselleen semmoinen eläketurva ja tapaturmaturva, joka on sitten tarpeen, jos huono tuuri käy. Kyllä Suomen mittapuussa uskalltaa sanoa, että meillä on niin paljon urheilijoita, että harvemmalla on niin menestyksenkäs ura, että hän ehtii hankkia sen uransa aikana palkkiorahoina niin paljon, että pärjää sillä vanhuuden päivätkin hyvin. Varmaan sellaisia ei liikaa ole, mutta nythän tämän hallituksen esityksen kautta vakuutus mahdollistaa sen tekemisen paljon vahvemmalle pohjalle ja oikeudenmukaisemmalle pohjalle.

Hyvä esitys. Toivon, että se tulee hyväksytyksi nopeasti ja voimaan. Näköjään 1. heinäkuuta taitaa olla voimaantulopäivä.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Pyysikö edustaja Lyly vastauspuheenvuoron? [Lauri Lyly: Kyllä!] — Olkaa hyvä.

**15.37 Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kaunisto käynnisti tämän puheenvuoropyynnön, ja täytyy sanoa, että kyllä Tampereella puoli kaupunkia on erittäin onnellisia loppuottelupaikasta KooKoota vastaan ja toinen puoli on vähän surullinen. Minä olen siinä surullisella puolella nyt tällä hetkellä, mutta toisaalta minä olen ollut aina heikomman puolella, niin sen takia Ilves.

Mutta ennen kaikkea tähän kysymykseen, joka tässä nyt on käsillä: Täytyy muistaa, että näitä vakuutettuja on noin 1 600 nyt tällä hetkellä kaiken kaikkiaan. Minusta se on hyvä, että me rakennamme myöskin tähän turvaa. Mutta toistan sen, mitä tuossa aikaisemmassa puheenvuorossa sanoin, että sen ison tavoitteen pitäisi olla, että kun tästä tulisi ammattimaista, niin olisivat samanlaisen turvan piirissä kuin meillä muutkin palkkatyössä olevat ovat, ja sitä kautta me saataisiin kestävämpi ratkaisu pitkälle tulevaisuuteen. Silloin ei tarvitsisi miettiä sitä vakuutusyhtiötä ja niitä vakuutusyhtiöitä sitten olisi, jotka huolehtivat eläkevakuuttamisesta ja tapaturmavakuuttamisesta. — Kiitos.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

15.38 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen:** Arvoisa puhemies! Kiitos eduskunnalle tästä keskustelusta. Jaan kyllä käsityksen siitä, että urheilu tuottaa huippuhetkiä ja esikuvia ja näköjään myöskin yhdistää eduskunnassa yli puoluerajojen. Eli pieni mutta tärkeä esitys vietäväksi eteenpäin yhteisvoimin ja mahdollisimman kiireellisellä aikataululla, ja tästä on kyllä kiittäminen juuri edustaja Lylynkin mainitsemaa urheilijan edunvalvontaa ja urheilijakenttää, että tätä on hyvässä yhteistyössä viety eteenpäin.

Meillä on keskeisenä tavoitteena korjata akuuttia markkinapuutetta urheilijalain mukaisen vanhuudenturvavakuutuksen osalta sekä parantaa urheilijoiden eläketurvan tasoa pitkällä aikavälillä. Mutta toki sitten tiedostamme myöskin sen, että tämä esitys on vain yksi askel, ja meillä on ollut jatkuvia keskusteluja urheilijoiden kentän äänen ja ihan ammattiuurheilijoiden kanssa siitä, miten seuraavia askeleita edistetään urheilijoiden sosiaaliturvan kehittämisessä. Isoja puutteita liittyy tällä hetkellä esimerkiksi työttömyysturvaan.

Näitä ratkaisuja me haetaan yhdessä alan toimijoiden kanssa, ja se vaatiikin luovuutta, koska kyse on niin erilaisesta alasta kuin mitä työttömyysturva noin yleisesti on. Eli tämä vaatii ihan käsityötä ja pohtimista, miten se fiksulla tavalla voitaisiin rakentaa niin, että urheilijoilla olisi parempi sosiaaliturva ja sitä kautta turva elämän epävarmuustilanteisiin siinä missä kaikilla muillakin. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

### **7. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2027**

Valtioneuvoston selonteko VNS 13/2025 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 3/2026 vp

*Ainoa käsittely*

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 3/2026 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Johannes Koskisen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Valtioneuvoston edustajalle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään tunti. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

### *Keskustelu*

15.40 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Vaikka Naton ympärillä käy monenkinlaista keskustelua, kiihkeää ja rauhallisempaa, niin tämä selonteko on käsitelty varsin laajalla yksituumaisuudella eduskunnan ulkoasiain- ja puolustusvaliokunnissa. Kysymyshän on kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain 3 §:n mukaisesta selonteosta Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2027, siis etuajassa käsitellen.

Tästä selontekomenettelystä on puolustusvaliokunta esittänyt lausunnossaan erilaisia näkökohtia ja on pohtinut selontekomenettelyn käyttöä ylipäänsä Naton rauhanajan tehtävistä päätettäessä. Ulkoasiainvaliokunta korostaa puolustusvaliokunnan tavoin eduskunnan tiedonsaantioikeuden täysimääräistä toteutumista kaikissa tilanteissa. Nythän meillä on Nato-asioita koskevien käytäntöjen ja lainsäädännön kehittämistä arvioiva parlamentaarinen työryhmä keskellä työkauttaan, ja varmasti tähän selontekokysymykseenkin jonkinlaista ohjausta siellä pohditaan. Myös laajemmin Natoa koskevan lainsäädännön tarkistushankkeethan ovat menossa lähinnä puolustus- ja ulkoasiainministeriöissä. Sielläkin tähän liittyviä näkökohtia varmaan arvioidaan.

Naton rauhanajan tehtäviä toteutetaan eteen työnnettyillä maavoimajoukoilla, Forward Land Forces, pysyvillä merivoimaosastoilla, Standing Naval Forces, ilmavalvonnan päivystystoiminnalla, air policing, rauhanajan tehostetulla ilmapuolustuksella, air shielding, Naton nopean toiminnan joukoilla, Allied Reaction Force, sekä erillisillä valvonta- ja valmiustoimilla, enhanced vigilance activity. Naton jäsenmaiden näihin tehtäviin osoittamat joukot ovat suoraan Naton johdossa.

Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat keskeinen osa liittokunnan pelotetta ja puolustusta. Niiden tarkoituksena on osoittaa jäsenmaiden valmiutta, puolustuskykyä, keskinäistä solidaarisuutta ja yhtenäisyyttä koko Naton toimialueella. Tätä toteutetaan harjoituksilla, yhteisillä operaatioilla ja sotilaallisella läsnäololla. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on lisännyt näiden tehtävien merkitystä erityisesti Naton itäisellä sivustalla.

Ulkoasiainvaliokunta arvioi puolustusvaliokunnan tavoin, että Suomen osallistuminen Naton rauhanajan puolustustehtäviin on keskeinen osa liittolaisvastuuta ja osoittaa sitoutumista pelotteeseen, puolustukseen ja taakanjakoon Naton strategisen konseptin sekä sen eri uhkakuvat huomioivan 360 asteen ajattelutavan mukaisesti koko liittokunnan alueella. Merinvoimien toiminta Itämerellä ja lähialueilla korostaa Suomen vastuunkantoa alueellisesta turvallisuudesta Venäjän aiheuttamien uhkien kasvaessa. Osallistumisen jatkaminen tukee pitkäjänteisesti Naton toimintaa ja Itämeren vakauden vahvistamista.

Saadun selvityksen mukaan osallistuminen tämän lyhyen jäsenyyden aikana näihin Naton rauhanajan tehtäviin on jo tuonut Suomelle konkreettista kokemusta toiminnasta Nato-operaatioissa, kehittänyt suorituskykyä, edistänyt Suomen Nato-integraatiota ja tiivistänyt liittolaissuhteita. Ulkoasiainvaliokunta pitää näitä tietoja myönteisinä ja pitää tärkeänä sitä, että Suomi arvioi kokemuksiaan Naton rauhanajan tehtävistä aina tarkoin ennen kuin päätöksiä uusista osallistumisista tehdään.

Ensi vuoden osalta Suomi suunnittelee osallistuvansa Naton pysyviin merivoimaosastoihin kahdella kokonaisuudella: pysyvään laivasto-osastoon SNMG ykköseen enintään 40 henkilöllä ja miinantorjuntaosastoon enintään 50 henkilöllä.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Osallistuminen toteutetaan sijoittamalla henkilöstöä Naton aluksille erilaisiin esikuntatehtäviin sekä osoittamalla suomalaisaluksia, jotka kuuluvat Hamina- ja Katanpää-luokkiin, määrääjäksi Naton käyttöön. Tehtävät painottuvat merivalvontaan, miinantorjuntaan, harjoituksiin ja Naton pelotteen vahvistamiseen erityisesti Itämerellä, mutta toiminta-alue kattaa koko liittokunnan merialueen. Osallistuminen on joustavaa ja riippuu turvallisuustilanteesta, kansallisista tarpeista sekä kaluston käytettävyydestä, ja Suomi voi tarvittaessa vetää joukkonsa ja aluksensa pois.

Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että Persianlahdella eteen tulevat tarpeet miinantorjunnasta ja miinojen hävittämisestä ovat kysymys erikseen. Nehän eivät kuulu Naton varsinaiseen puolustusalueeseen, eivätkä siellä mahdollisesti eteen tulevat tarjoukset tehtävistä suoraan liity Nato-jäsenyyteen.

Osallistuminen operaatioihin toteutetaan palkatulla henkilöstöllä ja reservistä palkattavilla sopimussotilailla. Varusmiehet eivät osallistu näihin tehtäviin. Valiokunta kiinnittää huomiota puolustusvaliokunnan lausuntoon, jossa todetaan, että reserviläisten käyttöön Naton rauhanajan ja kriisiajan tehtävissä liittyy useita avoimia lainsäädännöllisiä ja palvelussuhteen ehtoihin liittyviä kysymyksiä, joita ei ole vielä ratkaistu. Puolustusvaliokunta kiirehti säädösvalmistelua reserviläisten osallistumisesta erilaisiin Nato-tehtäviin, ja tähän varmasti eduskunta yhtyy.

Selonteosta ilmenee, että toimintaan Naton pysyvissä merivoimaosastoissa ei kohdistu normaaliin kansainväliseen harjoitustoimintaan tai kansallisen alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen tehtäviin verrattuna poikkeavia uhkia. Todennäköisimmin uhkana aiheuttavat operaatioturvallisuuden vaarantuminen, sairastuminen tai tapaturma meripalveluksessa. Saadun selvityksen mukaan muutokset turvallisuustilanteessa ovat kuitenkin mahdollisia eikä mahdollisesti kiristyvässä turvallisuustilanteessa suoraa sotilaallista uhkaa Naton merivoimaosastoja vastaan voida kokonaan poissulkea.

Korostettakoon myös sitä, että selonteossa itsessään todetaan nimenomaisesti, että Naton eteen työnnettyjen maavoimajoukkojen tehtäviin muissa liittolaismaissa ei ole tarkoitus osallistua vuonna 2027. Sen sijaan nämä toteuttamistoimet etenevät niin sanottujen FLF-joukkojen osalta myös pohjoista Suomea koskien.

Valiokunta kokonaisuudessaan tukee valtioneuvoston esitystä Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2027. Valiokunta pitää perusteltuna linjausta osallistua näihin tehtäviin merivoimaosastoissa. Pidämme tärkeänä, että Suomi osoittaa konkreettisesti sitoutumista ja vastuunkantoa liittokunnan pelotteeseen ja puolustukseen. Osallistuminen Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin on tärkeä osa Suomen toimintaprofiilia Naton jäsenmaana. Osallistuminen laivasto-osaston ja miinantorjuntasoston tehtäviin ensisijaisesti Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla on osoitus vastuunkannosta etenkin Suomen lähialueiden turvallisuudesta.

Edelleen lopuksi valiokunta toteaa, että vaikka tehtävistä ennakkoon tehty uhka-arvio on matala, voi tilanne muuttua nykyisessä turvallisuusympäristössä nopeasti. Valiokunta edellyttää, että valtioneuvosto informoi eduskuntaa asianmukaisesti, mikäli uhka-arvio tehtävien suorittamisen suhteen tai suunnitelmat joukkojen käytöstä turvallisuustilanteen muutoksen myötä merkittävästi muuttuvat.

Kannanottoehdotuksenaan ulkoasiainvaliokunta ehdottaa, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Sitten jatkamme keskustelua. — Edustaja Kaunistola.

15.49 **Mari Kaunistola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Olemme osa Natoa, ja meidän on äärimmäisen tärkeää myös osoittaa konkreettinen sitoutumisemme ja vastuunkantomme liittokunnassa. Osa tätä vastuunkantoa on Naton yhteisiin pelotteisiin ja puolustukseen panostaminen esimerkiksi juuri osallistumalla rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin. Rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat muutoinkin kriittinen osa kokonaispelotettamme ja puolustuskykyämme. Selvityksen mukaan Naton rauhan ajan tehtäviin osallistuminen on tuonut Suomelle konkreettista kokemusta toiminnasta Nato-operaatioissa, parantanut suorituskykyä, edistänyt Nato-integraatiota ja tiivistänyt liittolaisuussuhteita. Tämän valossa on mielestäni hyvin selvää, että myös me Suomena hyödynnämme tästä yhteistyöstä merkittävästi.

Osallistuminen tukee Suomen ulko- ja turvallisuus- ja puolustuspoliittisia tavoitteita sekä vahvistaa kansainvälisiä suhteita. Samaan aikaan tällä yhteistyöllä on merkitystä myös lähialueiden turvallisuuteen. Venäjän uhka ja esimerkiksi lisääntyneet hybriditoimet ja kriittiseen infraan kohdistuvat riskit lisäävät turvallisuusuuhkia Itämeren alueella. Meillä on oltava uskottavia pelotteita, jotta voimme suojella suomalaisia ja Suomea vihamieliseltä naapuriltamme. Tämän kaiken valossa arvioidut kustannukset ovat maltillisia saavutettuihin hyötyihin verrattuna. Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin osallistuminen on Suomen ja suomalaisten etu — siitä emme pääse valitettavasti mihinkään. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hänninen.

15.51 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! On selvää, että Suomi osallistuu Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin myös vuonna 2027 eli ensi vuonna. Osallistuminen ei ole poikkeuksellista toimintaa, vaan se on osavastuullisen liittolaismaan normaalia yhteistä varautumista ja puolustustoimintaa. Siihen, olemmeko mukana, ei ole vaihtoehtoa. Me olemme mukana aktiivisena toimijana.

Osallistuminen näihin tehtäviin on olennainen osa liittokunnan yhteisen pelotteen, valmiuden ja puolustuksen toimeenpanoa koko Nato-alueella. Harjoittelu ja yhteistoiminta on äärimmäisen tärkeä asia, koska vihollinen treenaa joka ainoa päivä. Valmistelun ja varautumisen täytyy tapahtua syvän rauhantilan aikana. Jos vihollinen hyökkää, silloin on aivan liian myöhäistä harjoitella.

Suomen panos keskittyy merelliseen turvallisuuteen pysyvän laivasto-osaston ja miinantorjuntaosaston kautta. Nämä tehtävät ovat konkreettinen tapa vahvistaa Itämeren alueen vakautta tilanteessa, jossa Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota ja sen seuraukset ovat muuttaneet koko Euroopan turvallisuusympäristöä pysyvästi.

Nyt eduskunnalle annettu selonteko korostaa, että juuri Itämeren ympäristöön kohdistuvat hybriditoimet ja kriittisiin rakenteisiin liittyvät riskit edellyttävät liittolaisten tiivistä yhteistyötä ja jatkuvaa valmiutta. Itämeren turvallisuus on Suomelle välttämättömyys tässä ajassa huoltovarmuutemme vuoksi. Siksi myös sen takaamiseksi Nato-yhteistyön on oltava sujuvaa ja huolellisesti harjoiteltua.

Arvoisa puhemies! Kyse ei ole vain siitä, että harjoittelun myötä opimme toimimaan yhdessä Naton joukkojen kanssa. Suomen osallistuminen osoittaa myös, että me

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

kannamme oman osamme yhteisestä puolustuksesta koko liittokunnan alueella sekä vahvistamme Suomen ja koko Itämeren alueen turvallisuutta. Merireittien valvonta, miinantorjuntakyky ja strategisten kulkuyhteyksien suojaaminen ovat kriittisiä tehtäviä, joissa suomalaisella osaamisella on vahva rooli.

Mikä tärkeintä, tämä selonteko on myös realistinen. Se arvioi, ettei toimintaan kohdistu tällä hetkellä tavanomaista suurempia sotilaallisia uhkia, mutta muistuttaa, että turvallisuustilanne voi muuttua nopeasti. Tämän vuoksi myös vuoden 2027 osallistumisen kokonaisvahvuus, joka on yhteensä enintään 90 henkilöä kahdessa eri osastossa, on mittaluokaltaan kohtuullinen, ja silti sen vaikutus Itämeren vakauteen on merkittävä.

Arvoisa puhemies! Tämä selonteko osoittaa, että Suomi toimii liittolaisena johdonmukaisesti, ennakoivasti ja vastuullisesti. Me asetamme sotilaallisia kyvykkyksiä liittokunnan käyttöön mutta teemme sen tavalla, joka vahvistaa samalla Suomen omaa turvallisuutta. Tämä linja rakentaa turvallisempaa Itämerta, vakaampaa Eurooppaa ja vahvempaa Suomea. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Kokko.

15.55 **Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! Kuten useasti näissä keskusteluissa on jo viimeisten vuosien aikana todettu, Suomi on liittokunnassa turvallisuuden tuottaja eikä sen kuluttaja, ja näihin rauhan ajan operaatioihin osallistuminen on erinomainen keino näyttää sitä esimerkiksi johtamista, että meillä on kyky pitää omasta kansallisesta turvallisuudesta ja puolustuksesta huolta mutta myös antaa kykyä liittolaisten käyttöön, erityisesti ehkä juuri tässä läheisillä merialueilla, joista myös Suomi tiiviisti hyötyy. On tietysti hyvä, että Puolustusvoimat aina operaatioiden jälkeen arvioi niitä kokemuksia, positiivisia ja negatiivisia asioita, mitä näihin harjoituksiin osallistumisesta tulee, ja sitä kautta myös pystytään kehittämään tätä meidän kansallista puolustuskykyämme tulevaisuutta varten.

Ehkä se, mistä myös näissä keskusteluissa on jo keskusteltu ja mihin valiokunnan puheenjohtajakin viittasi, on se, että nyt kun nämä Nato-asiat ovat hyvin normaalia turvallisuuspoliittista toimintaa, niin voidaan kysyä, onko tämä selontekomenettely hieman liian raskas malli näiden joka vuosi toteutuvien rauhan ajan operaatioiden koordinoimiseksi erityisesti eduskunnan kautta, sillä nytkin, kun katson tätä salia, tästä merkittävästä turvallisuuspoliittisesta asiasta on minun lisäksi kuusi muuta edustajaa täällä keskustelemassa. Ehkä sekin jo kertoo siitä, että nämä Nato-kysymykset ovat tulleet osaksi sitä perinteistä puolustuspoliittista keskustelua, ja ehkä syytä olisi nyt päästä tästä raskaasta selontekomenettelystä eroon.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Harjanne.

15.57 **Atte Harjanne vihr:** Arvoisa puhemies! Siinä edellä edustaja Kokko sanoi, että on syytä kysyä, ovatko nämä selonteot liian raskas työkalu. Kyllä itse näen, että ovat. Meidän olisi hyvin tärkeää, ihan niin kuin tuossa edustaja Kokko viittasi, siirtyä ja ajatella sitä kulttuuria niin, että Suomen puolustusvoimien toiminta Naton rauhan ajan kansainvälisessä toiminnassa on osa meidän kansallista puolustusta ja liittokunnan puolustusta. Ehkä jonkintyyppistä puitepäästötyyppistä käsittelyä enemmän näkisin, että muuten ulko- ja turvallisuuspoliittisten selontekojen yhteydessä linjattaisiin ja hallitus linjaisi ne puitteet, missä tällaisiin osallistutaan, ja sitten täällä käytettäisiin se aika

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

ajantasaiseen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen keskusteluun ja puolustuspoliittiseen keskusteluun ja eduskunnan informointiin tiiviiseen tahtiin enemmänkin kuin että tällaisen raskaan prosessin kautta tällaista perustoimintaa ohjataan tai käsitellään. Eli Naton yhteinen puolustus, mikä tässä on otsikossakin, on meidänkin puolustusta, ja siihen on luontevaa osallistua.

Siihen liittyen itse ajattelen, että kyllähän tämä Suomen osallistuminen on varsin maltillista. Sitä osaltaan toki selittää se, että jos me katsotaan puolustuksen näkökulmasta, niin maantiede selittää, että meidän joukkoja tarvitaan tietysti täällä, mutta tällaisen entistä eurooppalaisemman, vahvemman Naton näkökulmasta itse ajattelen, että on hirveän tärkeitä, että mitä enemmän liittolaismaiden joukkoja on toistensa tonteilla koko ajan, sitä vahvempi ja robustimpi se on. Näkisin kyllä mielelläni kaikkien puolustushaarojen osallistuvan tähän aktiivisesti, silläkin huomiolla, että se toki sitten maksaa rahaa meidänkin osaltamme. Eli tällaisen poliittisen ulottuvuuden kautta näkisin, että Suomella voisi olla selkeästi vielä aktiivisempikin rooli näissä kansainvälisissä Naton rauhan ajan puuhissa.

Se tietysti alleviivaa sitä, että tämä reserviläisten asia pitää nyt saada käsiteltyä, eli ylipäänsä paitsi näihin kansainvälisiin tehtäviin myös meidän kansalliseen puolustukseen liittyvissä kysymyksissä olisi jo pikkusen kiire ehkä päivittää meidän reserviläisiin liittyvää lainsäädäntöä, että on selkeät puitteet, miten meidän reserviläisten osaamista ja intoa voidaan parhaiten käyttää sekä Suomen että koko liittokunnan puolustukseen.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hoskonen.

**15.59 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kuten kuulumme valiokunnan puheenjohtaja Johannes Koskisen puheenvuorosta hyvin, nyt kun olemme liittyneet Nato-liittokuntaan, Pohjois-Atlantin puolustusliiton täysivaltaiseksi jäseneksi, niin siinä tulevat tietenkin kaikki nämä velvoitteet, mitä olemme tässä talossa hyväksyneet. Elikkä nyt kun olemme liittokunnan jäseniä ja saaneet sieltä sen suojan, mitä me tarvitsemme, turvan pahaa maailmaa vastaan, niin se edellyttää tietysti myös sitä, että osallistumme näihin rauhanajan operaatioihin, kuten kuulumme Johannes Koskisen puheenvuorosta ne luettelot, mitä se tarkoittaa käytännössä. Meidän on pidettävä huoli tietenkin ensisijassa siitä, että oma puolustuskykymme on mahdollisimman hyvällä tasolla, ja toiseksi on pidettävä huoli siitä, että pystymme pitämään tämän maan talouden kunnossa, koska jos maan taloutta emme saa kuntoon laitettua, niin siinä puolustusmäärärahatkin joutuvat kyseenalaisiksi jossakin vaiheessa. Tämän takia kannustan kaikkia kansanedustajia siihen, että alamme palaamaan reaalioloihin tämän ilmastohumpan keskellä, että pystymme nämä puolustusasiatkin hoitamaan. Totta kai siinä samalla tulee hoidettua monta muutakin asiaa terveydenhoidosta, sosiaalitoimesta ynnä muusta, mutta jos me emme sitä vapaaehtoisesti tee, se tehdään sitten pakkotilanteessa meidän markkinoilla kotimaassamme, ja sitten se on vähän kipeämpi tie. Mutta se tie on edessä joka tapauksessa, halusimme tai emme.

Puolustuksesta meidän on pidettävä huoli. Meidän oma historiamme on osoittanut sen, että meidän on oltava aina joka hetki valmiina. Tänä päivänä Viron presidentin vieraillessa täällä täysistunnossa liput liehuivat tuolla salossa ulkopuolella taloa. Se on muistutus meille sekä Suomen historiasta että Viron historiasta, joka on todella paljon Suomea kipeämpi. Se on vain varoitus meille ja muistutus meille siitä, että puolustuksesta on

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

pidettävä huoli, ja sitten kun pystymme liittoutumaan, niin se kannattaa tehdä, koska yksin jääminen tässä pahassa maailmassa olisi todella vaarallista.

Hyvä, että tämä asia on nyt käsittelyssä, ja kuten Johannes Koskinen omassa puheenvuorossaan totesi, liityimme silloin Natoon todellakin demokraattisen, parlamentaarisen järjestelmän kaikkia sääntöjä noudattaen, ja sama homma jatkuu täällä rauhanajan yhteistyössä. Kaikki on eduskunnan valvonnassa, ja hyvä näin.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Lyly.

16.01 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täälläkin nyt toteutetaan sitä eduskunnan tiedonsaantia. Toisaalta voi sanoa, että on hyvä, että tätä täällä käsitellään, mutta kun täällä edustajat Kokko ja Harjanne toivat jo aikaisemmin esiin, että on vähän raskas tapa käsitellä tätä, ja kun tämä kiinnostuskin näyttää olevan vähän jo hiipumaan, niin tämä kertoo siitä arkipäiväistymisestä. Siinä mielessä varmaan kannattaa miettiä, miten tätä raamitetaan jatkossa.

Ennen kaikkea pitäisi enempi puhua tästä kansainvälisestä turvallisuuspoliittisesta tilanteesta täällä ja siitä sisällöstä. Nämä ovat sitten niitä välineitä, joilla me pidetään kunnossa meidän puolustuskykyä. Totta kai harjoituksiin osallistumista liittokunnan piirissä pitää tehdä, ja siellä opetellaan niitä yhteisiä toimenpiteitä ja samalla tuotetaan sitä yhteistä turvallisuutta Naton piirissä. Nämä ovat tärkeitä asioita.

Siinä mielessä tämä selonteko, joka tässä nyt meillä on käsittelyssä, on erittäin tärkeä, että me osallistutaan näihin rauhanajan puolustukseen tehtäviin Naton yhteydessä niin Itämerellä, Pohjanmerellä kuin Pohjois-Atlantilla, ja sitten on näitä muita toimenpiteitä. Määräthän ovat aika pieniä tässäkin nyten, joku 40—50 henkilöä, eli ne eivät ole kovin suuria määriä. Siinäkin mielessä tätä kokonaisuutta varmaan pitäisi miettiä, sitä, kuinka raskas käsittely täällä tehdään. Nyt kun me ollaan oltu jo muutaman vuoden Naton jäsenenä, niin se tuo siihen omalla tavallaan lisätoimia.

Valiokunnan lausuma täällä ihan lopussa on erittäin hyvä, että valiokunta pitää perusteltuna linjausta osallistua tehtäviin merivartiostossa, mitä tässä nyt ensi vuoden osalta on, mutta sanoisin, että tämänkin osalta mietitään sitten jatkossa, löytyisikö tähän joku parempi ja nopeampi tapa käsitellä näitä asioita, kuitenkin niin, että eduskunta pidetään ajan tasalla kaikesta oleellisesta, joka liittyy ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja puolustukseen. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Räsänen, Hanna.

16.04 **Hanna Räsänen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ehkä katson tätä selontekoa vähän puolustusvaliokunnan silmälasien läpi valiokunnan jäsenenä. Olen myös sitä mieltä, että nyt kun olemme Naton jäsenenä olleet tässä jo jonkin aikaa, niin varmaan nämä asiat ovat myös selkeytyneet täällä eduskunnan sisällä. Tätä selontekomenettelyä täytyy todellakin pitää ehkä hiukan raskaana, ja todellakin, kun katsotaan, montako ihmistä täällä salissa on asiasta keskustelemassa, niin tämä alkaa olla jo uusi normaali ja nämä meidän osallistumiset näihin yhteisiin harjoituksiin alkavat olla normaalikäytäntöjä.

Oikeastaan tässä ajattelisin näin, että nyt voitaisiin varmaan hetki tarkastella valiokuntien välistäkin yhteistyötä. Ulkoasiainvaliokunta on kuitenkin se valiokunta, joka näitä Nato-asioita käsittelee, ja kun kuitenkin vahvasti puhutaan myös puolustuksesta ja

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

ennen kaikkea ennakoivasti siitä, että emme joutuisi koskaan puolustamaan Suomea sotilaallisesti, niin meidän tulisi ehkä tästä puolustusvaliokunnan ja ulkoasiainvaliokunnan työnjaosta ja näistä Nato-asioista myös keskustella, että mitä käsitellään milläkin puolella. Kuitenkin monessakin mielessä tämä, kuten tämäkin asia, on aika pitkälti myös puolustusvaliokunnan alla.

Oikeastaan nostan tässä nytten esille muutaman asian. Edustaja Harjanne tuossa jo vähän sivusikin tätä reserviläisten tilannetta, ja nytten kun olemme olleet Natossa jo jonkin aikaa, myös reserviläisten rooli on nostettu tasaisesti esille, ja täytyy sanoa, että siellä on kyllä lainsäädäntövajetta. Puolustusvaliokunnassa olemmekin lausuneet, että tulisi kiirehtiä tätä lainsäädäntöä nimenomaan reserviläisten osallistumisesta erilaisiin Nato-ajan tehtäviin, ja tiedän, että myös reserviläisissä odotetaan tätä lainsäädäntöä. Toki tämä vaalikausi alkaa kaarrella kyllä kohta loppumetreille mutta vielä tässä olisi aikaa tehdä sitä lainsäädäntötyötä. Reserviläiset ovat kuitenkin erittäin motivoitunutta porukkaa ja varmasti seuraavat tarkalla silmällä myös tätä keskustelua, joten hoputtaisin nykyistä hallitusta säätämään mahdollisesti jo lakeja, että ne sitten olisivat valmiina jo seuraavaa hallituskautta varten. Valitettavasti maailmantilanne näyttää kyllä siltä, että Natolle ja meidän yhteiselle toiminnalle tulee olemaan jatkossa entistä enemmän tarvetta ja tämä meidän eurooppalainen Nato tulee varmasti kehittymään tulevaisuudessa siihen suuntaan kuin sen kuuluu kehittyä ja olisi pitänyt jo kehittyä, ja käyttöä on varmasti myös reserviläisille jatkossa.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Reijonen.

16.06 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Todellakin tuo turvallisuus on todella tärkeää meille suomalaisille, se on näin aina, kaikenlainen turvallisuus niin arkena kuin juhlapäivänäkin.

Jos miettii tätä Nato-asiaa, niin silloin kun niitä Nato-päätöksiä tehtiin, ne olivat isoja asioita. Joskus aina miettii, mikä se tilanne olisi, jos ei oltaisi Natossa, mikä se tilanne nyt olisi. Se voisi olla aika hankala, ja otettaisiinkokaan meitä enää Natoon tämän jälkeen, jos oltaisiin tähän pisteeseen menty.

Tässä nousivat esille nuo reserviläisten asiat, ja kyllähän reserviläiset ovat tosi tärkeitä. Heillä on tosiaan motivaatiota kanssa olla mukana. Näin jatkoakin ajatellen he ovat tärkeitä, ja heidät pitää pitää mukana tässä puolustushommassa. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Harjanne.

16.07 **Atte Harjanne vihr:** Arvoisa puhemies! Kiitos, edustajat Reijonen ja Räsänen, hyvät nostot näistä reserviläisistä. Todella hyvä, että puolustusvaliokunta tosiaan tätä asiaa nosti. Tämä ei siis koske pelkästään reserviläisten kansainvälisiä tehtäviä, mutta nähdäkseni se, että skaalattaisiin Suomen läsnäoloa tässä rauhan ajan operaatiossa Natossa, kyllä edellyttää sitä, että reserviläiset ovat siinä nykyistä enemmän ja isommassa roolissa.

Se, mitä olin kommentoimassa, oli se, että on erittäin hyvä huomio valiokunnista, minkä edustaja Räsänen teki. Muistuttaisin, että paraikaahan siis — ja kirjaimellisesti paraikaa, minä lintsaan sieltä — kokoontuu tämä kansallinen Nato-päätöksenteon parlamentaarinen työryhmä, joka on huolellisesti kuullut ja kuulee asiantuntijoita, ja odotan, että sieltä tulee

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

varmaan hyvin kiinnostavat pointit sitten aikanaan siitä, mitä mahdollista kehittämistä tähän liittyy. Mutta on hyvä pitää yllä, ja ennen kaikkea, oli valiokunta mikä tahansa, on hienoa, että on kiinnostusta. Soisi toki olevan enemmänkin, mutta ehkä se tosiaan kertoo siitä, että meidän nykyinen prosessi ei ole ihan tarkoituksenmukaisin tästä asiasta päättää ja linjata eduskunnassa tai tulla informoiduksi.

Mutta vielä kerran, ja itse asiassa unohdin kiittää valiokunnan puheenjohtajaa ja kumpaaakin valiokuntaa hyvästä työstä tämän asian ympärillä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi valtioneuvoston selonteon VNS 13/2025 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

### 8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2026 vp  
Toimenpidealoite TPA 46, 56, 59/2025 vp  
Valiokunnan mietintö LiVM 5/2026 vp

*Ensimmäinen käsittely*

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 5/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

*Keskustelu*

16.09 **Jouni Ovaska kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö koskee hallituksen esitystä laiksi ajokorttilain muuttamisesta. Hallituksen esityksen pääasiallisena tavoitteena on edistää erityisesti nuorten liikenneturvallisuutta. Hallituksen esityksessä todetaan, että vaikka liikenneturvallisuus on kehittynyt myönteiseen suuntaan, vuodelle 2050 asetettuihin liikenneturvallisuustavoitteisiin pääseminen edellyttää lisätoimia, jotta loukkaantumisten ja kuolemien määrä tieliikenteessä jatkaa laskuaan.

Esityksen mukaan lisätoimia on syytä kohdistaa erityisesti nuoriin kuljettajiin, sillä he ovat yliedustettuina tieliikenteen onnettomuustilastoissa. Kun tarkastelu rajataan vain yöaikaan kello 00—05, ovat 17-vuotiaiden onnettomuudet lisääntyneet. Valiokunta katsoo, että hallituksen esityksen tavoitteet ovat kannatettavia ja että niitä on edistettävä, vaikka hallituksen esityksen muutokset voivat aiheuttaa jossain määrin hankaluuksia joillekin nuorille. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että alaikäisten B-luokan ajo-oikeutta rajoitettaisiin kieltämällä B-luokan ajo-oikeutta edellyttävän ajoneuvon ajaminen yöaikaan kello 00:n ja 05:n välisenä aikana. Valiokunta pitää tätä muutosta perusteltuna ottaen huomioon nuorten kuljettajien onnettomuuksien kehityksen erityisesti yöaikaan. Valiokunta toteaa, että esityksen mukaan alaikäiset kuljettajat voisivat yhä kuljettaa muita kuin B-luokan ajo-oikeutta edellyttäviä ajoneuvoja rajoituksetta. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että hakemusten ja myönteisten poikkeuslupapäätösten määrän

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

kasvun valossa nykymuotoista poikkeuslupamenettelyä ei hallituksen esityksen mukaan pidetä tarkoituksenmukaisena. Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan myöntämisehtojen tarkentamisella pyritään aiempaa täsmällisemmin varmistamaan, että ikäpoikkeuslupaa haetaan nuoren jatkuvaan ja olennaiseen liikkumistarpeeseen. Tavoitteena on myös edistää liikenneturvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Kuljettajakoulutuksen osalta esityksessä ehdotetaan riskientunnistamiskoulutuksen vahvistamista. Valiokunta toteaa, että riskientunnistamiskoulutukseen sisältyvästä ajo-opetuksesta enintään puolet voitaisiin antaa simulaattorilla. Asiantuntijakuulemisessa on esitetty ehdotuksesta toisistaan poikkeavia näkökantoja. Toisaalta simulaattoriopetusta on pidetty vaikuttavana, turvallisena ja ekologisena tapana toteuttaa koulutus. Toisaalta on katsottu, että rataharjoittelun tärkeys korostuu etenkin ajokorttikoulutuksen yhteydessä. Valiokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että ehdotetun rajoituksen ja sitä kautta henkilöautolla annettavan ajo-opetuksen määrän lisääntymisen arvioidaan parantavan liikenneturvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös uutta hallinnollista seuraamusta kuljettajantutkimuksen teoriakokeessa vilppiin syyllistyneelle. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa vilpillisesti toimineen henkilön kuuden kuukauden mittaiseen kieltoon osallistua teoriakokeeseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että ajokorttijärjestelmän uskottavuus perustuu luottamukseen siitä, että ajokortin saanut henkilö hallitsee ajoneuvon käsittelyn ja ymmärtää liikennesäännöt sekä vaaratilanteiden ennakoinnin merkityksen. Valiokunnan näkemyksen mukaan esitetty vilpin määritelmä kattaa laajasti vilpin eri muodot, eikä lakiehdotuksen muotoilua ole tarpeen täsmentää.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös uusien kuljettajien promillerajaan. Asiantuntijakuulemisessa on esitetty alemmaa promillerajaa uusille kuljettajille ja valiokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että Euroopassa on enää viisi maata, joissa uusien kuljettajien promilleraja on korkeampi kuin 0,2. Valiokunta esittää lausumaa, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin alemman promillerajan säätämiseksi uusille kuljettajille.

Valiokunta on tarkastellut myös esityksen taannehtivuutta koskevia kysymyksiä. Valiokunta toteaa, että rajoituksen kohdistamista myös ennen lain voimaantuloa ajo-oikeuden saaneisiin alaikäisiin on perusteltu yhdenmukaisuuden, rajoituksen tavoitteen sekä valvonnan näkökulmasta. Valiokunta pitää tärkeänä, että kuljettajille ilmoitetaan asianmukaisesti heitä koskevista muutoksista.

Rouva puhemies! Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä myös toimenpideoitteet valtiopäiviltä 2025 eli 46, 56 ja 59. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta esittää toimenpideoitteet hylättäväksi.

Hyvät edustajat! Kokonaisuutena valiokunta katsoo, että esitys edistää liikenneturvallisuutta ja vastaa erityisesti nuorten kuljettajien liikenneturvallisuuteen liittyviin haasteisiin. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna, esittää toimenpideoitteet hylättäviksi ja esittää yhden lausuman hyväksymistä.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Kiitokset edustaja Ovaskalle esittelystä. — Sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Hänninen.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

**16.14 Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Liikenteessä jokainen meistä tekee päätöksiä, joilla on vaikutusta paitsi omaan myös muiden turvallisuuteen. Siksi tämä ajokorttilainsäädännön uudistus ei ole mikä tahansa tekninen välihuomio. Se on yksi tärkeimmistä toimista, jolla suojelemme sekä nuoria että kaikkia tiellä liikkuvia, siis takaamme turvallisemman liikenteen.

Tässä uudistuksessa erityinen huoli liittyy nuoriin kuljettajiin. He ovat edelleen ryhmä, jolle vähäinen ajokokemus, ympäristön paineet ja riskeille altis ajotyyli muodostavat helposti liikenteessä vaarallisia tilanteita ja jopa onnettomuuksia. Tutkimustieto kertoo selvästi, että yöaika, matkustajien läsnäolo ja impulsiivisuus lisäävät nuorten kuljettajien onnettomuuksien todennäköisyyttä huomattavasti. Siksi tavoitteemme on, että alaikäisten kuljettajien yöaikaiselle ajamiselle asetetaan selkeä rajoitus.

Arvoisa puhemies! Meidän on huolehdittava siitä, että poikkeusluvista ei tule oikotietä ajokorttiin. Liikenteen on oltava turvallisempi paikka. Poikkeuslupien määrän kasvu ei ole perustunut liikkumistarpeen todelliseen kasvuun. Se on huolestuttavaa, kun vertaamme sitä liikenteen vaaroihin ja viime aikoina uutisoituihin vakaviin onnettomuuksiin. Siksi tiukennamme nyt sitä, että poikkeuslupa myönnetään vain aitoon ja säännölliseen liikkumisen tarpeeseen.

Välimatkat ovat Suomessa pitkiä, mutta se ei ole syy laiminlyödä nuortemme turvallisuutta. Näin myös suuntaamme vastuun sinne, minne se kuuluu, varmistamaan, että poikkeus on poikkeus. Turvallisuus ei kuitenkaan synny vain rajoista. Vahvistamme turvallisuutta myös kuljettajakoulutuksessa. Riskientunnistamiskoulutus laajenee, syvenee ja keskittyy entistä enemmän siihen, mikä nuorille on vaikeinta. Jatkossa nuoret oppivat enemmän oman toiminnan arvioinnista, sosiaalisen paineen tunnistamisesta sekä siitä, miten houkutus ottaa riskejä voidaan katkaista ennen kuin vahinkoja sattuu. Näin rakennamme asenteita, jotka kantavat nuorta pitkälle aikuisuuteen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Rintamäki, poissa. — Edustaja Reijonen.

**16.17 Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt liikenneasioita ja nuorten asioita yhdessä. Suomen tavoitteena on, että vuonna 2050 meillä on liikennekuolemia ja vakavia loukkaantumisia pyöreät nolla. Tavoite on kunnianhimoinen, mutta se on toteutettavissa, sillä viimeisen kymmenen vuoden aikana liikenneturvallisuuden kannalta on tehty paljon hyvää työtä. Tästä kertoo se, että liikennekuolemat ovat Suomessa laskeneet lähes kaksinkertaisesti muihin Euroopan unionin maihin verrattuna. Voimmekin ylpeydellä sanoa olevamme esimerkkinä tässäkin asiassa.

Nuorten liikenneonnettomuuksien ja -kuolemien ennaltaehkäisyssä meillä sen sijaan on paljon varaa parantaa, sillä nuoret ovat yliedustettuina onnettomuustilastoissa. Lähes joka kolmas liikenteessä loukkaantunut on iältään 15—24-vuotias, vaikka heidän osuutensa väestöstä on vain noin 11 prosenttia. Liikenteessä sattuneista kuolemista joka viides on nuori kuljettaja. 15—17-vuotiailla on suurempi riski menehtyä liikenteessä muihin Pohjoismaihin verrattuna. Korkein riski liikenteessä menehtymiseen on nuorilla miehillä, sillä heillä riski on moninkertainen verrattuna samanikäisiin naisiin.

Syitä onnettomuuksille on monia: Halutaan kenties näyttää kavereille, kuka on porukan taitavin kuski. Ajetaan liian suurella tilannenopeudella ja otetaan riskejä. Yllytetään

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

kuskina olevaa kaveria ottamaan vähän vielä lisää riskejä ja vielä suuremmalla nopeudella. Ei käytetä turvavyötä. Lähdetään rattiin jopa muutaman oluen jälkeen. Onnettomuuden tapahtumahetki sijoittuukin yleensä yöaikaan, viikonloppuihin ja kesään.

17-vuotiaan poikkeusluvan tarkoitus on mahdollistaa liikkuminen harrastuksiin ja töihin. Valtaosa onnettomuuksista kuitenkin tapahtuu vapaa-ajalla, ei matkalla töihin tai harrastuksiin. Tällä hallituksen esityksellä kiristetään oletusarvoksi muuttuneen poikkeusluvan myöntämisehtoja ja kielletään se yöaikainen ajaminen. Tämän esityksen muutoksilla puututaan edellä mainittuihin riskeihin ja otetaan askel oikeaan suuntaan onnettomuuksien ehkäisemisessä. Tavoitteena ei ole nuorten ilon pilaaminen. Tavoitteena on se, että illalla jokainen nuori pääsee ehjänä ja hengissä kotiin. Tavoitteena on siis se, että illalla joka ikinen nuori pääsee ehjänä ja hengissä kotiin. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Strandman. poissa. — Edustaja Lyly.

16.20 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä mietintö nuorten ajokorttilain muuttamisesta: Tämä lakimuutos, joka rajoittaa yöaikaan ajoa 0:n ja 5:n välillä, kohdistuu oikeaan kohtaan, koska onnettomuuksia on tapahtunut paljon niinä aikoina nuorille, ja on siinä mielessä kannatettava. Sitten tämä näkökulma, että rajoitetaan näitä poikkeuslupa-asioita, jotka ovat olleet aika lailla automaatteja. Nyt se kiristyy niin, että poikkeuslupa liittyy oleelliseen tarpeeseen.

Se, minkä takia pyysin puheenvuoron, arvoisa rouva puhemies, liittyy siihen, että Pirkanmaalla meillä on ollut aika monta tämän ikäistä nuorta onnettomuudessa tässä ihan lähiaikoina, ja ne ovat aina kauheita tilanteita niin omaisille kuin kaikille muillekin, ja siinä mielessä kaikki toimet, mitä voidaan tehdä ennalta, ovat järkeviä. Siinä mielessä tämä lakiesitys on hyvä.

Ainut asia, jota minä tässä jäin pohtimaan on se, kun täällä on lausuma promillerajasta, jota on asiantuntijakuulemisessa esitetty, että sitä voitaisiin pudottaa 0,2:een, niin siinä mielessä olisi ehkä ollut järkeväkin se tehdä tässä yhteydessä, ja mielestäni sitä pitäisi pohtia.

Toinen asia, joka tässä promillerajassa meillä aina unohtuu, on se, että vesillä liikkumisessa promilleraja on yksi. Meidän pitäisi ajatella myöskin sitä promillerajaa, että se olisi alempana kuin se yksi, eli se olisi samalla tasolla kuin muuallakin liikenteessä ollaan, koska siellä liikutaan aika lailla semmoisilla kulkuneuvoilla, että vesiturvallisuuden kannalta olisi järkevä sellaisessa tilanteessa ajaa niin, että kaikki aistit ovat kunnossa. Tässä mielessä, kun valiokunta miettii näitä promillerajoja, niin se huolehtisi myös tämän vesiliikenteen promillerajan pudottamisesta alemmas. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Rasinkangas.

16.22 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Aivan liian monen nuoren elämäntie päättyy maantielle. Yksikin liian varhain menetetty nuori on liikaa. Vuosien 2020—2024 välillä nuoria, 15—24-vuotiaita on kuollut liikenneonnettomuuksissa keskimäärin kahdeksan per vuosi. Vuonna 2024 kuoli viisi nuorta ja 2025 kuoli 15. Viime vuonna nuorten liikennekuolemat ovat siis kolminkertaistuneet. Tänä vuonna 2026 pelkästään tammi-helmikuun ennakkotietojen mukaan on jo menehtynyt viisi nuorta eli saman verran kuin koko vuonna 2024. Olemme viime aikoina saaneet lukea toinen toistaan

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

surullisempia uutisia: kuinka ohittamaan lähtenyt nuori kuoli Akaalla, kuinka kaksi nuorta miestä kuoli Seinäjoella, kuinka nuori kuljettaja on kokeillut auton tehoja ja 16-vuotias tyttö ja poika ovat kuolleet tai kuinka nuoren kuljettama auto suistui tieltä pahoin seurauksin. Tässä vain muutamia esimerkkejä näistä surullisista otsikoista, joita me mediasta olemme voineet lukea.

Jokaisen onnettomuuden taustalla on läheisiä, joiden tuskaa on vaikea kuvitella. Asiantuntijoiden, kuten onnettomuustietokeskuksen ja Liikenneturvan, mukaan nuorten liikennekuolemiin vaikuttavat monet tekijät. Nuoret ovat yliedustettuina tilastoissa erityisesti siksi, että nuoresta iästä johtuen aivotoiminta on vasta kehittyvässä vaiheessa ja ajokokemusta on varsin vähän. Myös ajoneuvon kunto ja päihteet ovat mukana muutamissa onnettomuuksissa.

Nuorilla kuljettajilla yksi suurimmista riskitekijöistä on riskinhallinnan puute. Lisäksi monet muut ulkoiset tekijät, kuten ryhmäpaine ja vauhtisokeus, näkyvät valitettavan usein nuorten onnettomuuksissa. Poliisi joutuu työssään puuttumaan paitsi ylinopeuksiin myös muuhun ajotapaan sekä ajoneuvon kuntoon. Näissä nuorten viikonloppuajeluissa näkyy myös näytön halu kavereille ja rohkeuden näyttö: minä osaan, minä uskallan. Edellisessä työssäni poliisina olen nähnyt ja kohdannut näitä asioita nuorten kohtaamispaikoissa, kuten markettien parkkipaikoilla, missä iskän bemari ja äidin audi saivat vähän kyytiä: perä heitti ja kumi paloi.

Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva ajokorttilain uudistus on ehdottomasti tarpeellinen ja jopa ihmishenkiä pelastava. Lakiuudistuksen jälkeen B-luokan ajokortin suorittavalle lisätään pakollista riskientunnistamiskoulutusta. Ajokieltoon määrätyle uudelle kuljettajalle laajennetaan pakollista ajokieltokoulutusta. Aiemmin se koski vain A- ja B-ajokorttia, mutta nyt se laajenee mopo-, mopoauto- ja traktoriluokkaan — tämäkin on tärkeä uudistus ajatellen meidän nuorta mopokansaa. 17-vuotiaiden kuljettajien yöaikainen ajaminen kielletään välillä kello 00—05. 17-vuotiaalle kuljettajalle tulee velvollisuus merkitä ajoneuvo alaikäisen kuljettajan tunnuksilla. Lisäksi määrätään seuraamus kuljettajatutkinnon teoriakokeessa vilppiin syylistyneelle.

Arvoisa puhemies! Edellä mainitut tiukennukset ajokorttilakiin ovat ehdottomasti tarpeellisia, erityisesti huomioiden vuonna 2018 voimaan tullut laki, jolla helpotettiin ikäpoikkeuslupien saamista jo 17-vuotiaana.

Kiitän liikenne- ja viestintäministeri Lulu Rannetta hyvästä työstä liikenneturvallisuuden eteen tämän hallituskauden aikana tehdystä työstä.

Olkaa turvallisesti liikenteessä ja noudattakaa liikennesääntöjä. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hoskonen.

16.27 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että tällainen hallituksen esitys on tullut käsitteilyyn tänne eduskuntaan, ja todella se, mikä lopputulos tässä mietinnössä on, on erittäin hyvä. Se turvallisuuskoulutus pitää ottaa vakavasti ja todella näille nuorille pitää kertoa se, mitä riskejä on ja miten tuolla liikenteessä tulee toimia. Aika usein, kun on tuolla maantien päällä omalla autolla liikkeellä, joutuu toteamaan näitä hurjia ajon ylinopeuksia. En tiedä, ovatko kaikki sitten nuorten ajamia, tuskinpa vain, mutta olemme omalla esimerkillämme ehkä antaneet siihen tilaa, että nuoret voivat sitten hurjastella miten sattuu. Nuoruuteen totta kai liittyy sellainen yltiöpäinen kokeiluhalu ja näyttämisen halu ja tämä oman jengin tai oman porukan paine

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

tietenkin, että pitää näyttää kovaa kaveria. Se on varmaan niitä vaarallisimpia, koska siinä joukossa sitten yllytetään tekemään ihan ihmeellisiä tekoja.

Omasta kokemuksestani kerron sen verran, että olin tuossa yhdessä tilanteessa. Olin lenkillä yhtenä iltana, kesäiltana, ja siinähan niitä nuoria oli kokoontunut. Siellä oli mopoikäisiä, oli joitain traktorimönkijöitä ja muita koolla. Ne olivat vähän laittomalla alueella, ja pikkuisen näytti mopo keulivan aika herkästi, ja olivat semmoisella paikalla, missä ei olisi saanut olla. Minä menin ihan rakentavassa hengessä näiden nuorten miesten ja naisten luokse ja sanoin, kun nämä pojat kysyivät, että aionko soittaa poliisille, että ei tietenkään tässä mitään poliiseja tarvita. Puhutaan nyt niin kuin mies miehelle ja nainen naiselle, että ei lähdetä tässä nyt minnekään leveilemään tai uhkailemaan, vaan puhutaan järkeä: Ajakaa, hyvät ihmiset, rauhallisesti, koska teillä on pitkä, pitkä elämä edessä, on loistavia menestyksiä, onnistumisia, ja saatte jonain päivänä ostettua vaikka sen 700-sarjan Bemarin, mikä ehkä teille on tavoite. Älkää nyt tänä iltana pilatko sitä. Se seitsemänsatanen Bemari, niitä valmistetaan vielä, tai iso Mersu taikka loistava Toyota, sekin on hyvä auto, ja te saatte sen tavoitteen täyteen, kun maltatte nyt vähän. Älkää, hyvät ihmiset, särkekö itseänne, pahimmillaan olette invalideja lopun ikänne. Nauttikaa elämästä, älkää tehkö pahojanne, ja jos on kaveri pulassa, niin auttakaa, koska se yhteishenki pitää kääntää voimaksi eikä siihen, että lähdetään tyhmyyksissä tekemään semmoisia juttuja, joista sitten lopun iän kärsii. Niitäkin tapauksia olen kotikunnassani pari tapausta viime vuosina nähnyt, että on käynyt todella huonosti.

Korostan, arvoisa rouva puhemies, sitä kotikasvatuksen merkitystä. Jos isä ja äiti eivät pidä lapsestaan huolta, siitä, että hänelle kerrotaan, miten tämä homma tulee tehdä, taotaan sitä järkeä päähän, niin kyllähän sillä kaikennäköistä sattuu. Hyvä, että laki tuli tähän muotoon nyt mietinnössä, ja pidetään huoli omalta osaltamme, että viedään sitä viestiä eteenpäin, että nuoruus on hienoa aikaa eikä sitä kannata tyrmätä ylinopeusajolla. Nimittäin kun autolla edellisen kerran tänne Helsinkiin ajoin, niin tuossa lähempänä Joensuuta minut ohitti auto. Minulla oli laillinen 100 kilometriä tunnissa nopeus, ja sillä ohittavalla autolla, en pysty arvioimaan, sataviisikymppiä vähintään. Tämä kuvaa sitä, miksi Suomen liikenne on mennyt. Erittäin huolestuttavaa. Mutta toivottavasti nuorilla järki on parempi kuin meillä aikuisilla, että he osaavat varoa, ja tämä laki varmaan on siinä asiassa erittäin hyvä kannustin.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Mikkonen poissa. — Edustaja Eerola.

16.30 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset tosiaan valiokunnalle tästä mainiosta mietinnöstä, mikä tämän mainion lakiesityksen pohjalta on tehty. Tosiaan, niin kuin tässä on monessa puheenvuorossa aikaisemmin kuultu, tämän esityksen vaikutukset kohdistuvat nuoriin, erityisesti näihin 17-vuotiaisiin, jotka poikkeusluvalla sitten tätä ajokorttia ajavat. Tämä nuorten liikenneturvallisuushan on meidän koko yhteiskunnan asia, ja tämäkin muutamassa puheenvuorossa aikaisemmin jo kuultiin, että Suomen tavoitteena, oikein hallitusohjelmaan kirjoitettuna, on se, että on nolla liikennekuolemaa ja vakavaa loukkaantumista vuonna 2050. Vuoden 2050 17- ja 18-vuotiaathan eivät ole vielä tänä päivänä edes syntyneet, joten meillä on vielä aikaa toteuttaa tämä hyvä tavoite.

No, tähän pääsemiseksi tarvitaan ehkä nämä lakimuutokset... [Puhemies: Mikrofoni hävisi!] — Ei hävinnyt mikrofoni mutta ääni. [Puhemies: No, ääni mikrofonista!] — No niin, nyt löytyi myös äänioikeus minullekin, hyvä. — Eli tosiaan, niin kuin olin sanomassa,

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

tämä lakimuutos varmaan tähän tarvitaan, mutta tarvitaan muitakin toimia, niin kuin vaikuttavaa liikennekasvatusta, sekä kotona että kouluissa ja yhteiskunnassa muutenkin.

Edeltävä puhuja, edustaja Hoskonen, kuvasi tilannetta, kun hänet oli ohitettu, ja sitä, minkälaiseksi käytös liikenteessä on mennyt. Näitä tapauksia tosiaan näkee, en sitä kiistä, mutta tilastojen mukaan kuitenkin on menty parempaan suuntaan, niin että näitä liikennekuolemia tapahtuu kuitenkin vähemmän kuin menneinä vuosikymmeninä. Se on hyvää kehitystä. Mutta sitten nuorten eli nyt tässä tapauksessa 15—24-vuotiaitten liikenneturvallisuus ei ole parantunut toivotusti. Huomattavaa on myös nuorten liikenneerikosten voimakas kasvu vuoden 2018 tehdyn ajokorttilain uudistuksen jälkeen, jolloin ikäpoikkeusluvan ja opetusluvan saamista helpotettiin ja ajokortin hankkimisprosessia kevennettiin huomattavasti. Melkein yhtä paljon tästä on tullut kritiikkiä ja palautetta kuin taksilaistakin. Tosin myös positiivista palautetta on tullut, että nuoret pääsevät helpommin harrastuksiin ja kouluun pitempien matkojen takaa. Se myönnettäköön myös.

No, Suomi on sitoutunut niin sanottuun nollavisioon, jonka mukaan kenenkään ei tarvitsisi kuolla tai loukkaantua liikenteessä. Hallituksen esitys on oikeansuuntainen askel — tai ehkä ei nyt askel, mutta jonkunnäköinen ratinkäyntö — tämän liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja alaikäisten kuljettajien suojelemiseksi.

Tässä ehdotuksessa esitetyt muutokset kohdentuvat hyvin onnettomuustutkinnassa todettuihin keskeisiin riskitekijöihin, mitä on havaittu. Poikkeusluvan myöntämisehtojen kiristäminen on siksi mielestäni oikeinkin perusteltua, sillä puolet näistä onnettomuuksista tapahtuu yöaikaan ja lähes yksinomaan tällaisilla vapaa-ajan matkoilla, joilla ei todennäköisesti ollut minkäänlaisia yhteyttä poikkeusluvan perusteena oleviin tarpeisiin eli siis harrastuksiin ja koulunkäyntiin ja tämän tämmöiseen.

Eli kaikin puolin hyvä esitys, mutta se ainoa pieni duubio, niin kuin nykyään hienosti sanotaan, kun jotain asiaa epäillään, on se, että näille tulisi jonkunnäköinen merkintä. En ole ihan nyt niin tarkkaan selannut tätä mietintöä tai esitystä yleensäkään, minkälainen merkintä siihen autoon sitten tulisi näille poikkeusluvalla ajaville. Ainakin itse muistan omasta hurjasta nuoruudestani sen, että jos jollain oli kahdeksankymppin lätkä siinä autossa, niin se sitten aiheutti niissä, jotka olivat juuri päässeet eroon siitä kahdeksankymppin lätkästä, sellaisen reaktion, että lähdettiin vähän kiihdyttelemään ja haastamaan sitten sitä kahdeksankymppin lätkäläistä. Se sitten saattoi johtaa kaikennäköisiin riskitilanteisiin, mutta se oli tosiaan silloin omassa nuoruudessani. Nykyiset nuorethan ovat tietenkin kaikin puolin paljon fiksumpia kuin me entiset nuoret. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Lundén.

16.34 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallitus haluaa parantaa liikenneturvallisuutta erityisesti nuorten kuljettajien osalta. Suomi on sitoutunut tavoitteeseen, ettei yksikään ihminen kuolisi tai loukkaantuisi vakavasti liikenteessä. Tavoitteena on, että vuoteen 2050 mennessä liikennekuolemia ei tapahtuisi yhtäkään. Tämä tavoite ei kuitenkaan tule itsestään, vaan tarvitsemme siihen turvallisuutta parantavia päätöksiä ja lakeja.

Liikenneturvallisuus on parantunut Suomessa viime vuosien aikana. Tieliikennekuolemien määrä on laskenut merkittävästi viimeisten vuosikymmenien aikana. Tästä huolimatta nimenomaan nuoret kuskit ovat edelleen yliedustettuina

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

onnettomuustilastoissa. Vaikka 15—24-vuotiaat muodostavat vain noin 11 prosenttia koko Suomen väestöstä, heitä on lähes kolmasosa poliisin tietoon tulleissa liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneista tai kuolleista. Siksi meidän pitää tehdä toimia, joilla parannetaan erityisesti nuorten kuskien liikenneturvallisuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan useita eri toimia nykytilanteen parantamiseksi.

Ensinnäkin esityksessä vahvistetaan riskien tunnistamiskoulutusta B-luokan ajokorttia suorittaville. Tavoitteena on se, että uudet kuskit voisivat tunnistaa paremmin vaaranpaikkoja ja välttää niitä ajoissa.

Toiseksi esityksessä laajennetaan ajokieltokoulutuksen velvoitetta myös mopo-, mopoauto- ja traktoriluokkiin. Näin varmistetaan se, että jos uusi kuljettaja on määrätty ajokieltoon, hänet ohjataan nykyistä kattavammin lisäkoulutukseen, jonka tarkoituksena on ehkäistä uusien rikkomusten ja onnettomuuksien syntymistä.

Kolmanneksi esityksessä ehdotetaan rajoituksia 17-vuotiaiden kuljettajien yöajeluihin. Jatkossa alaikäinen kuljettaja ei voisi kuljettaa henkilöautoa keskiyön ja aamuviiden välisenä aikana. Onnettomuustutkinnassa on havaittu, että suuri osa nuorten vakavista onnettomuuksista tapahtuu juuri yöaikaan ja usein vapaa-ajan matkoilla. Lisäksi alaikäisen kuskin käyttämä ajoneuvo olisi merkittävä tunnuksella, joka kertoo muille tienkäyttäjille kuljettajana olevan alaikäinen, mikä osaltaan helpottaa valvontaa.

Arvoisa rouva puhemies! Meidän täytyy kuitenkin muistaa, etteivät liikenneonnettomuudet tai kuolemat lopu sillä, että me kansanedustajat niin päätämme. Se vaatii laajemman asennemuutoksen kotona, kouluissa ja liikenteessä. On selvää, että nuoret saavat ajokokemusta vain ja ainoastaan ajamalla. Me voimme lisätä riskientunnistamiskoulutusta ja muita ennaltaehkäiseviä keinoja, mutta kokemus karttuu vain sillä, mitä enemmän ajaa ja on liikenteessä. Toisaalta liikenneturvallisuus syntyy myös asenteista ja ympäristöstä. Minkälaisen esimerkin nuoret saavat, ja minkälaista käytöstä me vanhemmat vaadimme nuorilta liikenteessä?

Kaikesta huolimatta kannatan jyrkästi todellakin 17-vuotiaiden ajokorttia, eikä siitä saa luopua. Meillä tuolla maalla ei kulje kovinkaan kattavasti julkinen liikenne, eivät metrot eivätkä ratikat. Monet nuoret käyvät koulun ohella töissä, joutuvat kulkemaan sinne autolla. Itse ainakin pidän tärkeänä, että jokainen nuori pääsee kulkemaan töihin.

Kannatan myös näitä ajokorttilakiin tehtyjä kiristyksiä, vaikka kotona oma jälkipolvi ei tästäkään kiitä. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Reijonen.

**16.37 Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Jokainen liikennekuolema on äärettömän paha asia. Kodissa suretaan, suku suree, koulu suree, koko kylä suree, koti itkee, suku itkee, koulu itkee, koko kylä itkee. Vaikka se nuorista tuntuu pahalle, että yöaikaan ei saisi ajella autolla, niin kuitenkin on järkevää, että yöaikaan ei ajella, koska onnettomuuksia just silloin sattuu. Vaikka se tuntuu pahalta, niin se ei kuitenkaan ole hallituksen ilkeyttä vaan sitä, että hallitus haluaa pitää nämä nuoret elossa.

Ja onhan se näin, että jokainen liikennekuolema on liikaa. Kuolla kyllä ehtii muutenkin kuin liikenteessä. Se on vain fakta sekin, ja toivon, että tämä nollalinja toteutuu. Ei tarvita niitä liikennekuolemia.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Tässä edustaja Eerola muisteli sitä kahdeksankymppin lätkää ansiokkaasti, ja sehän oli vähän just tämmöistä aikaa, että kun kahdeksankymppin lätkä nähtiin — tai en nyt puhu omasta puolestani, mutta yleisesti puhutaan — ja se oli näkösällä, niin se takana oleva auto kiihdytti hirveätä vauhtia. Se vain on tämmöistä faktaa, mitä on varmasti sattunut tuolla liikenteessä.

Nämä muutokset ovat erittäin tervetulleita, ja nuoret kuljettajat ovat kyllä ansiokkaasti kuljettaneet, mutta totta kai ikäviä ovat nämä kuolemat aina. Näihin ei pitäisi joutua.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Strandman.

**16.39 Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Ajokorttilain uudistuksen tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta, vastata yhteiskunnan muutoksiin ja varmistaa, että ajokorttijärjestelmä on oikeudenmukainen, toimiva ja kansalaisten arkea tukeva. Liikenneympäristömme on muuttunut merkittävästi: ajoneuvoteknologia kehittyä, liikkumisen muodot monipuolistuvat ja samalla ikärakenteemme vanhenee. Näihin muutoksiin tarvitaan lainsäädäntöä, joka ei ainoastaan reagoi ongelmiin jälkikäteen vaan myös ennaltaehkäisee riskejä ja tukee turvallista liikkumista kaikissa ikäryhmissä.

Keskeistä tässä uudistuksessa on liikenneturvallisuus. Erityisesti nuorten kuljettajien kohtuuton onnettomuusriski edellyttää, että kuljettajaopetuksen laatuun, harjoitteluun ja asenteisiin kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota. Samalla on huolehdittava siitä, ettei kustannuksia tai byrokratiaa sysätä kohtuuttomasti nuorten tai heidän perheidensä harteille. Nuorten yöaikaisen ajamisen kieltä on erittäin perusteltu.

Arvoisa rouva puhemies! Uudistuksessa on tärkeää myös turvata ajokortin merkitys työssäkäynnin, opiskelun ja arjen sujuvuuden kannalta erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Ajokortti ei ole kaikille vain oikeus vaan välttämättömyys. Tästä syystä sääntelyn tulee olla joustavaa ja alueelliset erot tunnistavaa, kuitenkin siitä turvallisuudesta tinkimättä.

Lisäksi ikääntyvien kuljettajien osalta on löydettävä tasapaino yksilön toimintakyvyn arvioinnin ja ihmisten yhdenvertaisen kohtelun välillä. Ikä ei itsessään saa olla este ajamiselle, mutta samalla meidän on huolehdittava siitä, että ajokykyä arvioidaan riittävän ajoissa ja yksilöllisesti.

Ajokorttilain uudistus on kokonaisuus, jossa onnistuminen mitataan lopulta tieliikenteessä: onko liikenne turvallisempaa, onko järjestelmä oikeudenmukaisempi ja kokevatko kansalaiset sen selkeäksi ja toimivaksi. Näihin tavoitteisiin meidän tulee pyrkiä yli hallitus- ja oppositiorajojen.

Kannatan tätä ajokorttilain uudistusta, joka perustuu tutkittuun tietoon, kuulee asiantuntijoita ja kansalaisia ja jossa liikenneturvallisuus asetetaan etusijalle ilman tarpeetonta byrokratiaa.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Elomaa.

**16.41 Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä tosiaan ajokorttilakia uudistetaan, ja kannatan tätä erittäin lämpimästi. Liikenneturvallisuutta tulee kehittää aivan jatkuvasti, koska liikenne vilkastuu koko ajan.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Ennen tosiaan oli kahdeksankymppin lätkä, niin kuin edustaja Eerolakin taisi muistella, ja silloin tiedettiin, että on tuore kuski autossa ajamassa, ja se oli tosi hyvä silloin. Vähän tiesi varoa sitten tällaista kuskia, että voi olla, että ei ole vielä ajokokemusta niin paljon.

Tässä hallituksen esityksessä on ajateltu ennen kaikkea nuoria kuskeja, 17-vuotiaita ja nuoria, ja se on tosi hyvä, koska aika paljon tapahtuu onnettomuuksia just nuorilla. Ne uutiset ovat raastavia, mitä tuolta lehdestäkin lukee.

Tässä yhteydessä myös alleviivaisin tuota talviharjoittelua. Se on tosi tärkeää. Se on niin yllättävää, kun se jää tulee, ja ”talvi yllätti taas autoilijat”, niin kuin aina. [Juho Eerola: Toissa päivänä!] Se on jokaiselle tietysti hyvin tärkeää, että pystyy hallitsemaan jonkun verran sitä autoa myös talvella.

Itselläni myös nuoruudesta on jäänyt inssiajo mieleen kovin. Oli hyvin pelottava inssi. Kaikki pelkäsivät, että ei päästä oikein helposti läpi, ja sydän sykki kovin, mutta kyllä sitten jotenkin läpi pääsi. Minä kiitän kyllä sitä, kun itse olen maaseudulla ajanut traktorin aika paljon — treffeillekin menin traktorin kanssa — se auttoi tässä ajokortin lukemisessa ja läpipääsemisessä ja myös inssikokeessa.

Täytyy todeta, että jokaiselle meistä ajoturvallisuus on tärkeää ihan iästä riippumatta, ja se sopii meille kaikille. Malttia liikenteeseen on ohje meille kaikille. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Rasinkangas.

**16.44 Merja Rasinkangas ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että lasten ja nuorten turvallista liikennekäyttäytymistä huomioidaan jo ihan lapsesta lähtien. Tätä turvallisuuskasvatusta annetaan jo päiväkodeista lähtien, samoin kouluissa tehdään tärkeää liikennekasvatustyötä. Mutta ennen kaikkea me aikuiset olemme niitä eläviä esimerkkejä ja malleja tuolla liikenteessä. Tämä meidän pitää hyödyntää myös omille jälkikasvuillemme.

Meillä on onneksi valtakunnallisesti Liikenneturva, joka järjestää monenlaisia koulutustapahtumia paitsi opettajille myös eri tapahtumissa ja myöskin kouluissa. Myös koulupoliisit tekevät tänä päivänä laillisuuskasvatuksen lisäksi myös jonkin verran liikennekasvatusta, ja tämä on äärimmäisen tärkeää. Lapsia ja nuoria pitää pitkin elämää lapsesta lähtien muistuttaa ja hoksauttaa ja pitää huolehtia siitä, että heillä on turvalliset välineet, kun he lähtevät liikkumaan. Oli kyseessä sitten pyörä tai mopo tai auto, niin turvavälineiden pitää olla kunnossa.

Sitten kun tullaan tähän ajokortti-ikään, niin myöskin vanhempien kannattaa alaikäisen kanssa, jos on nuori kuljettaja, varmistua siitä, että ajoneuvo on tieliikennekelpoinen. Valitettavan usein näissä nuorten ajoneuvoissa, jotka ovat sitten päätyneet onnettomuuteen, on havaittu epäkuntoisuutta renkaissa, jarruissa tai muuta vastaavaa. Nämä ovat tärkeitä ennaltaehkäiseviä juttuja, mitkä pitäisi huomioida myös turvallisen liikennekäyttäytymisen kasvatuksessa. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Eskelinen.

**16.45 Seppo Eskelinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tärkeä lakiuudistus. Silloin, kun edellinen lainsäädäntö tehtiin, vähän kysymysmerkkiä oli, miten tässä käy, ja kyllähän tämä lähti vähän lapasesta. Vuonna 24 myönnettiin jo enemmän 17-vuotiaille ajolupia kuin 18-vuotiaille. Hyvä, että tämä nopealla aikataululla eteni, mutta huolihan tässä oli just se,

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

että erityisesti 17-vuotiaitten osalta yöaikaisen ajamisen ja vakavien liikenneonnettomuuksien osuus oli iso. Tähän oli pakko tarttua.

Ehkä eniten valiokunnassa käytiin keskustelua yöaikaisesta kellonaikarajasta, ja pitkälti nämä vakavat onnettomuudet ovat tapahtuneet 24—05. Siihen nyt tässä päädyttiin, että siihen se rajausta tulee. Pointtina on tietysti, että lisätään liikenneturvallisuuskasvatusta ja erityisesti riskienhallintakoulutusta ja myös fyysisesti ajoneuvolla ajamista. Kohtuvähillä tunneilla ja aika pitkälti simulaattoripainotteisesti se opetus aiemmin tapahtui. Nythän simulaattoritunnit jäävät tässä tavallaan minimiin. Myös rikemaksut tulevat tähän mukaan.

Valiokunta ei tällä aikataululla promillerajaa puuttunut, mutta Suomessa kaiken kaikkiaan tämä meidän promilleraja 0,5 on huomattavasti korkeampi kuin monessa Euroopan maassa. Meillä oli ajatus, että nuorten osalta sitä voitaisiin pudottaa 0,2:een, jopa nolllaan alle 18-vuotiaitten ja 18-vuotiaitten osalta, mutta siellä on nyt sitten valiokunnalla lausuma, että jatkovalmistelua sen osalta tehtäisiin ja tuotaisiin se sitten tänne saliin.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Viljanen.

16.48 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käsittelyssä erittäin tärkeä uudistuspaketti, jolla on tarkoitus parantaa etenkin nuorten liikkumisen turvallisuutta.

Kuten tässä edellisessä puheenvuorossa on todettu, olemme ihan viime vuosina joutuneet todistamaan erittäin monia vakavia onnettomuuksia, joissa osallisina tai tekijöinä on ollut nuoria ajoneuvojen kuljettajia. Onkin erittäin hyvä, että näihin nuorten kuljettajien ajo-ongelmiin ja -haasteisiin on puututtu ja tuotu uutta sääntelyä, jolla tätä ajo-oikeutta, ajo-opetusta, ajo-olosuhteita tullaan nuorten osalta uudelleen säätämään ja rajoittamaan.

Tämä on hyvä paketti, ja kuten edustaja Eskelinen edellisessä puheenvuorossa totesi, tämä yöaikainen ajaminen ja siihen ehdotettu ja tuleva rajoitus on myös paikallaan, koska useimmat näistä erittäin vakavista onnettomuuksista, valitettavista onnettomuuksista, ovat tapahtuneet yöaikaan.

Mutta, arvoisa puhemies, käytän tämän mahdollisuuden myös todetakseni sinänsä itsestäänselvän asian, mikä itse kullakin meistä saattaa arjen kiireessä välillä unohtua. Se on se, että mikään säätely ei onnettomuuksia estä, ellei sitä noudateta, ja tässä liikennekulttuurilla on äärimmäisen tärkeä merkitys ja asema. Nuoret oppivat meiltä aikuisilta, omilta vanhemmiltaan, lähipiiriltään asioita, sitä, miten erilaisiin asioihin suhtaudutaan. Tämän johdosta on myös erittäin tärkeää nostaa esille se, että esimerkiksi näyttämällä, esimerkinnä toimimalla me kaikki, jotka liikenteessä liikumme, olemme osaltaan vastuussa siitä, miten nuoret tulevaisuudessa sitten liikenteessä käyttäytyvät. Meidän kaikkien tulisi säilyttää malttimme, toimia toisiamme kunnioittavasti myös tuolla liikenteessä liikkuessamme, jotta nuoret saisivat hyvää esimerkkiä, hyvää mallia siitä, kuinka liikenteessä tulee toimia, ja siten myös ymmärtäisivät paremmin sen, että näitä yhteisiä pelisääntöjä, myös näitä sääntöjä, jotka erityisesti koskevat nuoria, tulee noudattaa. Ne on meidän kaikkien yhteiseksi hyväksi laadittu, ja yhteispelillä toisiamme kunnioittaen liikennekin sujuu turvallisesti.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Elomaa.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

16.50 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Vielä otin ihan lyhyen puheenvuoron, koska haluan kiittää valiokunnan edustaja Eskelistä puheenvuorosta, koska siinä tuli huomioiduksi se, että te olette erittäin syvästi, koko valiokunta, paneutuneet tähän asiaan, että kuinka saataisiin parempaa liikennekulttuuria ja turvallisuutta. Tämä hallituksen esitys on kokonaisuudessaan se, ja tämä valiokunta on kyllä tehnyt hyvää työtä.

Myös edustaja Viljanen nosti liikennekulttuurin esille, ja näinhän se on. Me olemme rallikansaa, mutta siihen ajamiseen täytyy paneutua ja harjoitella kovin, ennen kuin voi täysillä ajaa kurveja, ja siltikin täytyy vähän varoa, että ei nyt ihan täysillä aja. Nimittäin helposti halutaan näyttää. Se kuuluu nuoruuteen, mutta maltti on valttia, niin kuin tässä on todettu, ja se lähtee sieltä ihan kotoakin.

Yritetään hengissä säilyä ja mennään sitä kohti, että täällä Suomessa ei tapahtuisi näitä järkyttäviä onnettomuuksia. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 11/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

### 9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteisaluelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 10/2026 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 6/2026 vp

*Ensimmäinen käsittely*

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 6/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Elomaa.

*Keskustelu*

16.53 **Ritva Elomaa ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö koskee yhteisaluelain ajantasaistamista vastaamaan nykypäivää. Valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muutoksin.

Keskeinen uudistus on osakaskuntien kokousten avaaminen etäosallistumiselle. Tämä parantaa osakkaiden mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon riippumatta asuinpaikasta, vahvistaa omaisuuden suojaa ja edistää osakkaiden yhdenvertaisuutta. Samalla se voi lisätä aktiivisuutta osakaskuntien toiminnassa, mikä on tärkeää erityisesti vesialueiden ja kalakantojen kestävä hoidon kannalta.

Valiokunta ehdottaa sääntelyyn täsmennyksiä. Etäosallistumista koskeva oikeus ulotetaan selkeästi kaikkiin osakaskuntatyyppeihin ja menettelyä tarkennetaan niin, että vaatimus etäyhteyksistä on esitettävä riittävän ajoissa ennen kokouskutsun lähettämistä. Lisäksi valiokunta esittää, että kokouskutsun määräaika säilytetään nykyisessä 14 päivässä asiantuntijalausuntojen mukaisesti. Järjestäytymättömien osakaskuntien toimintaa helpotetaan mahdollistamalla ulkopuolisen tahon valtuuttaminen kokouksen

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

järjestämiseen. Tämä madaltaa kynnystä hoitaa yhteisiä asioita ja voi edistää osakaskuntien järjestäytymistä.

Valiokunta tekee myös teknisluonteisia mutta tärkeitä korjauksia. Kirjanpitoa koskeva sääntely saatetaan vastaamaan voimassa olevaa kirjanpitolakia, tarpeeton erityissäännös kumotaan ja lain terminologiaa selkeytetään. Siirtymäsäännöksillä varmistetaan, että osakaskuntien säännöt sopeutuvat uuteen sääntelyyn hallitusti.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan näkemyksen mukaan esitys vahvistaa osakaskuntien toimivuutta, osakkaiden oikeuksia ja yhteisten alueiden kestävä hallintaa. Näillä perusteilla valiokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen valiokunnan esittämin muutoksin. Valiokunta on yksimielinen. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle esittelystä. — Sitten menemme varsinaiseen puhujalistaan. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

**16.55 Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvokas puhemies! Olen nähnyt vuosikymmenten aikana, kuinka meidän yhteiset vesialueemme, metsämme ja maamme sekä niistä huolehtimaan pyrkivä osakaskuntatoiminta ovat yhä samojen sääntöjen varassa, vaikka yhteiskunta ympärillämme on muuttunut. Tämän esityksen keskiössä on demokratialle elintärkeä asia, se, että päätöksentekoon osallistuminen ja sen mahdollisuus ovat kaiken toimivan yhteistyön perusta.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys vastaa siihen tarpeeseen, joka on kentällä ollut nähtävissä jo pitkään. Osallistuminen osakaskuntien kokouksiin on edelleen vaatinut fyysistä läsnäoloa, vaikka yhteiskunta ympärillämme toimii nykyisin vahvasti verkostoituneena sähköisten palveluiden avulla. Kaikki yhteisalueen osakkaat eivät välttämättä asu alueen tuntumassa tai kykene matkustamaan kokouspaikalle. Siten moni iäkäs ihminen sekä vapaa-ajan asukas jää helposti kokonaan osakaskunnan toiminnan ulkopuolelle. Asiat, jotka koskevat heidän omaisuuttaan ja oikeuksiaan, jäävät muiden päätettäväksi. Se ei ole oikein.

Tässä esityksessä avaaamme mahdollisuuden osallistua näihin kokouksiin myös etänä tietoliikenneyhteyden kautta. Tämä parantaa osakkaiden yhdenvertaisuutta tässä asiassa mutta ei velvoita ketään luopumaan perinteisestä tavasta kokoontua. Kokonaisuutena tämä on yksiärkevimmistä muutoksista pitkään aikaan, ja on ihme, ettei tähän ole puututtu vielä aikaisemmin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hoskonen.

**16.57 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä osakaskuntia koskeva lainsäädäntö saadaan nyt tällä hallituksen esityksellä ajan tasalle.

Todellakin, kun ihmiset asuvat tänä päivänä ympäri maailmaa ja sen osakaskunnan kokousten koolle kutsuminen ja päätösvaltaisuuden saaminen monesti vaatii paljon työtä, niin nyt tällä nykyaikaisella tietoliikennesysteemillähan pystytään pitämään kokoukset etänä vallan hyvin. Tietysti siinä on pikkuisen tietoturvariskiäkin, mutta eipä taida osakaskunnilla nyt olla mitään maata kaatavan tärkeitä tietoja. Jos joku haluaa istua kuulemassa sitä vaikka kokouksen virallisen edustajan vieressä, niin onko tuo nyt niin iso juttu? Mutta tässäkin yhteydessä pitää vakavasti suhtautua tietoturvaan, totta kai.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Monesti niissä osakaskunnissa on kysymys nimenomaan kiinteistönomistajien oikeuksista, siitä, miten niitä käytetään yhteisillä alueilla. Siitähän tässä on käytännössä kysymys. Siihen kuuluu esimerkiksi se, kuka siellä alueella saa kalastaa ja millä hinnalla ja millä ehdoilla. Monesti näitä osakaskuntia on vielä samalla vesialueella useita, ja se taas aiheuttaa semmoista valtavaa ylimääräistä työtä, ja sitten erilaisten muutosten tekeminen, esitysten tekeminen virallisiin rekistereihin maksaa paljon. Nyt kun saadaan tämä osakaskuntien päätöksenteko virtaviivaisemmaksi ja ennen kaikkea saadaan ne osakaskunnat järkevän kokoisiksi, säästetään paljon rahaa ja saadaan sitten tietysti isompia alueita osakaskunnan haltuun. Silloin pystytään yhteiset päätökset tekemään isompaa aluetta koskien. Olen muutamaa osakaskuntaa joutunut tämänkin työn puolesta seuraamaan ja kieltämättä huomannut tämän ongelman, mikä tulee näihin pieniin osakaskuntiin, mutta tällä lainsäädännöllä se pystytään laittamaan kuntoon.

On tärkeää muistaa se, että kiinteistönomistajien oikeuksia pitää valvoa ja vahtia, että ne kiinteistönomistajien oikeudet säilyvät. Monestihan näistä oikeuksista käydään kovaa väittelyä. Esimerkiksi kun erilaisilla suojeluohjelmilla pyritään viemään kalastusoikeuksia pois, niin monesti siinä kiinteistönomistajat joutuvat puolustuskannalle ja useimmiten häviävät nämä taistelut, mutta sen jälkeen, kun ollaan riittävän vahvoja, pystytään jotain tekemään. Tämän päivän muotihan on se, että suojeluperusteella voidaan melkein omaisuudensuojakin rikkoa. Ei sillä suojella mitään muuta kuin tietyn pienen joukon, erikoisesti itseään luonnonsuojelijoina pitävien ihmisten tavoitteiden toteutumista. Siitähän siinä on kysymys, että pystytään estämään jonkun toisen elinkeino. Se vanha viisaushan pitää kyllä aika pitkältä paikkansa, että on paljon ihmisiä, jotka ovat valmiita maksamaan satasten, että naapuri ei saa kahtakymppiä. Sama ilmiö näkyy täällä kalastuspuolella. Kuten kaikki tiedämme, jos haluaa varman riidan pystyyn, niin siinä riittää metsästysasiat, kalastusasiat ja yksityistieasiat. Nämä kolme kun pannaan nippuun, niin varmasti on puheenaihetta.

Tämä lakiesitys on hyvä, ja kannatan lämpimästi, että nämä muutokset saadaan voimaan.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Reijonen.

17.00 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! No tämä on kyllä hyvä uutinen osakaskunnille. On erittäin järkevä uudistus, että pystyy osallistumaan etänä kokouksiin tietoliikenneyhteyksien kautta. On tosi harmillista, ettei ole aikaisemmin tälleen tehty, mutta onneksi nyt viimeinkin tulee tämä, että ihmiset, jotka ovat tosi etäällä ja jotka eivät välttämättä olisi aikaisemmin päässeet kokouksiin, pystyvät osallistumaan kokouksiin. Todella järkevänä pidän tätä uudistusta — erittäin hieno ja kannatettava asia.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Viljanen.

17.00 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Maamme pinta-alasta sisävesiä on runsas kymmenen prosenttia ja sisävesistä suurin osa, eli 80—90 prosenttia, on yhteisomistuksen piirissä. Yhteisalueissa tarkoitetut osakaskunnat myös päättävät kalastuslain 5 §:n nojalla yhteisen vesialueen osakkaan oikeudesta kalastaa. Kuten täällä on jo useaan kertaan todettu, tämä lakimuutos mahdollistaa niin päätettäessä etäosallistumisen osakaskunnan kokouksiin. Valiokunnassa tätä asiaa huolellisesti

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

käsiteltiin ja kiinnitettiin erityistä huomiota myös näiden järjestäytymättömien osakaskuntien tilanteeseen ja siihen, että lainsäädäntöä myös niiden osalta tarkennettiin. Suomen noin 40 000 osakaskunnasta valtaosa on järjestäytymättömiä osakaskuntia.

Tämä etäosallistumisen mahdollistaminen avaa mahdollisuuden osallistua osakaskuntien päätöksentekoon etenkin niille osakaskuntien jäsenille, jotka eivät asu tuolla kyseisellä alueella. Tämä vahvistaa omaisuudensuojaa ja toivottavasti myös vireyttää osakaskuntien toimintaa. Mutta on varsin kohtuullista, kuten valiokuntamietinnössä on todettu, että tämä vaatimus etäosallistumisen mahdollistamiseksi pitää esittää hyvissä ajoin, että ei ajauduta tilanteeseen, että kokoushetkellä tai juuri sitä ennen joku osakaskunnan jäsen esittää vaateen etäosallistumisen mahdollistamisesta, ja siitä aiheutuu sitten käytännön ongelmia ja mahdollisesti jopa kokouksia, jotka joudutaan sitten uudelleen järjestämään mahdollisten epäselvyyksien tai käytännön hankaluuksien takia.

Hyvä ja kannatettava esitys, joka antaa mahdollisuuksia demokratian lisääntymiseen, omaisuudensuojan vahvistamiseen, osakaskuntien toimintojen vireytymiseen. Mutta kuten edellä on todettu, tätä uudistusta pitää maltilla toteuttaa ja toiveet etäosallistumisen mahdollistamisesta ilmoittaa osakaskunnille erittäin hyvissä ajoin, niin päästään hyvin eteenpäin.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Suhonen.

17.03 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuten edellä kuultiin, edustaja Viljanen maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenenä kuvasi kyllä hienosti, mistä tässä on kysymys. Eli esityksen mukaan lakiin lisättäisiin säännökset, joiden nojalla osakaskuntien kokouksiin olisi mahdollista osallistua myös etänä tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla. Valiokunta nimenomaan oli tässä asiassa täysin yksimielinen. Se on hyvä vielä tässä kohdassa tuoda esiin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 10/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

### 10. Hallituksen esitys eduskunnalle terrorismirikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 163/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 8/2026 vp

*Ensimmäinen käsittely*

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 8/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, puheenjohtaja Eerola, olkaa hyvä.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

### *Keskustelu*

17.04 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esittelen tosiaan lakivaliokunnan yksimielisen mietinnön 8/2026 hallituksen esitykseen 163/2025 liittyen. Tässä esityksessä siis ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia, pakkokeinolakia, poliisilakia sekä 17:ää muuta eri lakia. Rikoslain terrorismirikoksia koskeva 34 a luku korvattaisiin terroristisia rikoksia koskevalla luvulla.

Tässä esityksessä on nyt kyse terrorismirikoksia koskevan rangaistussääntelyn kokonaisuudistuksesta. Tässä esityksessä ehdotetaan sääntelyn selkeyttämistä, kattavuutta, rangaistavuuden alan laajentamista sekä vielä ankarampaa rangaistuskäytäntöä koskevia muutoksia. Ehdotusten mukaan pakkokeinolain 10 luvun mukaisten salaisten pakkokeinojen ja poliisilain 5 luvun mukaisten salaisten tiedonhankintakeinojen käyttöala myöskin laajenisi terrorististen rikosten estämisessä, paljastamisessa ja edelleen selvittämisessä, osin rangaistusasteikkomuutosten vuoksi. Lisäksi ehdotetaan teknisluonteisia muutoksia useisiin muihin lakeihin.

Tämän kyseisen esityksen mukaan, rouva puhemies, rikoslain terroristisia rikoksia koskevaan uuteen lukuun ehdotettavilla lainsäädäntömuutoksilla edistettäisiin sitä, että rangaistussäännökset ovat riittävän kattavia suhteessa sääntelyn tavoitteeseen eli yhteiskunnan perustoimintoja, oikeusjärjestystä sekä ihmisten henkeä, terveyttä ja turvallisuutta hyvin vakavasti uhkaavan rikollisuuden torjumiseen. Näitä rangaistusasteikkoja koskevien muutosten osalta tavoitteena on, että asteikot ovat asianmukaisessa suhteessa toisiinsa ja myös rikoslaisissa rangaistavaksi säädettyjen muiden tekojen asteikkoihin nähden.

Lakivaliokunta pitää tässä mietinnössään tärkeänä sitä, että Suomen terrorismirikoksia koskevan lainsäädännön selkeyttä, edelleen kattavuutta ja rangaistustasoa koskeva kokonaistarkastelu on toteutettu perusteellisessa lainvalmisteluprosessissa. Tässä mietinnössään valiokunta korostaa, että terrorismirikoksia koskevan lainsäädännön tulee olla toimivaa ja kattavaa ottaen huomioon terrorismirikollisuuden erittäinkin vakavan luonteen.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta pitää tätä esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Tässä yksimielisessä mietinnössä valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muutamien huomioon ja muutosehdotuksin. — Kiitokset.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Garedeu.

17.08 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Terrorismi on yksi hirvittävimmistä yhteiskunnan turvallisuutta ja kansalaisten turvallisuudentunnetta horjuttavista rikoksista, minkä vuoksi sitä on välttämätöntä torjua erittäin tehokkaasti, ennen kuin mitään karmeaa pääsee tapahtumaan.

Suomessa valitettavasti on päässyt toteutumaan yksi surullinen islamistinen terrori-isku, Turussa vuonna 2017. Muut terrori-iskusuunnitelmat, luoja kiitos, on pystytty estämään ennalta. Asteikolla yhdestä viiteen Suomessa terrorismin uhkataso on tällä hetkellä kolme. Viranomaisten on siis pysyttävä koko ajan askeleen edellä. Siksi hallitus ja

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

perussuomalainen oikeusministeri Leena Meri on sitoutunut tehostamaan terrorismin torjuntaa toteuttamalla terrorismilainsäädännön kokonaisuudistuksen.

Lakia selkiytetään, terrorismin määritelmää laajennetaan ja rangaistuksia ankaroitetaan. Myös salaisia tiedonhankintakeinoja parannetaan terroristien suunnitelmien vielä tehokkaammaksi estämiseksi. Samalla mahdollistetaan myös muun muassa Isis-vaimojen saaminen telkien taakse, koska rangaistavuus ulotetaan koskemaan myös terroristien perheenjäseniä sekä henkilöitä, jotka edistävät jonkun toisen terroristista toimintaa tai matkustavat toiseen maahan edistääkseen terrorismia.

Supon mukaan radikaali-islamistinen terrorismi on edelleen suurin uhka Euroopassa. Iranin hallinto on ollut merkittävä rahoittaja monien sellaisten terroristiryhmien takana, jotka toimivat myös Euroopassa. Esimerkkinä tässä ovat Hamas ja Hizbollah. Alkuvuodesta EU julisti Iranin vallankumouskaartin terroristijärjestöksi, sen jälkeen kun se oli osallistunut jopa kymmenientuhansien rauhanomaisesti mieltään osoittaneiden iranilaisten murhaamiseen. Israelin ja USA:n isku Iraniin ja sen johtajien eliminoiminen iski suoraan terrorismin rahahanoihin, ja sitä kautta se on palvelus myös koko Euroopalle.

Arvoisa puhemies! Nyt meidän tulisi tehdä oma osuutemme sitä kautta, että perkaisimme suomalaisten moskeijoiden yhteydet Iranin vallankumouskaartiin ja lakkauttaisimme välittömästi ne tahot, jotka osoittavat mitään sympatiaa islamistisia pyrkimyksiä ja arvoja kohtaan. Erityisesti lapset ja nuoret on saatava turvaan radikaaleilta islamistisilta opeilta. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

17.11 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Puhumme tänään vakavasta aiheesta. Juuri nyt vastaamme todellisuuteen, jossa turvallisuusuhat ovat kasvaneet, monimuotoistuneet ja siirtyneet entistä enemmän rajojen yli sekä digitaalisiin ympäristöihin.

Terrorismi on edelleen yksi vakavimmista uhista suomalaisille ja koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Se uhkaa oikeusjärjestystä, yhteiskunnan perustoimintoja ja aivan tavallisten ihmisten arkista turvallisuutta.

Käsitlemme tänään terrorismirikoksia koskevan lainsäädännön ajantasaistamista, ja tämän esityksen ydin on selkeä: annamme viranomaisille paremmat työkalut terrorismin ennaltaestämiseen ja Suomen kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen. Lakivaliokunta on huolellisesti käsitellyt tämän esityksen tehden siihen tarpeellisia tarkennuksia, joiden myötä esitys on nyt entistäkin parempi kokonaisuus.

Arvoisa puhemies! Esityksessä tehtävät muutokset ovat välttämättömiä nykypäivän uhkiin vastaamiseksi. Rangaistusasteikkojen tiukentaminen ja valmistelutoimien laajempi kriminalisointi kaventavat mahdollisuuksia terrorismiin liittyvän toiminnan suunnitteluun ja sen tukemiseen. On tärkeää, että terrorismirikoksiksi määritellään jatkossa selkeästi myös vakavat väkivaltarikokset silloin, kun ne tehdään terroristisessa tarkoituksessa. Yhtä lailla viranomaisten käytössä olevien tiedonhankintakeinojen tulee vastata nykypäivän tarpeita.

Kun turvallisuusympäristö muuttuu, myös lainsäädännön on muututtava. Tässä esityksessä poistetaan tulkinnanvaraisuuksia, täsmennetään sääntelyä ja varmistetaan, että viranomaiset voivat toimia tehokkaasti sekä esitutkinnassa että rikosten

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

ennaltaestämisessä. Tämä on tärkeää, koska turvallisuudessa ennakointi on aina paras puolustus.

Arvoisa puhemies! Terrorismi ei tunne valtioiden rajoja. Siksi meidänkään ei tule rajoittaa tarpeettomasti Suomen kykyä puuttua näihin vakaviin rikoksiin riippumatta siitä, missä ne tapahtuvat tai kehen ne kohdistuvat. Tämä esitys vahvistaa Suomen mahdollisuuksia torjua kansainvälistä terrorismia ja vähentää riskejä, joita turvallisuusympäristön murros meille tuo. Sen viesti on yksiselitteinen: väkivalta ja terrori eivät saa jalansijaa Suomessa, eivät missään muodossa eivätkä missään olosuhteissa.

Tässä esityksessä on pohjimmiltaan kyse suomalaisten turvallisuudesta. Se on asetettava aina etusijalle. Sen on oltava meidän tärkein tehtävämme. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

17.15 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! ”Orjuuttamista, lasten vaarantamista, terrorismin tukemista. Isisin kalifaatissa eläneitä naisia on useissa Euroopan maissa tuomittu raskaista rikoksista. Sen sijaan Suomeen palanneet Isis-naiset elävät vapaina. Miksi?” Tätä kysyi Helsingin Sanomat syyskuussa 2023. Suomesta oli menneinä vuosina lähtenyt kymmenittäin aikuisia Irakiin ja Syyriaan vierastaistelemaan islamistisen ja terroristisen Isis-kalifaatin puolesta. No, kun kalifaatti sitten Lähi-idässä kaatui, tahtivatkin kalifaatin rakentajat taas turvaa meiltä Euroopasta. Suomesta heille turvaa tarjosi muun muassa Marinin hallitus. Vihreä ulkoministeri Pekka Haavisto alkoi junailla al-Holin leiriltä Isis-perheitä takaisin Suomeen. Sen siunasi myös terrorismin torjunnasta vastannut vihreä sisäministeri Maria Ohisalo. Toisin kuin muualla, Suomeen tuotuja terroristeja ei juuri olla saatu vastuuseen heidän teoistaan. Siinä missä vihreät ministerit innolla haalivat näitä terroristeja Suomeen, nyt perussuomalaisten sisäministerin ja oikeusministerin voimin kiristämme terrorismirikosten rangaistuksia ja tukimme lainsäädännön porsaanreikiä, koska Suomen ei tule olla turvapaikka terroristeille.

Jatkossa rikoslaissa rangaistavaa on selväsanaisesti se, jos henkilö matkustaa vieraaseen maahan edistääkseen tai harjoittaakseen terrorismia. Itsestäänselvän kuuloinen asia, mutta sitä se ei ole tähän asti ollut. Rangaistavaa olisi myös kouluttaa muita tätä tarkoitusta varten. Jatkossa myös terrorismirikoksen valmistelun ja kouluttautumisen rangaistavuus laajennetaan koskemaan toimia, joilla edistetään toisen henkilön terrorismirikoksen tekemistä. Kyse voi olla esimerkiksi väärennysrikoksista, tietoverkkorikoksista ja erilaisista terroristiryhmän varainhankintaa palvelevista rikoksista. Terroriteon valmisteluna rangaistavaa olisi jatkossa myös sellaisten esineiden ja aineiden käsittely, joilla voidaan vakavasti vaarantaa ihmisten henkeä ja turvallisuutta. Lisäksi terrorismirikosten yhteydessä rangaistavaksi voidaan laskea jatkossa useita muita törkeitä rikoksia, mukaan lukien törkeä vapaudenriisto, törkeä ryöstö, törkeä raiskaus ja törkeä lapsenraiskaus.

Arvoisa puhemies! Näillä lakimuutoksilla Suomi tehokkaammin torjuu terrorismia tilkitsemällä rikoslain puutteita, laajentamalla rangaistavuuden alaa ja ankaroittamalla sen tuomioita. Teemme nämä muutokset täällä eduskunnassa, jotta terrorismia ei Suomessa tueta eikä Suomeen myöskään maailmalta tuoda.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

17.18 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta on saanut mietintönsä valmiiksi tähän hallituksen esitykseen eduskunnalle terrorismirikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi. Mietintö ei tarjoa mitään sen suurempia yllätyksiä, mutta ajattelin nyt kuitenkin vielä erikseen kiittää tästä esityksestä ja tietysti yksimielisestä mietinnöstä.

Terrorismirikoksia koskevaa lainsäädäntöä on syytä tarkastella, selkeyttää ja uudistaa tällaisina aikoina, kun kohonnut riski terrorismiin on olemassa. Euroopassa on Suomea laajemminkin herättänyt huolta radikaali islam ja siihen kytkeytynyt terrorismi. Lisäksi poliittiset ääripäät aiheuttavat huolta turvallisuuspuolen viranomaisissa.

Jokainen terrori-isku on kerta kaikkiaan liikaa. Sinisilmäinen ja löperö maahanmuuttopolitiikka on tämänkin taustalla vaikuttava osasy. Supon mukaan Suomessakin on ihmisiä, joilla on kytköksiä Isisiin. Nyt kuitenkin, kun nämä ihmiset ovat jo Euroopassa ja osa on tietysti saanut kansalaisuusiakin, täytyy syiden lisäksi hoitaa myös oireita. Suomalaisia suututti aivan valtavasti viime hallituskauden aikaan se, että monissa muissa Euroopan maissa Isis-äidit otettiin heti lentokentältä kiinni mutta Suomessa he saivat olla vapaalla jalalla. Julkisuudessa kuuluu jopa vaatimuksia, ettei Isis-äitien lapsia saa erottaa vanhemmistaan, siis näiden naisten, jotka veivät lapsiaan Isisin kalifaattiin, jossa lapsia käytettiin sotilaina poikkeuksellisen avoimesti ja järjestelmällisesti. Tuota aikaa nyt taaksepäin katsoessa ei voi kuin todeta, että olivathan ne aikoja.

Arvoisa puhemies! Onneksi meillä on nyt oikeusministerinä Leena Meri, joka on saanut lisätolkkua myös terrorismilainsäädäntöön. Esityksen tärkein pihvi on mielestäni se, että rangaistukset terrorismirikoksista kovenevat ja nykyisen lainsäädännön porsaanreiät tilkitään. Mitään muuta suuntaa näiden kanssa ei pidäkään olla kuin jämäkkää toimintaa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kokko, poissa. — Edustaja Reijonen.

17.20 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Terrorismi — se on äärettömän vakava asia. Terrorismi on määritelmältään poliittisella aatteella tai uskonnollisin motiivein väritettyä suunnitelmallista väkivaltaa, jonka tavoitteena on hyökätä yhteiskunnan turvallisuudentunnetta vastaan, herättää kauhua sekä levottomuutta ja horjuttaa valtiota ja sen rakenteita. Se kohdistetaan usein siviileihin niin kuin esimerkiksi Turussa tapahtuneessa terrori-iskussa elokuussa vuonna 2017. Tekijänä oli Marokosta turvapaikanhakijana Suomeen tullut mies, joka oli omaksunut Isis-terroristijärjestön aatteet. Hänet tuomittiin Suomen ensimmäisen ja toivottavasti myös viimeisen terroristi-iskun tekijänä.

Suojelupoliisin uhka-arvion mukaan terrorismin uhka on Suomessa viisiportaisella asteikolla portaalla kolme eli kohonnut — eli kohonnut. Saman uhka-arvion mukaan Euroopassa keskeisin uhka on edelleen radikaali-islamistinen terrorismi. Kun siellä salin vasemmalla laidalla jossitellaan, että terrorismille on muitakin motiiveja kuin radikaali-islamismi, niin haluan korostaa, että tämä lainsäädäntö koskee ihan kaikkia terroristeja motiiveista huolimatta ja ette löydä laista kohtaa, jolla rajattaisiin terrorismilaki koskemaan vain tiettyjä motivaattoreita, vaan se koskee tasa-arvoisesti kaikkia niitä.

Nyt tätä lakia ollaan selkiyttämässä ja termi ”terroristisessa tarkoituksessa tehty rikos” muutetaan yksinkertaisesti muotoon ”terrorismirikos”. Rangaistavuuden alaa laajennetaan

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

koskemaan esimerkiksi vapaudenriistoja, törkeitä raiskauksia, törkeitä ryöstöjä sekä törkeitä lapsenraiskauksia. Rangaistavaksi tulee myös yritys antaa terroristista koulutusta, toiseen valtioon matkustaminen edistääkseen siellä terroristista matkustamista ja terroristisen rikoksen tekemiseksi matkustaminen sellaiseen valtioon, jonka kansalainen tai asukas ei ole. Lisäksi rangaistuksia myös kovennetaan.

Edellä mainitut ovat tarpeellisia muutoksia lainsäädäntöön, jotta voimme pitää huolen siitä, että oikeuden edessä terroristit saavat ansaitsemansa tuomion. Terrorismi on hyökkäys koko yhteiskuntaamme vastaan, ja meidän tehtävämme on pyrkiä varmistamaan se, että maamme rauha ja turvallisuus säilyvät. Ne ovat äärettömän tärkeitä asioita.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

**17.23 Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Orjuuttamista, lasten hyväksikäyttöä, terrorismin tukemista. Lähi-idässä on ollut suomalaisia naisia ja lapsia, joita on palautettu takaisin Suomeen leiriltä. Näitä Isis-kalifaatissa eläneitä naisia on muualla Euroopassa tuomittu tekemistään vakavista rikoksista, mutta Suomeen he ovat saaneet palata ja elää vapaasti, vaikka myös suojelupoliisi on todennut heidän olevan turvallisuusuhka. Se, miksi heitä ei rangaistu, johtuu vain ja ainoastaan siitä, että Suomessa on ollut liian löysä terrorismilainsäädäntö. Nykytilanne on kestävä. Lain mukaan on pitänyt pystyä osoittamaan tarkka yksilöity teko, jotta henkilö voidaan tuomita. Toisin sanoen pelkkä osallistuminen terroristijärjestön toimintaan ei ole riittänyt, ellei voida osoittaa suoraa yhteyttä tiettyyn iskuun tai rikokseen. Tämä on jättänyt vaarallisen aukon, josta nämä Isis-naiset ovat hyötynet.

Tähän tulee nyt muutos. Jatkossa rangaistavaa on jo se, että henkilö edistää toisen tekemää terrorismirikosta. Kaikkia tekoja ei tarvitse enää pystyä yksilöimään samalla tarkkuudella kuin ennen. Tämä on ratkaisevan tärkeää. On aivan selvää, ettei näiden Isis-naisten rooli ole mikään sivustakatsoja. Useissa Euroopan maissa on jo nähty, että nämä henkilöt ovat toimineet aktiivisesti osana terroristijärjestöä eivätkä ole olleet mitään passiivisia mukana kulkijoita.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys kiristää rangaistuksia. Kovennuksia tulee terrorismirikoksen valmisteluun, kouluttautumiseen, matkustamiseen ja tällaisen toiminnan edistämiseen. Lisäksi pelkät sakkorangaistukset poistuvat näistä rikoksista kokonaan. Terroristiryhmän johtamisen osalta luovutaan lievimmästä rangaistusasteikosta. Lisäksi salaisten pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen käyttöala laajenee terrorististen rikosten selvittämisessä, estämisessä ja paljastamisessa. Suomen lainsäädäntö vihdoinkin tuodaan sille tasolle, jota nykyinen turvallisuustilanne edellyttää ja jota kansalaisten oikeustaju vaatii. Suomessa terrorismin uhka on viisiportaisen asteikon tasolla kolme, mikä tarkoittaa kohonnutta uhkaa. Tämänkin pohjalta on hyvä, että terrorismirikoksia koskevat rangaistukset ovat ajan tasalla. Tässäkin asiassa olemme siirtymässä yleiseurooppalaiselle linjalle.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus on kaiken perusta, ja siksi tämä esitys on tarpeellinen. Haluan myös kiittää oikeusministeri Leena Merta hyvästä valmistelusta ja siitä, että tähän ongelmaan on vihdoinkin tartuttu. Terrorismille tai terroristeille ei ole Suomessa sijaa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Antikainen.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

17.26 **Sanna Antikainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Suomessa terrorismin uhka on supon mukaan tällä hetkellä viisiportaisella asteikolla tasolla kolme, eli uhka on kohonnut.

Valitettavasti olemme jo nähneet Suomessa ensimmäisen ääri-islamistisen terroriteon Turussa. Siellä kaksi naista menetti henkensä Suomen löperön lainsäädännön ja löperön maahanmuuttopolitiikan takia. Nykyinen hallitus on kiristänyt maahanmuuttopolitiikkaa, ja nyt me kiristämme myös terrorismilainsäädäntöä. Viime hallitusta ei kiinnostanut korjata asiaa, mutta onneksi nyt on perussuomalaiset ja perussuomalainen oikeusministeri Leena Meri. Kun viime hallitus lennätteli Isis-äitejä Suomeen, niin tämä hallitus pistää myös terroristien tukijat vastuuseen. Aikamoinen ero linjassa.

Arvoisa rouva puhemies! Nimenomaisesti ääri-islamilainen terrorismi on yleistynyt viimeisen vuosikymmenen aikana räjähdysmäisesti ympäri Euroopan ja myös Suomessa. [Juho Eerola: Hyvä kielikuva, räjähdysmäisesti!] Siksi juuri tämä laki tarvitaan nyt, ja nyt me kiristämme näiden mielenvikaisten terroristien rangaistuksia. Kyseessä on hallitusohjelman lupauksen lunastaminen, terrorismilainsäädännön kokonaisuudistus, joka selkeyttää sääntelyä, laajentaa rangaistavuuden alaa ja kiristää rangaistuksia. Tämä on täysin oikea suunta. Isis-äitejä ei tosiaan enää lennätellä Suomeen, vaan nämä terroristeja tukevatkin tahot saavat jatkossa toimistaan rangaistuksen. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.29 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eerola erittäin hyvin esitteli tämän lainsäädäntökokonaisuuden ja mietinnön sisällön ja sen sisällön, jossa kiristetään rangaistusasteikkoja ja muita. Täytyy sanoa, että tähän maailmanpoliittiseen tilanteeseen ja siihen kohonneeseen riskiin, mikä meillä tällä hetkellä on, tämä lainsäädäntö on varmasti tarpeellinen. Valiokunnan yksimielinen mietintökin osoittaa, että se on tulkittu näin myöskin laajasti täällä salissa. Tilanne on muuttunut varmaan viimeisen vuosikymmenen aikana todella paljon. Jos katsoo, mikä Suomi oli kymmenen vuotta sitten ja mikä se on tänä päivänä, niin kyllä tässä on tapahtunut isoja muutoksia.

Tämän osalta korostaisin tätä, että täällä nimenomaan nämä asteikkojen kiristykset tulevat sellaisten asioitten osalta kuin terrorismirikosten valmistelu, kouluttaminen, terroristinen matkustaminen ja matkustamisen edistäminen, ja sitten täällä todetaan vielä, että sellaisista ei voisi enää tuomita sakkorangaistusta, ja vielä johtamisesta lievennykset putoaisivat pois. Tällaisia selkeitä muutoksia tässä on tuotu esiin.

Käytännössä myöskin, kun täällä on verrattu näitä perheenjäsenten toimintoja, kuinka voidaan lukea terrorismin avustamiseksi tai muuhun siihen liittyväksi asiaksi, niin tätä rajankäyntiä on vedetty tässä nyt hyvin. Mielenkiintoista on ollut, että tässä on yhdeksän maan vertailu tältä osin tehty ja täällä rikosoikeudellista vastuuta tulee sitä kautta, jos on avunantoa tehnyt tai sitten yllyttänyt tällaisiin asioihin, mutta oman lapsen hoitaminen ja perheen pyörittäminen ei ole sellaista. Se rajanveto on täällä mielestäni tehty kohtuullisen selkeästi näiltä osin, ja siinä mielessä tämäkin on tässä käsitelty. Mielestäni tämä mietintö, niin kuin tähänkin asti on ollut, on yksimielinen ja voi viedä tältä osin eteenpäin. — Kiitoksia.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

17.31 **Kaisa Garedew ps:** Arvoisa puhemies! Tämä terrorismilainsäädännön selkiyttäminen ja tiukentaminen on todella tärkeä lakihanke. Suomalaisten turvallisuuden vahvistaminen on yksi valtion päätehtävistä. Tällä hallituskaudella se onkin pidetty prioriteettilistan kärkipäässä ja siihen liittyen on tehty lukuisia korjauksia esimerkiksi rikoslakiin, tiedustelulakeihin ja rajalakiin.

Meidän on varmistettava, ettei omaa nuorisoamme pystytä radikalisoimaan ja houkuttelemaan rikolliselle tielle. Huonosti voivat nuoret, kuten syrjäytyneet ja hatkanuoret, ovat järjestäytyneelle rikollisuudelle ja terroristiryhmille valitettavasti helppo kohderyhmä. Radikaalit ajatukset leviävät internetissä kuin kulovalkea. Myös poliisin 27.4. tiedotteen mukaan erityisesti 15—17-vuotiaat rikoskierteeseen ajautuneet lapset ovat usein rikoksen tehdessään karkumatalla sijoituspaikastaan. Nämä nuoret ovat valmiita tekemään myös rikoksia saadakseen rahaa hatkassa ollessaan. He ajautuvat huonoon seuraan ja voivat pahimmillaan omaksua myös radikaaleja aatteita näiltä ihmisiltä, joiden kanssa he viettävät aikaa. Pitkällä tähtäimellä terrorismin torjunta on siis todella monialaista: siihen kytkeytyvät myös lastensuojelu, syrjäytymisen ehkäisy ja sosiaalisen median sääntely sekä hallituksen nuoriso- ja jengirikollisuuden toimenpideohjelma.

Arvoisa puhemies! Luonnollisesti yksi tärkeimmistä terrorismin torjunnan keinoista rikoslain muutosten lisäksi on suomalaisten edun mukainen maahanmuuttopolitiikka. Sen tiukentamisessa on perussuomalaisilla ollut suuri työmaa tällä hallituskaudella. Suomen on säilyttävä turvallisena suomalaisille, eikä meillä ole mitään velvoitetta ottaa maahamme ketään, joka saattaisi vaarantaa omien kansalaistemme hengen. Siksi eduskunnassa on käsitelty nyt myös ennakkollinen maahantulokielto, joka tulee koskemaan jokaista sellaista kolmannen maan kansalaista, joka taustansa tai tiedustelutiedon perusteella saattaisi aiheuttaa uhkaa täällä. Terroristeilla ei siis ole tänne mitään asiaa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

17.34 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuus ja turvallisuuden takaaminen ovat koko yhteiskunnan perusta. Rakkaalla isänmaallamme on erittäin vahva historia turvallisuudentunteemme ylläpitämisessä ja turvallisuutemme takaamisessa. Nyt olemme valitettavasti tilanteessa, jossa pystymme toteamaan, että turvallisuusympäristö ympärillämme, maailma, on muuttunut. Näin ollen on erittäin hyvä, että tähän muutokseen on nyt reagoitu tällä lakiesityksellä, jolla viranomaisille annetaan enemmän keinoja, välineitä turvallisuusympäristön turvaamiseen, meidän kaikkien turvallisuuden takaamiseen. Tämä lakipaketti sisältää monia välineitä, joilla pystytään ehkäisemään ja vastustamaan terrorismia, sen harjoittamista ja tukemista, ja etenkin vahvistamaan viranomaisten keinoja puuttua ajoissa mahdollisiin toimiin.

Kiitän lakivaliokuntaa asian perinpohjaisesta käsittelystä, joka tässäkin keskustelussa on käynyt hyvin ilmi. Kuten jo monessa puheenvuorossa on todettu, on äärimmäisen arvokasta, että tällaisesta aihepiiristä syntyy lakivaliokunnasta yksimielisiä mietintöjä.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.36 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eerola esitteli niin hyvin tämän asian, että ajattelin kysyä paria asiaa. Nyt, kun tämä varmasti valiokuntakäsittelyssä on

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

ollut esillä, niin jäi kiinnostamaan tämä, kun tässä on terroristinen matkustaminen ja ulkomailla lasten hoito. Miten näitä asioita sitten selvitetään? Kuinka paljon tällaista kansainvälistä yhteistyötä ja kansainvälistä poliisitoimintaa harjoitetaan, jotta näihin asioihin saadaan selvyys? Nimittäin ne ovat olennaisia osia siinä, että tätä lakia yleensä voidaan järkevästi toteuttaa täällä Suomenmaassa, koska tässä mennään yli rajojen. Eli kysyisin siitä, mitä kaikkea siellä taustalla tämän osalta on puhuttu, kun tätä kohtaa on mietitty. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Vielä edustaja Eerola, valiokunnan puheenjohtaja.

**17.37 Juho Eerola ps:** Joo, kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos tosiaan tästä keskustelusta, mikä käytiin. Se ei sinänsä minua yllättänyt, että oma joukkue, joka nyt just poistui paikalta, oli hyvin vahvasti sen takana. Tämähän on ollut tietysti perussuomalaisten pitkän linjan tavoite, että tätä lainsäädäntöä tältä osin on saatu kuntoon. Mutta erityiskiitos paikalla olleille opposition kansanedustajille ja erityisesti myöskin niille, jotka olivat valiokunnassa. Meillä on lakivaliokunnassa koko tämän ajan ollut hirmuisen hyvä yhteistyö yli hallitus—oppositio-rajojen, molemmin puolin pöytää, ja siitä yhtenä osoituksena oli just tämäkin mietintö, mikä saatiin yksimielisenä hyvässä harmoniassa läpi.

Nämä kysymykset, jotka edustaja Lyly nosti tässä lopussa esiin, ovat tietenkin se iso haaste, mutta Suomella on hyvä poliisiyhteistyö yli rajojen. Etenkin Euroopan unionin maitten kesken on hyvää poliisiyhteistyötä tehty jo pitkään, mutta sitten myöskin sitä tehdään... Nämä ovat tietysti hankalia alueita, tällaiset syyriat ja somaliat ja irakit ja näinpäin pois, niin että siellä ei välttämättä kovin hyvin tai helposti sitä tietoa ole aina saatavilla. Mutta sitten on laajaa tiedusteluyhteistyötä yli rajojen eri maiden viranomaisten kanssa, ja tämä tulee kehittymään.

Samantyyppistä lainsäädäntöähän on tehty monissa Euroopan maissa. On useita Euroopan maita, mistä vertailukohtia on haettu tässä lainsäädännössä ja missä on samankaltaista lainsäädäntöä tehty. Tämä kertoo vain siitä, että tämäntyyppinen yhteistyö yli rajojen leviää — samalla tavalla kuin rikollisuus ja terrorismikin leviävät yli rajojen, niin samalla lailla myös poliisiyhteistyö, oikeusviranomaisten yhteistyö leviää. Sitten on just tämä rajanveto siinä, milloin ollaan oltu lähinnä vain kokkaamassa perheille puuroa ja kenties pesemässä pyykkiä, jolloin ollaan lähinnä normaalien perhe-elämään kuuluvien asioiden parissa. Mutta sitten on eri asia, jos koko komppanialle siellä ruokaa keitetään töpinässä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 163/2025 vp sisältyvien 1.—20. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 21. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

### 11. Hallituksen esitys eduskunnalle syyteneuvottelun käyttöalan laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 187/2025 vp  
Valiokunnan mietintö LaVM 9/2026 vp

#### *Ensimmäinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 9/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Tämän mietinnön meille esittelee valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Eerola. Olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

17.39 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Eli tosiaan lakivaliokunnan mietintö 9/2026 hallituksen esitykseen 187/2025: syyteneuvottelujen käyttöalojen laajentaminen on tässä otsikkona. Tämän esityksen tausta ja tavoitteet ovat, niin kuin ehkä muistetaan, että syyteneuvottelu on ollut Suomessa käytössä jo reilut 10 vuotta vuodesta 2015 lähtien. Tämän menettelyn käyttöönotolla pyrittiin tehostamaan näitten rikosasioitten esitutkintaa, syyteharkintaa ja edelleen tuomioistuinkäsittelyä. Syyteneuvottelua on käytetty kuitenkin merkittävästi vähemmän kuin järjestelmää, silloin 2015 käyttöönotettaessa arvioitiin, joten myös nämä kustannussäästöt ovat jääneet arvioitua jonkun verran tai aika paljonkin vähäisemmiksi. Syyteneuvottelulla on kuitenkin ollut myönteisiä vaikutuksia rikosprosessiin, ja siihen suhtaudutaan laajasti ottaen alan ammattipiireissä oikein myönteisesti.

Tämän syyteneuvottelun soveltamisala on rajattu. Esityksessä nyt ehdotetaan sen laajentamista oikeusprosessin nopeuttamiseksi ja sujuvoittamiseksi oikeusturva ja perusoikeudet tietenkin huomioiden.

Perustuslakivaliokunnalta saaman selvityksen mukaan tämä esitys voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Lakivaliokunta onkin antanut esityksestä yksimielisen mietinnön, jossa se puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä mietinnöstä tarkemmin ilmenevin huomioin ja muutosehdotuksin.

Lakivaliokunta pitää, rouva puhemies, esityksen tavoitteita tärkeinä ja erittäinkin kannatettavina. Oikeusprosessin kohtuuton kesto on jo pitkään ollut yksi Suomen vakavimpia perus-, ihmisoikeus- ja oikeusvaltio-ongelmia. Erityisesti näitten rikosasioiden käsittely voi kestää pitkään, ja käsittelyyn kuluva aika on huolestuttavasti vain kasvanut ja kasvanut vuosien aikana. Tilanne on ongelmallinen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja asioiden viivytyksettömän käsittelyn kannalta. Oikeusprosesseja on tästä syystä välttämätöntä nopeuttaa ja sujuvoittaa. Lakivaliokunnan mielestä syyteneuvottelun käytön lisääminen on yksi hyvä keino edistää tämän tavoitteen toteutumista.

Sitten muutama sana syyteneuvottelun ja tunnustamismenettelyn soveltamisalan laajentamisesta näihin uusiin rikosnimikkeisiin liittyen.

Tässä esityksessä ehdotetaan syyteneuvottelun ja tunnustamismenettelyn soveltamisalan laajentamista siis kolmeen uuteen rikosnimikkeeseen, eli törkeään

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

huumausainerikokseen, törkeään ryöstöön ja törkeään ihmiskauppaan. Lakivaliokunta puoltaa ehdotettuja laajennuksia mietinnöstä ilmenevin huomioin ja korostuksin.

Tässä hallituksen esityksessä ei varsinaisesti ole arvioitu syyteneuvottelun soveltamisalan laajentamista uusiin rikosnimikkeisiin alaikäisten tekijöiden kannalta.

Lakivaliokunta käsittelee asiaa tilastotietojen sekä poliisin, syyttäjien ja tuomioistuinten edustajilta eli ihan sieltä kentältä saamien käytännön tietojen perusteella. Valiokunnan saamien selvitysten valossa vaikuttaa epätodennäköiseltä, että nämä ehdotetut soveltamisalan laajennukset lisäisivät alaikäisten epäiltyjen ja vastaajien tai asianomistajien määrää näissä syyteneuvotteluissa.

Erityistä huomiota on kuitenkin aiheellista kiinnittää näihin nyt yleistyneisiin ryöstörikoksiin, joissa on alaikäisiä sekä rikoksesta tuomittuina että myöskin valitettavan usein sitten rikoksen uhreina. Lakivaliokunta korostaakin, että jos tämä syyteneuvottelu tulee harkittavaksi alaikäisen rikoksesta epäillyn tai vastaajan kohdalla, niin viranomaisen tehtävänä on näissä tapauksissa huolehtia sitten siitä, että lapsen etu sekä alaikäisen epäillyn tai vastaajan sekä asianomistajan nuoresta iästä johtuva erityinen haavoittuvuus otetaan huomioon syyteneuvottelua harkittaessa. Muutosten vaikutuksia on jatkossa erittäinkin aiheellista seurata.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten tässä esityksessä vielä ehdotetaan, että syyteneuvottelussa voidaan jatkossa neuvotella myöskin liiketoimintakiellosta sekä edelleen rikoshyödyistä semmoisisissa tilanteissa, joissa syyttäjän vaatimus tämän rikoshyödyn määrästä ylittää asianomistajan vahingonkorvausvaatimuksen. Edelleen niin ikään ehdotetaan sitäkin, että neuvotella voidaan myös tämmöisestä yhteisösakosta. Tätä saatua selvitystä kokonaisuutena kun arvioidaan ja kun on arvioitu, niin lakivaliokunta on päätenyt puoltamaan näitä ehdotuksia myös näiltä osin yhteisösakon osalta mietinnöstä tarkemmin ilmenevin muutosehdotuksin.

Täällä on nyt perustuslakivaliokunnankin jäseniä ilmaantunut saliin paikalle. Perustuslakivaliokunnan tavoin lakivaliokunta pitää tärkeänä, että tämän ehdotetun säätelyn vaikutuksia siis seurataan jatkossa tarkalla silmällä ja tarkalla kädellä.

Ja kuten alkuun totesin, tämäkin lakivaliokunnan mainio mietintö on yksimielinen. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, poissa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 187/2025 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

### **12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 201/2025 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2026 vp

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

### *Toinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Siellä ensimmäisen puheenvuoron käyttää edustaja Viljanen. Olkaapa hyvä.

### *Keskustelu*

**17.47 Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansalliseen täytäntöönpanoon siten, että silakan rysäkalastuksessa luovuttaisiin toimijakohtaisista kiintiöistä ja siirryttäisiin yhteiseen kiintiöön. Esitystä ei voida pitää perusteltuna. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa esiin tuodut näkemykset osoittavat, että toimijakohtaisen kiintiöjärjestelmän säilyttäminen olisi rysäkalastuksen kannalta selvästi parempi vaihtoehto kuin esitetty yhteinen kiintiö. Toimijakohtainen kiintiöjärjestelmä on ollut keskeinen tekijä kalastuselinkeinon vakaudelle ja ennakoitavuudelle. Kun kalastajalla on tiedossa oma kiintiönsä, hän voi suunnitella toimintansa, investointinsa ja työvoiman käytön pitkäjänteisesti. Elinkeinon edustajien mukaan järjestelmä on koettu toimivaksi ja yritystoimintaa vakauttavaksi. Yhteiseen kiintiöön perustuva malli sen sijaan pakottaa kalastamaan mahdollisimman nopeasti ennen kiintiön täyttymistä, mikä tekee toiminnasta arvaamatonta ja vaikeuttaa resurssien hallintaa.

Arvoisa puhemies! Toimijakohtaisista kiintiöistä luopuminen johtaisi käytännössä kilpakaalastukseen. Tällöin etulyöntiasemaan joutuvat ne toimijat, jotka pystyvät aloittamaan pyynnin aikaisemmin tai kalastamaan tehokkaimmin lyhyessä ajassa. Tämä lisää epätasa-arvoa toimijoiden välillä ja heikentää pienempien rannikkokalastajien asemaa. Kilpakaalastus voi myös lisätä ristiriitoja kalastajien ja vesialueiden omistajien välillä sekä eri pyyntimuotojen harjoittajien kesken.

Ekologisesta näkökulmasta toimijakohtainen kiintiö mahdollistaa hallitun kalastuksen. Kalastajat voivat lopettaa pyynnin hallitusti oman kiintiön täytyessä. Yhteisessä kiintiössä pyyntiä jatketaan niin kauan kuin kiintiötä on jäljellä, mikä lisää sivusaaliin ja poisheittojen riskiä sekä voi kohdistaa kalastuspainetta epätasaisesti tietyille alueille.

Lisäksi toimijakohtaisen kiintiön poistaminen voi aiheuttaa käytännön ongelmia saaliin vastaanotossa ja jalostuksessa. Kalastuksen ajallinen keskittyminen vaikeuttaa satamien ja teollisuuden toimintaa ja voi heikentää erityisesti elintarvikesilakan saatavuutta.

Toimijakohtaiset kiintiöt tukevat myös kalastuselinkeinon investointeja ja rahoituksen saatavuutta. Kiintiötä voidaan käyttää lainojen vakuutena, mikä mahdollistaa kaluston uudistamisen ja sukupolvenvaihdokset. Ilman toimijakohtaista kiintiötä rysäkalastajilla ei ole vastaavaa vakuusarvoa, mikä asettaa heidät eriarvoiseen asemaan muihin kalastajiin nähden.

Asiantuntijatahojen lausunnoista huolimatta rysäkalastuksen toimijakohtaisesta kiintiöstä ollaan esityksen myötä luopumassa. On selvää, että muutos heikentää kalastuselinkeinon vakautta, lisää ristiriitoja ja vaarantaa kestäväen rannikkokalastuksen toimintaedellytykset.

Mainituista syistä johtuen esitystä ei tule hyväksyä, vaan se tulee ottaa maa- ja metsätalousministeriössä uudelleentalmisteluun siten, että muutokset valmistellaan

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

yhteistyössä kalastuselinkeinon kanssa. Näin ollen, arvoisa puhemies, ehdotan vastalauseen mukaisesti, että lakiehdotus hylätään.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

17.50 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Heti alkuun on myönnettävä, että en ole silakan rysäkalastuksen varsinainen asiantuntija, kun enempi nuo sisävedet ovat lähellä sydäntä ja siellä kalat. Mutta tässä tulee tietysti semmoinen ajatus mieleen — kun edustaja Viljanen hyvin kuvasi, miksi keskusta tähän vastalauseen jättää — että yleensä, kun käydään kalassa, liioitellaan sitä saalista. Nyt tässä tietysti herää, ehkä savolaisittain, semmoinen ajatus, että käykö niin, että sitä aletaan vähätellä.

No, se oli sivujuonne, mutta varsinainen syy, miksi pyysin puheenvuoron, vaikka jaaritteluksi meinaa mennäkin, on se, että kannatan tätä edustaja Viljasen tekemää erinomaista esitystä. — Kiitos, ei muuta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

### 13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikuntalain 7 §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2026 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 2/2026 vp

*Toinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Hänninen on poissa. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

*Keskustelu*

17.52 **Markku Siponen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä edustaja Wallenheimolle kommenttina, että mikä on aiheena, niin selviää, että salista löytyy vielä yksi liikuntapuolue.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä todellakin ehdotetaan kumottavaksi liikuntalain säännös alueellisesta liikuntaneuvostosta. Uutena keskusvirastona toimivan Lupa- ja valvontaviraston ohjausrakenne on erilainen kuin aluehallintovirastojen ohjausrakenne oli. Lupa- ja valvontavirastolle ei siksi ole hallituksen esityksen mukaan tarpeellista säilyttää alueellista liikuntaneuvostoa.

Keskustan sivistysvaliokuntaryhmä ei kannata hallituksen esitystä alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamisesta. Useissa sivistysvaliokunnalle annetuissa lausunnoissa on suhtauduttu joko kriittisesti tai kielteisesti alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamiseen. Lakkauttamisen sijaan niiden roolia tulisi päinvastoin kasvattaa ja kehittää laaja-alaisena liikunnan edistämisen asiantuntijaverkostona, kuten valtion liikuntaneuvosto esitti sivistysvaliokunnalle antamassaan lausunnossa.

Alueelliset liikuntaneuvostot ovat sekä antaneet lausuntoja että toimineet alueillaan yhteistyöfoorumeina, joiden avulla alueen kuntien, hyvinvointialueiden, järjestöjen ja

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

muiden toimijoiden näkemykset on voitu koota yhteen. Jos liikuntaneuvosto lakkautetaan, alueellinen näkemys ja asiantuntemus esimerkiksi liikuntapaikkarakentamiseen ja olosuhteisiin heikkenee. Jäljelle jäävät valtion liikuntaneuvosto ja Lupa- ja valvontaviraston henkilöstö eivät edusta alueellista kattavuutta eivätkä omaa riittävää alueellista asiantuntemusta. Valtion liikuntaneuvosto toteaa itsekin valiokunnalle antamassaan lausunnossa, että sillä ei ole suoraa alueellisesta asiantuntijakytköstä, joten se ei voi korvata alueellisia liikuntaneuvostoja.

Arvoisa rouva puhemies! Maakuntaliitoille esitetty lausuntomahdollisuus on parannus alkuperäiseen esitykseen mutta ei korvaa alueellisia liikuntaneuvostoja, jotka toimivat useamman maakunnan yhteistyöverkostoina ja joissa oli runsaasti poikkihallinnollista liikuntaosaamista.

Orpon hallitus on harjoittanut eri hallinnonaloilla voimakasta keskittämispolitiikkaa. Se on lakkauttanut jo 240 toimipaikkaa ja keskittänyt palveluja. Alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttaminen on jatkumoa keskittämispolitiikalle.

Keskustan sivistysvaliokuntaryhmä pitää välttämättömänä, että lakimuutoksen vaikutuksia seurataan tarkoin ja valtioneuvosto varmistaa alueellisten näkökulmien riittävän ja tasapuolisen huomioimisen päätöksenteossa ja tekee tarvittaessa korjauksia lainsäädäntöön, mikäli alueellisten tarpeiden ja näkökulmien huomioiminen ja asiantuntemus heikkenevät.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotamme, että lakiehdotus hylätään ja että hyväksytään yksi lausuma. Vastalauseen lausumaehdotus kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa lakimuutoksen vaikutuksia ja varmistaa alueellisten liikuntaneuvostojen lakkautusten jälkeen muilla tavoilla alueellisten näkökulmien riittävän ja tasapuolisen huomioimisen päätöksenteossa.” — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, Hanna.

**17.55 Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä liikuntalain muutoksessa ajatellaan niin, että se riittävä asiantuntemus sieltä alueilta tulisi esimerkiksi maakuntaliitoista, joissa ei varsinaisesti tätä liikunta-alan osaamista ole olemassa.

Sitten siellä on myös kirjattuna ajatus, että valtion liikuntaneuvosto toimisi tämmöisenä alueellisena asiantuntijaneuvostona, mutta eihän valtion liikuntaneuvoston rooli ole olla alueellinen asiantuntijataho vaan nimenomaan asiantuntijataho liikuntaan liittyen. Sieltä valtion liikuntaneuvostosta on vielä tullut lausuntona, että esitystä nimenomaan kehitettäisiin näitten alueellisten liikuntaneuvostojen kautta eikä näin, kuten tämä laki nyt tulee tekemään, eli nämä alueelliset liikuntaneuvostot tulevat kokonaan lakkautumaan.

Tässähän ei ole kysymys edes mistään säästöistä — eli on laskettu, että tässä voisi tulla 20 000 euron säästöt — vaan tämä on ihan tätä jo nähtyä jatkuvaa hallituksen keskittämispolitiikkaa, valitettavasti.

Kannatan edustaja Siposen ehdotusta lakiehdotuksen hylkäämisestä ja lausumaehdotusta.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

**17.57 Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä alueellista liikuntaneuvostoa koskeva säännös ehdotetaan

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

kumottavaksi. En varsinaisesti tähän ota liiemmin kantaa puolesta tai vastaan, mutta haluan todeta sen, mitä ensimmäisessä käsittelyssä tässä lakiesityksen kohdassa pidin puheenvuoron siitä, että kuitenkin liikunnan tukeminen, harrastusten tukeminen ovat ensisijaisesti kuntien yksi merkittävimmistä velvoitteista tuottaa palvelua tältä osin. Siinä puheenvuorossa aiemmin nostin esiin sen, mitenkä esimerkiksi kuntien valtionosuuksien kehitys tulee jatkossa tapahtumaan ja mihin suuntaan se menee — ja nythän me tiedämme.

Kehysriihessä tuli tieto, että kuntien valtionosuuksista leikataan 60 miljoonaa euroa, joten koen tämän yhtenä merkittävänä vaikuttimena siihen, että liikunnan, harrastusten ja tältä osin kuntien peruspalveluitten toteuttaminen tulee olemaan entistä haasteellisempää, ja se on harmi juttu, koska se on kaikista keskeisintä, että se kunta pystyy tuottamaan tärkeää palvelua: on uimahalleja, on liikuntahalleja, on monta erilaista harrastusmahdollisuutta lapsille, nuorille ja sitten toki myös seniorikansalaisille. Tämä kehysriihen päätös siitä 60 miljoonan euron leikkauksesta kuntien peruspalveluista ja valtionosuuksista on kyllä valitettavasti merkittävä heikennys.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.58 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin edustaja Suhonen toi esiin, kyllähän nämä taloudelliset realiteetit ovat tässä ne, jotka määrittelevät, miten alueella yleensä pystytään tekemään näitä liikunta- ja urheilupaikkoja. Kyllähän kunnat eroavat tässä erittäin paljon keskenään. Isoilla ja pienillä kunnilla on aivan erilainen lajikirjo käytettävissään — isommissa kaupungeissa saattaa olla ja onkin laveampi tarjonta kuin pienissä kunnissa. Sitten tämmöisissä harvinaisemmissa lajeissa, mitä harrastetaan, on sillä tavalla tehtävä, että niitä pystytään yli kuntarajojen tekemään ja saamaan niitä harrastajia palveltua.

Siinä mielessä tällaiset yli-kunnalliset organisaatiot ovat aina olleet hyviä. Nyt tuleekin isoksi haasteeksi se, miten tämä jatkossa toimii niin, että tämä tietämys kuntien ja seurojen välillä saadaan hoidettua sillä tavalla, että liikunta saa riittävästi vaikutettua niihin hankkeisiin, koska erittäin tärkeätä on, että urheiluseuroissa ja järjestöissä, jotka sillä alalla toimivat, on paljon asiantuntemusta siitä, minkä tyyppisiä liikuntapaikkoja pitää olla ja miten ne parhaiten palvelevat harrastajia.

Tässä mielessä tämä toimielimen lakkauttaminen ei varmaan tätä romahduta, mutta voi vaikeuttaa sitä. Nyt on kysymys siitä, miten rakennetaan uusi toimiva malli, joka tämän pystyy korvaamaan yli kuntarajojen. Tässä mielessä tämä asia on tärkeä. Urheilu liikuttaa niin mieltä kuin kehoa, niin että se tulee olemaan tärkeässä osassa. Kun tänäänkin on täällä puhuttu jo aiemminkin urheiluun liittyvistä eläkejutuista ja muista, niin se vain kertoo siitä, että tämä on meille tärkeä asia kaiken kaikkiaan. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

18.00 **Markku Siponen kesk:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kiitokset edustajille Suhonen ja Lyly hyvistä puheenvuoroista, vaikka nyt ette tässä varsinaisessa asiassa meille tukea ole osoittaneetkaan. Mutta hyviä puheenvuoroja oli liikunnan puolesta.

Edustaja Suhonen nosti hyvin esille tämän kuntien roolin ja muistutti myöskin tästä jälleen aika rajusta valtionosuusleikkauksesta. Kun mietitään nyt näitä viimeisiä vuosia liikunnan ja liikuntapaikkarakentamisen osalta, niin kyllähän tämä hallitus on aika roimasti

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

säästöjä tehnyt sieltä liikuntapaikkarakentamisesta, ja oikeastaan ne liikunnan säästötoimenpiteet ovat sille puolelle hyvin pitkälle kohdistuneet. Toki siellä on ollut tämä Suomi liikkeelle -hanke sitten rinnalla, ja se on hienoa, että sitä kautta on pyritty edistämään sitä liikunta-asiaa ja sitä poikkihallinnollista yhteistyötä, mutta tietenkin kyllä me kaikki liikunnan puolesta puhujat olemme surullisia siitä liikuntapaikkarakentamisen... — Muistaakseni, olikohan niin, että se rahoitus puolitetaan tai on puolittunut, jos oikein muistan tässä kohtaa lukuja.

Sitten edustaja Lylylle tästä yhteistyöstä: Nostitte aivan oikean asian esille, maakuntien välisen yhteistyön. Tässä oikeastaan päästään just näiden alueellisten liikuntaneuvostojen ytimeen. Eli kysehän ei ole ollut maakunnista ja maakuntien toimijoista vaan nimenomaan isommasta alueesta elikkä useampien maakuntien yhteisestä toimielimestä, missä ollaan pystytty jakamaan sitten hyviä käytänteitä ja viemään sitä liikunnan asiaa eteenpäin. Tämä sinällään hyvä parannus elikkä tämä maakunnille annettu lausuntomahdollisuus on hyvä parannus siihen alkuperäiseen ehdotukseen, mutta se ei korvaa tätä aiempaa yhteistyöverkostoa, missä olivat useampien maakuntien edustajat. Todennäköisesti siellä katsotaan nyt sitten vain oman maakunnan osalta. Tähän tietysti kannustan nyt maakuntia, että jos ja kun tämä esitys todennäköisesti tulee menemään täällä eduskunnassa läpi, niin siellä maakunnissa sitten kerätään Maakuntaliiton toimesta maakunnan alle tällainen asiantuntijaverkosto liikunnan osalta, jota sitten hyödynnetään tässä lausuntomahdollisuudessa. Mutta nähtäväksi jää, mitkä tässä sitten lopulliset seuraukset ovat.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, Hanna.

18.03 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa puhemies! Juuri näin, kuten edustaja Suhonen hyvin otti esille, tämäkin kehysriihi toi taas myös suoraan liikuntaolosuhteisiin leikkauksia. Nämä kuntien valtionosuudet käyvät juuri sinne perusopetukseen, varhaiskasvatukseen, liikuntaan, kulttuuriin. Kunnat ovat hyvin eriarvoisessa asemassa tässä, millä tavalla ne pystyvät näitä liikuntamahdollisuuksia järjestämään. Näitä valtionosuusleikkauksiahan on tullut jo aikaisemminkin kunnille tämän hallituksen puolelta. Esimerkiksi on pakko taas nostaa, että tietyissä kunnissa on erittäin hyvät tuulivoimatulot, mutta esimerkiksi Itä-Suomessa tuulivoimaa ei pystytä rakentamaan ollenkaan, ja siitä kunnat eivät saa minkään valtakunnan tuloja, eivätkä ne niitä siten pääse myöskään käyttämään esimerkiksi liikuntaolosuhteiden parantamiseen. Eriarvoisuus kasvaa.

Tässä esityksessä huolestuttavaa on tietysti se, että selvästikään semmoista pitävää suunnitelmaa ei ole, kuinka tämä alueellinen osaaminen liikuntapuolella sitten pystytään pitämään kasassa tässä maassa tämän esityksen läpimenon jälkeen, mikäli ja kun tämä valitettavasti varmasti läpi menee.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

18.05 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Siponen sen verran haastoi liikuntatieteen maisteria, että pakko muutama sana sanoa nyt tästä.

Kyllähän tässä uudistuksessa toki oppositio ihan oikein ottaa asioita siinä mielessä, että siellä voi olla myös ongelmia, mutta ei tässä nyt ainakaan alueellinen näkökulma katoa.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Esityksessä selvästi todetaan, että maakuntien liitoilta pyydetään lausuntoja kuntien liikuntapaikkahankkeista. Eli se ydinviesti tässä on, että alueellinen ääni säilyy mutta kevyemmällä mallilla jatkossa. Asiantuntijat itse asiassa säilyvät uudessa virastossa. Sinnehän siirtyvät nämä entiset avin työntekijät, jotka ovat aikoinaan hoitaneet näitä liikuntapaikkaesityksiä, joten ihmiset ja osaaminen säilyvät, organisaatio todennäköisesti vähän vain järkevöityy.

Toivottavasti tässä jatkossa tulevat sitten nopeammat ja tehokkaammat prosessit. Itse asiassa valiokunta nostaa esiin sujuvat ja tehokkaat prosessit uudistuksen tavoitteena, ja oikeastaan tässä nyt se ydinviesti kunnille voisi olla nopeampi ja ennakoitavampi palvelu. Ja kun mennään tulevaisuuteen, niin tämä moderni ja verkostomainen toimintatapa nykyään yhteistyöalueilla ei tarvitse mitään raskaita pysyviä neuvostoja, Verkostot, koulutukset, sidosryhmätilaisuudet ja digitaaliset yhteistyömallit voivat toimia jatkossa varmasti ketterämmin. Ydinviesti tässä olisi ehkä se, että 2020-luvun yhteistyötä ei tehdä 1990-luvun rakenteilla.

Ja viimeiseksi julkisten varojen vastuullinen käyttö: Kun hallintoa yleensä kevennetään, veronmaksajien rahaa käytetään tehokkaammin ydintehtäviin. Rahat siis jatkossa liikuntaan, ei hallinnon rakenteisiin.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Satonen vielä.

**18.06 Arto Satonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Wallinheimo kuvasi hyvin sitä, mikä tämän uudistuksen tarkoitus on. Toki nämä alueelliset neuvostot ovat varmaan aikanaan puolustaneet paikkaansa, mutta uskon kyllä, että tälläkin järjestelmällä hyvin päästään eteenpäin.

Se, mistä ehkä enemmänkin kannan huolta, kun tässä nyt liikunnasta ja liikuntarakentamisesta puhutaan, on se, että jos oikein ymmärsin, niin kuntien hankkeiden määrä oli vähentynyt ainakin siinä jaossa, mikä tänä vuonna tehtiin. Kun rakentaminenkin elää tämmöistä lama-aikaa, niin nythän nimenomaan on semmoinen aika, että nyt pitäisi kuntien näitä isoja rakennushankkeita tehdä, sikäli kuin ne ovat taloudellisesti mahdollisia ja järkeviä.

Oma kotipaikkakuntani kyllä tässä näyttää esimerkkiä. Meillä on parasta aikaa käynnissä uimahallin, liikuntahallin rakentaminen, joka on reilusti yli 20 miljoonan euron hanke. Se on vähän yli 20 000 asukkaan kunnalle iso panostus, mutta kun se tehdään tähän aikaan, se saadaan todennäköisesti selvästi edullisemmin kuin se saataisiin siihen aikaan, kun rakentaminen on aktiivisempaa, ja se vielä todennäköisesti myöskin valmistuu etuajassa, niin että kuntalaiset saavat sen hyödyn sitten aikaisemmin.

Nyt on kyllä kunnilla oikea aika rakentaa eikä pelkästään liikuntahankkeita vaan myös päiväkotia ja kouluja, jos niihin on tarvetta, koska nyt on siinä suhteessa otollinen jakso. Tämän vain halusin tuoda tässä esille.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

**18.08 Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Satonen avasi tästä hyvän keskustelun. Tiedetään kuntien taloudellinen tilanne tällä hetkellä, ja se ei ole kovin häävi, jos näin suoraan sanotaan. Taitaa kuntakentässä olla keskimäärin noin yhden prosenttiyksikön veronkorotuspaine, kun katsotaan noin laajasti ottaen kokonaisuutena.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Siinä mielessä ajankohta olisi mitä otollisin rakentaa, koska nyt on rakentamisen lama ja rakentamista on todella vähän ja kuntien ja valtion pitäisi tehdäkin vastasyklistä politiikkaa rakentamisen avulla erityisesti. Kun markkinassa ei ole rakentamista, niin silloin pitäisi julkisen puolen olla tekemässä sitä rakentamista, ja se tässä olisi tosi tärkeää. Esimerkiksi Tampereella nyt on kohtuullisen paljon urheilurakentamista harrastettu ja tehty tässä viime vuosina ja jatketaan sen tekemistä, ja siellä sinänsä on hyviä kokemuksia siitä, että kun meillä urheilurakentamisen osalta on koko ajan pidetty mielessä, että harrastajille tiloja tehdään ja sitten pelialustoja ja muita uudistetaan. Hiekkakenttiä muutetaan tekonurmikentiksi sen takia, että siellä pystyy harrastamaan jalkapalloa ja muuta paremmin ja niin pois päin. Tämähän on semmoinen kokoaikainen projekti, jota pitää tehdä, ja sitten kun lajikirjo kasvaa, niin se vaatii tekemään liikuntapaikkarakentamista enempi.

Mutta sanoisin, arvoisa rouva puhemies, että tällä hetkellä sitä haastaa kyllä tämä taloudellinen tilanne. Jos me nyt pystyttäisiin tekemään tällä hetkellä, niin se auttaisi kyllä tässä kokonaisuudessa maankin taloutta ja teknistä rakennuskauppaa ja muuta, jos rakentaminen lähtisi liikkeelle. Hyvä olisi, jos lähtisi, mutta taloudellinen tilanne on kunnissa todella huono, ja verotulot ovat jopa pienentyneet kunnissa, ja sekin on viesti siitä, että maan taloudessa menee todella huonosti.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

**18.10 Markku Siponen kesk:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tuohon arvostamani edustaja Satosen puheenvuoroon, kun hän kannusti kuntia laittamaan näitä liikuntapaikkarakentamisen hankkeita liikkeelle: Täytyy muistaa, niin kuin edustaja Suhonen toi tässä esille, että jälleen ollaan tehty valtionosuusleikkauksia kunnille. Uskoisin, että kunnissa varmasti kyllä halutaan liikuntapaikoista pitää huolta ja peruskorjata mutta sitten joudutaan katsomaan sitä taloudellista tilannetta.

Varmasti on näin, että ehkä hankkeitten määrä on vähentynyt, mutta kyllä kun katselin tuota valtion liikuntaneuvoston pöytäkirjaa, missä myönnettiin hankkeita eri puolille Suomea, niin kyllä siellä aika pitkä lista oli myöskin niitä, millekä laitettiin punakynää. Tietysti siellä näkyy sitten myöskin se, että ne liikuntapaikkarakentamisen määrärahat ovat puolittuneet. Tätäkään ei voi jättää huomiotta.

Kun edustaja Wallinheimo nosti näitä positiivisia puolia esille, niin varmasti kaikki toivovat, että nämä prosessit nopeutuvat ja tulevat tehokkaammiksi. Nähtäväksi jää, toteutuuko tämä, mutta se on varmaa, että tämä alueellinen näkökulma ja verkostot tässä vastaavasti menetetään.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kosonen.

**18.12 Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt varmasti kannattaisi rakentaa, mutta niin kuin tässä edellä jo kollegat ovat tätä kerranneet, myös kunnat ovat lamassa, niin kuin koko Suomi on lamassa. Kuntaverokertymät ovat alentuneet rajusti, ja sitten on isot leikkaukset tähän liikuntapaikkarakentamiseen. Tämä ei kyllä myöskään innosta kuntia hakemaan tätä liikuntapaikkarakentamisen tukea, koska ei ole kovin todennäköistä, että sitä tulee sitten saamaan.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Nyt kun puhutaan näistä liikuntapaikoista ja siitä, että täytyy aina rakentaa kaikenlaista uutta, niin kyllä kieltämättä pitää olla myös siitä huolissaan, pitääkö aina jossain rakennuksessa tai olosuhteissa liikkua. Meillä on erittäin hyvät metsät, ja pyöreitäkin on vielä olemassa, pallokenttiä ja vaikka mitä. Me keskitytään tässäkin salissa aika paljon siihen, että täytyy olla aina olosuhteet esimerkiksi lasten ja nuorten tai meidän aikuistenkin ympärillä ja vasta sen jälkeen sitä liikettä alkaa tapahtua, vaikka meidän pitäisi oikeasti keksiä ja miettiä niitä yhteiskunnan rakenteita, miten me saadaan meidät kaikki liikkumaan ihan ilman niitä niin sanottuja virallisia liikuntaolosuhteita. [Eduskunnasta: Se on totta! — Arto Satonen: Hyvä puheenvuoro!]

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

**18.13 Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Tässä nousi esille tämä rakentaminen ja julkinen rakentaminen. Julkinen rakentaminenhan on merkittävää, ja varsinkin tämmöisenä aikana kannattaa tosiaan rakentaa, hinta voi olla edullisempi. Työllistäminenkin on tärkeä asia. Siinä tulee sitten työllistettyä ja saadaan sitä uutta rakennuskantaa.

No, esimerkiksi tuolla Pohjois-Savossa Leppävirralle uutta terveysasemaa on suunnitteilla tulevaisuudessa. Kuopion kaupungissa on aina hirmu hyvä kaavoituskatsaus, tämmöinen ”Kuopio suunnittelee ja rakentaa” — yli 20 sivua tietoa siitä, mitä siellä suunnitellaan ja rakennetaan. On kyllä todella hyvä, että sieltä netistä löytyy sitten enemmän tietoa. Tätä on ollut monena vuotena hieno katsoa, ja nyt on taas tullut uusi ”Kuopio suunnittelee ja rakentaa”. Siellä kannattaa kyllä tutustua vielä varsinkin Kuopion suunnan rakennuksiin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

### 14. Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2025

Kertomus K 4/2026 vp

*Lähetekeskustelu*

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelua. Ylen hallintoneuvoston puheenjohtaja, edustaja Wallinheimo avaa tätä asiaa. Kiitos.

*Keskustelu*

**18.14 Sinuhe Wallinheimo kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelemme tänään Yleisradion hallintoneuvoston kertomusta vuodelta 25. Tämä ei ole vain yhden yhtiön vuosiraportti. Tämä on katsaus suomalaisen demokratian,

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

yhteiskunnallisen vakauden ja luotettavan tiedon tilaan aikana, jolloin maailma ympärillämme muuttuu nopeasti.

Median toimintaympäristö on voimakkaassa murroksessa. Kansainvälinen kilpailu kiristyy. Teknologinen kehitys muuttaa ihmisten median käyttöä. Sosiaalinen media, algoritmit ja kansainväliset alustat haastavat perinteisiä toimintamalleja. Samalla disinformaation, informaatiovaikuttamisen ja yhteiskunnallisen epävarmuuden merkitys kasvaa. Juuri tällaisena aikana luotettavan ja koko kansaa palvelevan julkisen median merkitys korostuu.

Arvoisa puhemies! Yleisradion tehtävä on selkeä. Sen tulee tarjota jokaiselle suomalaiselle luotettavaa tietoa, sivistystä, kulttuuria, elämyksiä ja turvallisuutta yhdenvertaisesti koko maassa. Vuonna 25 Yle tavoitti viikoittain 91 prosenttia suomalaisista. Se on poikkeuksellisen kova saavutus aikana, jolloin median käyttö pirstaloituu jatkuvasti. Ylen digipalveluilla oli noin 1,3 miljoonaa aktiivista käyttäjää, ja Yle Areena on edelleen yksi Suomen käytetyimmistä ja arvostetuimmista mediapalveluista. Samalla Ylen uutisiin luottaa 81 prosenttia suomalaisista. Kansainvälisessä vertailussa Yle nähdään Suomen luotettavimpana uutismedianana. Tämä ei ole itsestäänselvyys. Luottamus ansaitaan joka päivä ammattitaidolla ja avoimuudella. Luottamus on yhteiskunnan kovaa valuutaa. Kun kriisi kohtaa, silloin ratkaisevaa ei ole viihdesisältöjen määrä vaan se, mistä suomalaiset saavat oikeaa, nopeaa ja luotettavaa tietoa.

Arvoisa puhemies! Yle ei kuitenkaan elä irrallaan todellisuudesta. Hallintoneuvoston kertomus osoittaa, että yhtiössä on tehty mittavia säästötoimia. Vuonna 25 henkilöstömäärä oli keskimäärin 280 henkilötyövuotta pienempi kuin vuotta aiemmin. Säästöjä haettiin kiinteistöistä, ostopalveluista, matkustamisesta, ohjelmistoista ja palvelutarjonnasta. Muutokset ovat olleet vaikeita mutta välttämättömiä taloudellisen kestävyuden turvaamiseksi. Tämä on tärkeä viesti myös suomalaisille veronmaksajille. Julkisin varoin toimivan yhtiön on oltava tehokas, vastuullinen ja avoin. Siksi viime vuonna uudistettu Yle-laki oli tärkeä. Hallintoneuvostolle annettiin nimenomainen velvollisuus valvoa, että julkisen palvelun toteuttamiseen osoitetut varat käytetään avoimesti ja tehokkaasti. Tämä vahvistaa läpinäkyvyyttä ja vastuullista taloudenpitoa.

Arvoisa puhemies! Ylen tehtävä ei ole vain kertoa Suomesta, sen tehtävä on myös rakentaa Suomea. Yle käyttää lähes 100 miljoonaa euroa kotimaisiin esitysoikeuksiin, tekijänoikeuskorvauksiin ja ohjelmatoiminnan palveluihin. Se rahoittaa kotimaisia elokuvia, dokumentteja ja draamaa. Se tarjoaa työtä tuhansille freelancereille ja vahvistaa koko suomalaista luovaa alaa. Yle palvelee suomeksi, ruotsiksi, saamen kielellä sekä useilla muilla kielillä. Se tekee sisältöä viittomakielellä, selkokielellä ja koko maahan. Tämä on julkisen palvelun ydin. Jokainen suomalainen kuuluu mukaan.

Arvoisa puhemies! Katse on suunnattava myös tulevaisuuteen Ylellä. Nuorten median käyttö on jo lähes kokonaan digitaalista. Alle 45-vuotiaiden katseluajasta suuri osa kuluu suoratoistopalveluissa ja videopalveluissa. Kansainväliset alustat hallitsevat huomiotaloutta. Siksi Ylen on uudistuttava rohkeasti. Sen on kehitettävä digitaalisia palveluitaan, hyödynnettävä teknologiaa ja tekoälyä vastuullisesti sekä tavoitettava myös ne suomalaiset, jotka eivät enää avaa televisiota tai radiota. Julkisen palvelun media ei voi jäädä menneisyyden rakenteisiin. Sen on oltava siellä, missä suomalaiset ovat — myös tulevaisuudessa.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Arvoisa puhemies! Yleisradio täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Se on kulkenut Suomen rinnalla sodan, rauhan, jälleenrakennuksen, hyvinvointivaltion ja digitaalisen murroksen läpi. Eduskunnan tehtävänä ei ole ohjata sisältöä eikä puuttua journalismiin. Sen tehtävä on turvata vakaat pelisäännöt ja vastuullinen varojen käyttö. Kun maailma ympärillämme muuttuu epävarmemmaksi, tarvitsemme enemmän luotettavia instituutioita, emme vähemmän. Siksi vahva, uudistuva, tehokas Yle on myös tulevaisuudessa Suomen etu.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja.

18.20 **Teemu Keskisarja ps:** Arvoisa puhemies! Taannoin sanoin, että Yleisradio on valemedia isolla V:llä. Perun puheeni: Yleisradio on totuusmedia isolla T:llä. Puoli yhdeksän uutisissa joka jumalan sana on totta. Ylen nettikolumnien kuva maailmasta ja Suomesta on täyteläisen puolueeton. Toimittajat eivät ole milliäkään kallellaan vasemmalle. Oy Yleisradio on totaalisen riippumaton jokikisesta ideologiasta. Yle alipalkattuine pomoineen on ilmainen veronmaksajille, joista 100 prosenttia hyötyy palveluista. Vain Yle Areenan suoratoisto suo rahvaalle tosi-tv:n. Yle yksinään yleistajuistaa tieteen sekä luo uuden musiikin ja elokuvataiteen. Ylen turvallisen tilan ulkopuolella rehottavat ahdistelu ja häirintä. Ilman Yleä saamelaiset, ruotsinkieliset, mustaihoiset ja kuurosokeat kadottavat ihmisarvonsa. Yle pönkittää supisuomalaisten tasa-arvon ja demokratian ypyöksin. Ilman Yleä Suomi suistuu Unkarin tielle ja putoaa Putinin pussiin. Yle todistaa, luoja kiitos, että suomalainen metsätalous pilaa koko maapallon ilmaston. Onneksemme Yle opettaa, että vauva syntyy uroksen rektumista. Yle takaa sananvapauden isolla S:llä.

Arvoisa puhemies! Ilman Ylen vastuullista porttikieltoa natsi A-studiossa sanoo sikalaa sikalaksi ja verilöylyä verilöylyksi.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Garedeu.

18.22 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Yleisradio, vai pitäisikö sanoa vasemmistoradio, on yksi niistä verovarojen syöpöistä, joka tulisi saada keskittymään ainoastaan ydintehtäväänsä puolueettomana tiedonvälittäjänä.

Ylen hallintoneuvoston, jonka vuosikertomusta nyt käsittelemme, tehtävänä on valvoa, että Ylelle määrätyt tehtävät tulevat suoritetuiksi. Vuonna 2025 hallintoneuvoston tehtäviin lisättiin myös sen valvominen, että tähän julkiseen palveluun osoitetut varat käytetään tehokkaasti ja niiden käytöstä tiedotetaan avoimesti. Tämä oli tärkeä lisäys, sillä suomalaisilla on oikeus tietää, mihin heidän varojensa Ylessä käytetään ja esimerkiksi miten suuret palkat Ylen johtajilla on.

Suurin ongelma Ylen kanssa on sen kallellaan olo vasemmalle, vaikka se toki itse vakuuttaa olevansa tasapuolinen ja riippumaton. Esimerkiksi Evan kyselytutkimukseen vastanneista suomalaisista 40 prosenttia oli sitä mieltä, että Yle uutisoi korostavasti vasemmistolaisista näkökulmaa. Eli ei tämä painotus todellakaan mitenkään tuulesta temmattu väite ole. Ylen on todettu valikoivan mielellään haastateltaviksi, niin kutsutuiksi asiantuntijoiksi sekä kolumnisteiksi, vihervasemmiston arvomaailmaa edustavia henkilöitä. Esimerkiksi hallitusvastaisia kolumneja kirjaileva entinen vihreiden ehdokas Heikki Hiilamo tai Israel-vastaisuudestaan tunnettu Lähi-idän tutkija Timo R. Stewart.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Woketus on viety niin pitkälle, että toimittajaa kritisoitiin siitä, että hänen jutuissaan esiintyi liikaa heteromiehiä. Pride-sisällöillä mässäilyn ja vähemmistöjen ylikorostamisen lisäksi Yle osallistuu innokkaasti myös ilmastoaktivismiin. Ilmaston lämpenemisellä pelottelu on viety äärimmäisyyksiin. Jos katsoo esimerkiksi tämän hetken hakutuloksia Yle artikkeleista sanalla ”ilmastonmuutos”, niin huomaa otsikoiden huutavan kauhuskenaarioita toisensa perään.

Tässä esimerkkejä: ”YK:n ympäristöjohtaja varoittaa EU:ta”, ”ilmastonmuutoksen vuoksi allergikot joutuvat kärsimään aiemmin”, ”merivirrat voivat romahtaa luultua aikaisemmin”, ”ilmastonmuutos voimistuu entisestään” ja niin edelleen. Todella vastuutonta toimintaa etenkin nuorten tulevaisuususkon palauttamisen näkökulmasta, koska hallintoneuvoston kertomuksen mukaan yksi Ylen itselleen määrittelemä tavoite on vahvistaa sisällöllään nuorten uskoa tulevaan.

Arvoisa puhemies! Yleisradion kuuluu olla riippumaton koko kansan tiedotusväline, ei vihervasemmiston vaaliorganisaatio. Kiitos hallintoneuvoston perussuomalaisille jäsenille, eli edustajat Ronkainen, Keskisarja, Strandman, Vigelius ja Juvonen, työstänne hallintoneuvostossa tasapuolisuuden ja avoimuuden lisäämiseksi sekä epäkohtiin puuttumisen eteen.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Mari.

**18.26 Mari Holopainen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Ylellä on tärkeä tehtävä suomalaisen demokratian, yhteiskunnan ja kulttuurin edistämiseksi tarjoamalla monipuolisia julkisen palvelun sisältöjä, jotka ovat sitten jokaisen saatavilla. Näinä aikoina, jolloin monilla ihmisillä on toimeentulosta niukkuutta, se on yhä arvokkaampaa. Näin kaikki suomalaiset voivat nauttia monipuolisesta tarjonnasta niin elokuvia, sarjoja kuin radio- ja tv-sisältöä, esimerkiksi.

Kuten täältä selonteosta käy selville, Yle tavoitti 91 prosenttia suomalaisista viikoittain. Tämä on tärkeä asia tässä nykyajan pirstaloituneessa mediassa, jota kyllä riittää sitten esimerkiksi Ylen tarjonnan lisäksi. Kaikki voivat somessa olla omia toimittajiaan, joiden ei ole pakko sitoutua minkäänlaiseen totuudenmukaiseen viestintään tai tarkistaa sisältöään tai jotka voivat olla käsittelemättä millään tavalla tasapuolisesti kommentteja, joita sinne tulee. Tämä toki vaikuttaa täällä meillä politiikassakin, ja se nähdään. Näissä edellisissä puheenvuoroissa, joissa kritisoitiin Yleä, en ole havainnut, että erityisen johdonmukaisia oltaisiin sitten muuten tämän luotettavan sisällön osalta. Siltä osin kuin sitä sitten tuotetaan itse, se ilmeisesti voi sisältää ihan mitä tahansa, mutta ollaan sitten kovia kritisoimaan sellaisia tahoja, jotka kuitenkin ovat sitoutuneet journalistisiin periaatteisiin.

Julkisen palvelun tehtävän mukaisesti Yle tosiaankin tuottaa sisältöjä ja palveluja suomalaisille yhtäläisin ehdoin asuinpaikasta, varallisuudesta, iästä, sukupuolesta riippumatta. Tämäkin tuntuu unohtuvan välillä tässä keskustelussa. Toki tässä on kyse ihan kansainvälisestä ilmiöstä, että pyritään hämmentämään ja luomaan sellaista ilmapiiriä, jossa sitten lopulta tarkoitus on, että mediakenttää kavennetaan. Jos tällaiset tahot pääsevät valtaan, niin heidän ovat tyypillisesti tehneet juuri sellaisia asioita, joista he ovat kritisoineet sitä ennen, eli pyrkivät määrittämään, mitä media saa sanoa. Tästä tietysti on ihan tuoreita esimerkkejä esimerkiksi Unkarista, jossa nyt sitten nähtiin onneksi vähän toisenlainen poliittinen käänös. On myös tärkeätä, että Yle tuottaa erittäin tärkeitä sisältöjä luovien alojen osalta. Meillä on menestyksekkäitä sarjoja, jotka mielellään

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

voisivat — jos meillä olisi vähän enemmänkin rahoitusta — saavuttaa vähän laajemmankin levikin. Tällähän on tärkeä merkitys myös kansainvälisesti siinä, minkälaista Suomi-kuvaa me luodaan.

Tosiaankin ihmettelen näitä puheenvuoroja, joissa halutaan puuttua tähän journalismiin ja määritellä ne omat ehdot ja kertoa, mikä on väärin. Tästähän nyt nähdään ihan suoraan esimerkkejä, kun etenkin perussuomalaiset edustajat ovat kunnostautuneet siinä, että uhkaillaan suoraan Ylen rahoituksen vähentämisellä, mitä nyt on sitten toteutettukin niin, että rahoitus on tiukentunut. Mutta kyllähän perussuomalaisten tarkoitus — ainakin monen, ihan julkilausuttuna — on ajaa alas tämänkaltainen yhteinen media tai sitten kenties, kuka tietää, ehkäpä määritellä tämmöiselle medialle omat ehdot ja se, mitä siellä saa sanoa. Tämä on ihan tyypillistä tämmöisten autoritääristen valtioiden kehitystä. Onneksi meillä vielä on laaja konsensus siitä, että me halutaan ylläpitää tällaista luotettavaa mediaa, eikä uhkailla toimittajia sillä, saako esimerkiksi ruutu-aikaa yhtä paljon. Nyt nähtiin ihan eilenkin tuolla A-studiossa, että kun ministeri Rydman koki, että hän ei ehkä saanut yhtä paljon ruutu-aikaa, niin hän rupesi ohjailemaan keskustelua. Tähän tämä on valitettavasti mennyt, ja on syytäkin olla huolissaan.

Mutta kuten todettu, tämän eduskunnan laaja enemmistö kuitenkin on järkevällä linjalla ja haluaa edistää niin lapsille kuin aikuisillekin monipuolista media- ja kulttuurisisältöä ja tällaista tärkeätä yhtenäistä tietokanavaa, joka ylläpitää myös monipuolisesti eri sisältöjä eri kielellä. Tällä on tosi tärkeä merkitys nyky-yhteiskunnassa.

Kiitän tästä kattavasta selonteosta ja raportista ja myöskin hyvästä puheenvuorosta edustaja Wallinheimoa tuossa aluksi. Monilta osin on tärkeää, että meillä on myös Ylen puolustajia ja vapaan median puolustajia täällä eduskunnassa eri puolueissa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Antikainen poissa. — Edustaja Satonen.

18.32 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! Olen seurannut tätä Yleä aika pitkään, kun olen toiminut myös Ylen hallintoneuvoston puheenjohtajana aiemmin ja vetänyt yhden Ylen parlamentaarisen ryhmänkin. Kyllä minä näen kanssa aika isona arvona kuitenkin sen, että meillä on tämmöinen valtakunnallinen tiedonvälitys. Kyllä ne pelisäännöt ovat samanlaiset kuin ne ovat vaikka BBC:llä, että poliitikot päättävät kyllä rahoista ja resursseista, mutta poliitikot eivät päästä sisällöstä, ja kyllä se on oikea tapa. Kyllähän meille itse kullekin semmoisia tilanteita tulee, kun on siellä Ylellä haastateltavana tai jossakin väittelyssä — välillä varmaan meistä jokainen on niin joskus miettinyt — että tässä on nyt vähän niin, että vastaan on sekä vastaväittäjä että toimittaja. Mutta niitä tilanteita tulee kaikille, ja se on oma asiansa, mutta ei siitä saa vetää sellaista johtopäätöstä, että me ruvetaan täältä ohjaamaan sitä, millä tavalla se journalismi toimii.

Sellaisissa maissa, joissa ei ole tällaista Yleisradiota, kuten esimerkiksi Yhdysvalloissa, on erittäin huono asia, että siellä tämä median käyttö on jakautunut sillä tavalla, että siellä on ihan selkeästi konservatiivinen media ja sitten hyvin liberaali media. Kun nämä kaksi eivät keskustele keskenään ja niillä on omat katsojansa, niin ihmiset erkaantuvat entistä enemmän toisistaan, ja se ei ole kyllä yhteiskunnan kehityksen kannalta millään lailla hyvä asia. Sitten kun verrataan näitä vaihtoehtoja, mitä eri maissa on, niin Yle kuitenkin puolustaa paikkaansa. Kuitenkin useissa tutkimuksissa suhteessa muihin medioihin Yle on luotettavimmaksi arvioitu.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Arvoisa rouva puhemies! Ottaisin vielä sellaisen asian tässä esille, että tämän yhteiskunnallisista asioista kertomisen lisäksi Ylellä on tietysti iso rooli myös kulttuuri- ja urheilupuolella. Kyllähän sen havaitsin Ylen hallinnossa olleena, että jos ajatellaan vaikka, että suomalaisia televisiosarjoja viedään maailmalle, niin ei siitä ilman Yleä tahdo oikein mitään tulla. Ensin ne pitää näyttää Ylellä, ja Ylen pitää olla niissä myös taloudellisesti mukana, jotta niistä saadaan niin laadukkaita, että ne sitten voi joku meiltä myös muualle ostaa.

Sama koskee näitä suuria urheilutapahtumia. Kyllä se on äärimmäisen tärkeätä, että Yle välittää ne kaikille suomalaisille. Ne ovat kuitenkin semmoisia kansakuntaa yhdistäviä hetkiä, ja sillä on oma arvonsa tässä. Ja tietenkin lastenohjelmista ja monista muista, jotka siellä Ylen laajassa repertuaarissa ovat, vallitsee varsin laaja näkemys suomalaisten keskuudessa, että ne ovat hyviä ja toimivia ja sellaisia halutaan myös jatkossa.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

**18.35 Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Nyt on puhe Yleisradion kertomuksesta. Yleisradiota kun miettii, mikä se Yleisradion historia on, mistä se nimi on napattu, niin se oli oikeastaan aika mielenkiintoinen: Kun netistä tutkiskelin kaikkia aikaisempia tietoja Yleisradiosta, niin kävi ilmi, että tämä Yleisradion nimi on tullut Puolustusvoimilta. Se on oikeastaan aika mielenkiintoinen Suomen historian sinällään palanen.

Tässä kun tätä keskustelua kuuntelin, niin oikeastaan vähän hirvittäväälle tuntuu vihreiltäkin tämä keskustelu, mitä nyt kuulee. Siellä lueteltiin lähinnä perussuomalaisia vastaan olevia argumentteja. Kirjoitin vähän ylös, että siellä ajateltiin, että me perussuomalaiset haluamme omia ehtoja sinne tai joitakin autoritäärisiä juttuja ja uhkailla ruutuajalla ja uhkailla rahoituksen vähentämisellä. Vähän oudolle kuulostavat kyllä tällaiset puheet. [Mari Holopaisen välihuuto]

Totta kai jokainen varmasti miettii, mitenkä Yleisradio turvaa, mitenkä turvataan se puolueettomuus ja tasapuolisuus. Jossakin keskustelussa nousi esille tämä heteromiesten määrä. Totta kai itse ihmettelen kyllä semmoista, jos jossakin on mainittu, että on liikaa heteromiehiä jossakin tällä lailla. Mitenkä se nyt määritellään? Kuka sen määrittelee? Miten se määritellään, minkälainen prosenttiosuus jossakin on heteromiehiä, onko niitä liikaa vai liian vähän? Minusta tällaiset määrittelyt ovat kyllä aika kummallisia, aika kummallisia. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

**18.37 Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tarvitsemme vastuullista mediaa enemmän enemmän kuin vähemmän. Yle on nimenomaan vastuullinen media ja tuo monipuolisesti asioita näkyviin. Siinä mielessä minä en tunnista näitä väitteitä tässä kokonaisuudessaan, että kun sitten katsoo näitä Ylen tietoja vuodelta 25, niin se on tavoittanut 91 prosenttia suomalaisista ja kahdeksan kymmenestä suomalaisesta pitää Yleä erittäin luotettavana tai luotettavana. Erittäin vahva tämä argumentaatio on sen puolesta, tämä on hyvin kattava.

Ollaan ylpeitä siitä, että meillä on niin monipuolinen uutistarjonta, ajankohtaistarjonta, dokumentit, Yle Areena, Yle Viihde, Yle Urheilu. Meillä on todella paljon asioita, jotka tuolla Ylen digitaalisella alustalla on. Tässä mielessä aika harvassa maassa on

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

tämäntyyppinen kokonaisuus, mitä meillä on. Edustaja Wallinheimo hyvin esitteli sitä kokonaisuutta.

Sitten kun katsotaan Ylen toimintaa, ja kun katsoo näitä henkilöstömäärän kehityksiä, niin nyt viime vuosina on määrä myöskin aika kovin, selvästi pudonnut. Kymmenen vuoden takaisesta henkilöstömäärät ovat tippuneet: vakituiset henkilöt ovat kahdella ja puolella sadalla tippuneet ja sitten kaikki työsuhteet suurin piirtein 430:llä tippuneet kymmenessä vuodessa alemmas. Tässä mielessä tilanne on se, että se on osallistunut myös aika kovin näihin taloudellisiin talkoisiin, mitä tässä on. Ylen menoista puolet on henkilöstömenoja ja toinen puoli on kaikkea muuta. Eli tämä kokonaisuus on ihmisten käsissä.

Sitten kun katsotaan tätä Yleä jatkossa, niin tämä esittävän taiteen alusta ja kieli — se meinaa unohtua, että Yle on tässä kielellisessä työssä erittäin tärkeä asia.

Mitä ehkä meidän pitäisi miettiä enempi, on se, että kun katsotaan tätä Ylen katsojajoukkoa, niin lapset ovat siellä aika paljon mukana, mutta sitten nuoret tästä välistä vähän puuttuvat, ja taas aikuiset ovat aika vahvasti näitä käyttäjiä. Mielestäni sitä pitäisi ehkä pohtia, mikä on ohjelmien sisältö, että tämä puhuttelisi kaikkia suomalaisia. Nuoret mielestäni ovat hieman aliedustettuina tässä näin. Lapset ovat aika hyvin, ja aikuiset ja ikäihmiset ovat erittäin hyvin tässä näin.

Sitten täytyy muistaa, että siellä on radio ja televisio, molemmat puolet, ja aluetoimitukset ja kaikki.

Pitäisin tästä kruununjalokivestä erittäin hyvää huolta. Sitä me tarvitsemme. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Muistutan, että meillä on aika rajoitettu, mutta tämä ei tarkoita sitä, että teidän tarvitsisi lyhentää, vaan että tiedostatte, että 18.45 siirrymme toiseen aiheeseen. — Sitten edustaja Siponen, olkaa hyvä.

**18.40 Markku Siponen kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kyllähän se on todella tärkeää, että monipuolisesta ja riippumattomasta tiedonsaannista huolehditaan, ja ehkä tänä päivänä siitä pitää olla myöskin huolissaan. Esimerkiksi Posti on päättänyt lopettaa näitten ilmaisjakelulehtien ja mainosten jakamisen kokonaan ja nostanut huomattavasti näitten tilattavien sanoma- ja aikakauslehtien jakelumaksuja erityisesti maaseudulle jaettuna. Kyllähän tämä kaikki vaikeuttaa erityisesti näitten paikallislehtien tulevaisuutta sekä asettaa tietoja tarvitsevia ihmisiä eriarvoiseen asemaan pelkän postinumeron perusteella.

Yleisradiosta annetun lain perusteella sen on julkisen palvelun tehtävässä, toteuttamisessa otettava huomioon se, että ohjelmatoiminta palvelee laajasti ja yhdenvertaisesti Suomessa asuvaa väestöä, ja se, että ohjelmiston kokonaisuus on monipuolinen, yhteiskunnallisesti merkityksellinen sekä kansalaisten perusoikeuksia ja erityisesti sananvapautta ja tiedonsaantia tukeva. Tämä tarkoittaa sitä, että Yleisradion tulee tarjota uutisia, ajankohtaisohjelmia, kulttuuria, viihdettä, opetuksellisia sisältöjä ja lastenohjelmia niin, että eri ikäryhmät, alueet ja väestöryhmät tulevat huomioiduiksi. Tietysti tässä ajassa, jossa paikallinen media on vaikeuksissa tuossa alussa kerrotuin syin, on tietysti erittäin valitettavaa, että Ylen päättämät sopeutustoimet osuvat suhteellisesti kipeimmin näihin aluetoimituksiin sekä alueellisiin lähetyksiin.

No sitten, arvoisa rouva puhemies, kun tässä Yleisradion keskustelun yhteydessä on jatkunut hieman sieltä eilisenkin jälkimaininkeina vihreitten ja perussuomalaisten välillä

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

tämä keskustelu, ja syytöksiä lentelee, niin en kyllä ainakaan itse, kun sen lähetyksen tuossa katsoin, ole ihan varma, oliko siinä keskustelussa ollenkaan voittajia, vai oliko siinä pelkästään vain häviäjiä.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Garedeu ehti ainakin vielä. Otetaan edustaja Holopainenkin vielä, ja jos tulee lisää, niin sitten valitettavasti siirrytään toiseen asiaan, eli ei voida ottaa enempää. — Garedeu.

18.42 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Yleisradion puolueellisuutta ei olla saatu kuriin pelkällä asian esillä pitämisellä, joten olisiko nyt korkein aika kokeilla jotain uutta lähestymistapaa. Jyväskylän perussuomalaisissa vaikuttava Leevi Ruotsalainen sai erinomaisen idean tähän liittyen. Hän ehdotti, että Yle tulisi jakaa kahdeksi yhtiöksi. Toinen keskittyisi yhteiskunnalliseen tiedottamiseen ja toinen viihteeseen.

Yhteiskunnallisen Ylen toiminta kattaisi huoltovarmuusroolin sekä uutis- ja ajankohtaisohjelmat. Se rahoitettaisiin verorahoilla, kuten Ylen toiminta nyt. Budjetiksi sille voisi ehkä riittää alle 100 miljoonaa tai edes puolet sen nykyisestä lähes 600 miljoonasta. Samalla kansalaisten ostovoima kohentuisi hieman, koska se alentaisi suoraan tuloverojen yhteydessä perittävää Yle-veroa.

Yle Viihde puolestaan ottaisi hoitaakseen nykyisen viihdesisällön tarjoamisen. Koska ulkomaisten sarjojen esittäminen ja muu hömpä ei ole yhteiskunnallisesti välttämätöntä toimintaa, Yle Viihde hankkisi varat toimintaansa ainakin suurimmilta osin itse. Esimerkiksi maksullisten tilauspalveluiden kautta, ehkä myös mainoksilla.

Arvoisa puhemies! Ylen toiminnassa, rahojen käytössä ja puolueettomuudessa on paljon kehittämisen varaa. Välillä isompi rakenteellinen uudistus on ainoa tie, jolla pystytään tehokkaasti purkamaan vanhat haitalliset toimintamallit. Siksi aikomuksenani on tehdä tämän Leevi Ruotsalaisen ehdotuksen pohjalta toimenpideoite eduskunnalle. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Mari.

18.44 **Mari Holopainen vihr:** Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Satonen puhui hyvin siitä, että me emme halua sellaista mallia kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa on, että mediakenttä on hyvin jakautunut ja hyvin puoluepoliittisesti orientoitunut. Me nähdään, minkälaisia seurauksia tällaisilla malleilla on.

Haluaisin sanoa, että ajattelen, että meidän tiedonvälityksen täytyy olla tutkittuun tietoon perustuvaa. Siksi ihmettelen edustaja Garedewin puheenvuoroa, jossa hän kritisoi sitä, että ilmastonmuutoksesta uutisoidaan. Onko tämä todella perussuomalaisten linja, että ilmastonmuutoksesta ei pitäisi uutisoida? Minä itse pidän todella tärkeänä, että se uutisointi pohjautuu luotettavaan tietoon ja tutkittuun tietoon.

Ja kuten todettu, somessa mediakuplat pirstaloituvat tällä hetkellä, ja meillä on siellä erittäin huolestuttavia ilmiöitä siltä osin, että ei ole myöskään meidän kotimaisissa käsissä tai meidän itsemme päätettävissä, minkätyyppiset algoritmit esimerkiksi siellä nousevat. Tätäkin pidän semmoisena asiana, että kannattaa senkin vuoksi arvostaa sitä, että meillä on myös omaa tiedonvälitystä, joka ei ole sitten jonkun muun ohjailtavissa, toisin kuin nämä teknologia-alustat. Tällä hetkellä on tärkeätä, että kehitetään myös eurooppalaisia teknologia- ja sosiaalisen median alustoja, joissa sitten voimme itse myöskin käyttäjinä

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

paremmin tietää ja saamme läpinäkyvyyttä siitä, minkälaiset sisällöt siellä nousevat. Sillä on valtava merkitys myös yhteiskunnallisesti.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Otetaan vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Garedeu, ja sitten mennään seuraavaan asiaan.

18.46 **Kaisa Garedeu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauspuheenvuoro tähän valheelliseen, väärään väitteeseen, että olisin näin sanonut, vaan nostin esille, että ilmaston lämpenemisellä pelottelu on viety äärimmäisyyksiin. Eli millä tavalla Yle pelottelee lapsia, nuoria ilmastonmuutoksella, on täysin vastuutonta, koska he ovat itse laittaneet sen tavoitteen, että he haluavat kasvattaa nuorten tulevaisuususkoa. Tämä pelottelun strategia ei tuo sitä tulevaisuususkoa lapsille ja nuorille vaan tuo enemmän ahdistusta, mielenterveysongelmia ja tuo enemmän haasteita lasten elämään. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Varsinaista puheenvuoroa en pysty antamaan edustaja Holopaiselle, mutta jos Holopainen käyttää vastauspuheenvuoron ja siirtyy vastauspuheenvuoroon. [Mari Holopainen: Peruutan tämän ja otan vastauspuheenvuoron.] — Joo, vastauspuheenvuoro, edustaja Holopainen, Mari.

18.47 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä te yritätte nyt puuttua nimenomaan siihen sisältöön hyvin selkeästi, siis kertoa, mistä ei saisi uutisoida. Tätähän te nimenomaan nyt teette ja teidän omien mielipiteiden mukaisesti. Erittäin hyvä ja erittäin huolestuttava esimerkki siitä, miten te yritätte puuttua median sisältöihin ja myöskin kyseenalaistaen sitä, että tällaista tutkittuun tietoon perustuvaa uutisointia ei saisi siellä kertoa.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Me emme voi kovin kauan tätä nyt jatkaa, mutta edustaja Garedeu.

18.48 **Kaisa Garedeu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ylen haaste uutisoinnissa on se, että se muuttaa tämmöiset ideologiat totuudeksi, ja sen kautta he tuovat ahdistusta, mielenterveysongelmia ja aivan vääriä väittämiä meidän kansakuntamme lapsille ja nuorille, ja siksi tämä on erittäin vastuutonta toimintaa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Annan vielä edustaja Holopaiselle, jos haluaa lyhyen puheenvuoron käyttää, mutta sitten siirrytään toiseen.

18.48 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Tässä todellakin ilmeisesti edustajalla on parempaa tietoa ilmastonmuutoksesta kuin lukuisilla tutkijoilla ja kansainvälisellä tutkijayhteisöllä, ja meidän Yleisradion pitäisi teidän mielestänne tuottaa sellaista tietoa kuin te toivotte, mutta onneksi tässä eduskunnassa on laaja enemmistö, joka tukee luotettavaa ja vapaata mediaa ja myöskin tiedettä.

Keskustelu päättyi.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

### 15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 55/2026 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Siellä ensimmäisen puheenvuoron käyttää edustaja Reijonen.

#### *Keskustelu*

18.49 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! Puolustusvoimat ovat meille äärettömän tärkeitä, ja tässä esityksessä ehdotetaan, että Puolustusvoimien virkojen eroamisikää koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että ne vastaisivat julkisten alojen eläkelainsäätelyä, jolla eläkkeelle siirtymistä on eliniänodotteen muutoksen vuoksi myöhennetty. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Tosiaan Puolustusvoimat on äärettömän tärkeä asia, ja siitä on hyvä aina muistuttaa, että varsinkin tämmöisenä ajankohtana, kun sodat riehuvat vaikka missä, me emme koskaan tiedä, mitä täällä meillä Suomessakin tapahtuu. Näin muuten tämä uudistus ja tämä esitys on melko tekninen kuitenkin. Oletan, että tämä menee ihan tämmöisenä eteenpäin. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

18.50 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä voi olla tekninen, mutta tämä on aika iso muutos tilanteeseen, jossa tämä eroamisikä sidotaan elinajanodotteen ja muiden eläkeiän nousuun. Siinä mielessä tämä ei ole ihan niin pieni asia kuin tässä lakiesityksessä ehkä annetaan ja äskeisessä puheenvuorossa annettiin ymmärtää. Mutta tämä eläkeiän nousu on linjassa kaikkien muitten eläkejärjestelmien kanssa. Esimerkiksi palkansaajien työeläkkeessä on tällainen malli olemassa. Siellä keskimääräisestä eliniän noususta kahdeksan kuukautta käytetään työntekoon ja neljä kuukautta sitten eläkkeellä oloon. Se systeemi menee sillä tavalla käytännössä noin karkeasti ottaen. Ehkä kysymys tässä on se, kuinka paljon tätä eroamisikää siirretään eteenpäin, ja sitten myöskin tämä, minkälaisissa tehtävissä siellä työuran loppupäässä ollaan sotilaana, varmasti aiheuttaa Puolustusvoimissa pohdintaa jatkossa. Mutta itse tämä asia on aika lailla samanlainen kuin muillakin henkilöillä, ja sitten tämä lähtee vähän alemmasta eläkeiästä nousemaan ylöspäin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan.

## Pöytäkirja PTK 43/2026 vp

### **16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuloverolain 124 ja 124 b §:n sekä verontilityslain 12 ja 12 f §:n muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 59/2026 vp

*Lähetekeskustelu*

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

### **17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Venäjän kanssa tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen ja sopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain soveltamisen keskeyttämisestä**

Hallituksen esitys HE 60/2026 vp

*Lähetekeskustelu*

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

### **18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 57/2026 vp

*Lähetekeskustelu*

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

### **19. Valtioneuvoston selonteko: keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma**

Valtioneuvoston selonteko VNS 9/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 5/2026 vp

*Mietinnön pöydällepano*

Mietintö pantiin pöydälle 29.4.2026 pidettävään täysistuntoon.

### **20. Seuraava täysistunto**

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 29.4.2026 klo 14.00.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Tämä täysistunto päättynyt. Oikein hyvää yötä, näkemiin!

Täysistunto lopetettiin klo 20.29.

Pöytäkirjan vakuudeksi: